

Universalios daugiafunkcinės sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas

INVESTICIJŲ PROJEKTAS

Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija
KAIŠIADORYS, 2022

Kaišiadorys
kelių ir idėjų sankryža

Universalios daugiafunkcinės
sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1.2.1. lentelė. Universalios sporto arenos, sporto kompleksai ir plaukimo baseinai 2020–2021 m.	12
1.2.2. lentelė. Sporto bazių infrastruktūra Kauno apskrityje	13
1.2.3. lentelė. Kaišiadorių raj. sav. esančių krepšinio (vidaus ir lauko) sporto salių pasiūla	14
1.2.4. lentelė. Kaišiadorių raj. sav. esančių futbolo aikščių pasiūla	15
1.2.5. lentelė. Kaišiadorių raj. sav. esančių tinklinio, teniso aikščių ir treniruoklių salių pasiūla	15
1.2.6. lentelė. Kaišiadorių rajono savivaldybėje esančių plaukimo baseinų pasiūla	16
1.2.7. lentelė. ŠSPC lankančių vaikų skaičius 2017–2021 m. (metų pabaigoje)	17
1.2.8. lentelė. Suorganizuotų vietinių ir išvykstančiųjų sporto renginių/varžybų ir jų dalyvių skaičius (vaikų ir suaugusiųjų), 2017–2021 m. (metų pabaigoje)	18
1.2.9. lentelė. Vidaus ir tarptautinė migracija 2017–2021 m.	21
1.2.10. lentelė. Gimstamumas, mirtingumas ir natūrali gyventojų kaita 2017–2021 m.	21
1.2.11. lentelė. 0–14 metų, darbingo ir pensinio amžiaus nuolatiniai gyventojai 2018–2022 m.	22
1.2.12. lentelė. Įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius Kaišiadorių rajono savivaldybėje	25
1.2.13. lentelė. Sportuojančiųjų skaičius Kaišiadorių raj. sav. ir Lietuvoje, 2017–2021 m.	27
1.2.14. lentelė. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius 2016–2020 m.	28
1.2.15. lentelė. Fizinio aktyvumo renginių ir aukšto meistriškumo sporto varžybų dalyvių skaičius 2016–2020 m.	28
1.2.16. lentelė. Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose 2017–2022 m.	29
1.2.17. lentelė. Mokinių dalyvaujančių neformaliajame švietime skaičius Lietuvoje pagal kryptį 2016–2021 m.	29
1.3.1. lentelė. Sporto politiką formuojantys ir įgyvendinantys subjektai bei jų kompetencija	36
1.3.2. lentelė. Sporto infrastruktūros plėtrą reglamentuojantys nacionalinės reikšmės teisės aktai	38
1.4.1. lentelė. Projekto problema ir pagrindinės priežastys	41
2.3.1. lentelė. Projekto tikslinės grupės ir jų poreikiai	43
2.4.1. lentelė. Pareiškėjo rekvizitai	45
3.1.1. lentelė. Sporto komplekso išlaikymo išlaidos	48
3.4.1. lentelė. Projekto alternatyvos	50
4.3.1.1. lentelė. Projekto investicijos pagal objektus – 1 alternatyva	57
4.3.1.2. lentelė. Projekto investicijos pagal objektus – 2 alternatyva	58
4.3.1.3. lentelė. Pastatų remonto sąnaudų elementų kainų indeksai	63
4.3.3.1. lentelė. Viešųjų paslaugų poreikis	64
4.3.3.2. lentelė. Komercinės veiklos potencialas	65
4.3.4.1. lentelė. Darbo užmokesčio išlaidos 1 alternatyva	68
4.3.4.2. lentelė. Darbo užmokesčio išlaidos 2 alternatyva	68
4.4.1.1. lentelė. Projekto įgyvendinimo alternatyvų finansinių rodiklių palyginimas	70
5.3.1. lentelė. Projektui taikomi naudos komponentai	72
5.3.2. lentelė. Pasirinktų kriterijų masto ir finansinės-ekonominės vertės vertinimas	73
5.4.1.1. lentelė. Projekto įgyvendinimo alternatyvų ekonominių rodiklių palyginimas	75
5.4.2.1. lentelė. Projekto įgyvendinimo alternatyvų ekonominių rodiklių palyginimas	76
5.4.3.1. lentelė. Projekto įgyvendinimo alternatyvų ekonominių rodiklių palyginimas	76
6.1.4.1. lentelė. Projekto alternatyvos kritiniai kintamieji ir jų lūžio taškai	78
6.2.1. lentelė. Optimaliausios Projekto įgyvendinimo alternatyvos scenarijų analizė	79
6.4.4.1. lentelė. Optimalios projekto alternatyvos rizikų vertinimas	81
6.5.1. lentelė. Monte Carlo metodo analizės rezultatai	82
6.6.1. lentelė. Rizikos veiksniai ir jų valdymas	83
7.1.1. lentelė. Projekto įgyvendinimo grafikas	85
7.3.1. lentelė. Projekto valdymo komanda	86
7.5.1. lentelė. Projekto loginis pagrindimas	88

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1.1.1. pav. Didžiausi sportininkų skaičiaus rodikliai Lietuvoje, 2017–2021 m.	11
1.2.2. pav. Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje 2017–2021 m.	20
1.2.3. pav. Vidaus ir tarptautinė migracija 2017–2021 m. Kaišiadorių rajono savivaldybėje	20
1.2.4. pav. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, 2017–2021 m.	23
1.2.5. pav. Socialiniai – ekonominiai Kaišiadorių rajono savivaldybės ir Kauno apskrities rodikliai	24
1.2.6. pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui 2016–2020 m., Eur	25
1.2.7. pav. Sporto sektoriaus pridėtinė vertė, mln. Eur	27
1.2.8. pav. Neformalaus ugdymo kryptių populiarumas Lietuvoje, 2020–2021 m.	29
1.2.9. pav. Neformaliame ugdyme dalyvaujančių mokinių dalis, proc.	31
1.2.10. pav. Paslaugos paklausos prognozė (nuolatinių gyventojų skaičius)	32
1.2.11. pav. Paslaugos paklausos prognozė (mokinių skaičius ir neformaliame ugdyme dalyvaujantys mokiniai)	33
3.1.1. pav. Kaišiadorių miesto stadionas	46
3.1.2. pav. Sporto kompleksas (Kudirkos 12, Kaišiadorys)	47
3.1.3. pav. Aplinkiniai sklypai	48
3.1.4. pav. Sklypas (Paukštininkų g. 7, Kaišiadorys)	49
3.4.1. pav. Sklypo išvystymo koncepcija	52
3.4.2. pav. 1 alternatyva. Patalpų planai	54
3.4.3. pav. 2 alternatyva. Patalpų planai	55
4.3.1.1. pav. Įkainis „Sporto paskirties pastatai“, su PVM	59
4.3.1.2. pav. Įkainis „Lauko šilumos tinklai“, su PVM/1 km	59
4.3.1.3. pav. Įkainis „Vandetiekių tinklai“, su PVM/1 km	60
4.3.1.4. pav. Įkainis „Nuotekų tinklai“, su PVM/1 km	60
4.3.1.5 pav. Įkainis „Elektros tinklai“, su PVM/1 km	61
4.3.1.6 pav. Saulės elektrinės vizualizacija	62
7.2.1. pav. Projekto teritorinės ribos	86

SUTRUMPINIMAI, SĄVOKOS

D	Diena
EGDV	Ekonominė grynoji dabartinė vertė
ENIS	Ekonominės naudos ir sąnaudų santykis
ERPF	Europos regioninis plėtros fondas
ES	Europos Sąjunga
EVGN	Ekonominė vidinė gražos norma
EUR	Euras
GYV.	Gyventojai
FGDV	Finansinė grynoji dabartinė vertė
FGDV(I)	Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms
FGDV(K)	Finansinė grynoji dabartinė vertė kapitalui
FDN	Finansinė diskonto norma
FNIS	Finansinės naudos ir sąnaudų santykis
FVGN	Finansinė vidinė gražos norma
FVGN(I)	Finansinė vidinė gražos norma investicijoms
FVGN(K)	Finansinė vidinė gražos norma kapitalui
IP	Investicijų (investicinis) projektas
KETV.	Ketvirtis
	Kilometras
KOM	Komercinis
Konversija	Pastato (ar jo dalies) paskirties pakeitimas į kultūros paskirtį, pritaikant pastatą (ar jo dalį) kultūros paslaugai teikti
KT.	Kitas
KV. M	Kvadratiniai metrai
LR	Lietuvos Respublika
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
M.	Metai
Metodika	Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, patvirtinta VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (aktuali redakcija 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 2016/8- 225 redakcija)
MLN.	Milijonas
NR.	Numeris
NŽT	Nacionalinė Žemės tarnyba prie LR Žemės ūkio ministerijos
NT	Nekilnojamasis turtas
Optimalios alternatyvos metodika	Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodika, patvirtinta 2014 m. birželio 27 d. 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos administravimo darbo grupės, sudarytos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 1K-243 „Dėl darbo grupės sudarymo“, posėdžio protokolu
PAN.	Panašiai
PROC.	Procentas
RC	VĮ Registrų centras
SDN	Socialinė diskonto norma
SNA	Sąnaudų ir naudos analizė
TP	Techninis projektas

TURINYS

Lentelių sąrašas	3
Paveikslų sąrašas	4
Sutrumpinimai, sąvokos	5
Santrauka	8
1. Projekto kontekstas	10
1.1. Nagrinėjamos paslaugos aprašymas	10
1.2. Paslaugos pasiūla ir paklausa	11
1.3. Teisinė aplinka	33
1.4. Sprendžiamos problemos ir jų atsiradimo priežastys	40
2. Projekto turinys	43
2.1. Projekto tikslas ir uždavinys	43
2.2. Projekto sąsajos su kitais projektais	43
2.3. Projekto tikslinės grupės ir ribos	43
2.4. Projekto organizacija	45
3. Galimybės ir alternatyvos	46
3.1. Esama situacija	46
3.2. Galimos projekto veiklos	49
3.3. Veiklų vertinimo kriterijai	50
3.4. Trumpasis veiklų sąrašas	50
4. Finansinė analizė	56
4.1. Projekto ataskaitinis laikotarpis	56
4.2. Finansinė diskonto norma	56
4.3. Projekto lėšų srautas	56
4.3.1. Investicijų išlaidos	56
4.3.2. Investicijų likutinė vertė	64
4.3.3. Veiklos pajamos	64
4.3.4. Veiklos išlaidos	66
4.3.5. Mokesčiai	69
4.3.6. Finansavimas	69
4.4. Finansiniai rodikliai	70
4.4.1. Investicijų finansiniai rodikliai	70
4.4.2. Išvada dėl finansinio gyvybingumo	71
4.4.3. Kapitalo finansiniai rodikliai	71
5. Ekonominė analizė	72
5.1. Rinkos kainų pavertimas į ekonomines	72
5.2. Socialinė diskonto norma	72
5.3. Išorinio poveikio nustatymas	72
5.4. Ekonominiai rodikliai	75
5.4.1. EGDV rodiklis	75
5.4.2. EVGN rodiklis	75
5.4.3. ENIS rodiklis	76
5.4.4. Projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimas	76
6. Jautrumas ir rizikos	77

6.1. Jautrumo analizė	77
6.1.1. Kintamųjų nustatymas	77
6.1.2. Tarpusavio priklausomybės nustatymas	77
6.1.3. Elastingumo analizė	78
6.1.4. Kritiniai kintamieji	78
6.2. Scenarijų analizė	79
6.3. Kintamųjų tikimybės	80
6.4. Rizikų vertinimas	80
6.4.1. Kintamųjų rizikos įverčiai	80
6.4.2. Rizikos grupės	80
6.4.3. Vertės rizikos grupėse	81
6.4.4. Rizikos grupių vertės	81
6.5. Rizikos priimtumas	82
6.6. Rizikų valdymo veiksmai	82
7. Projekto vykdymo planas	85
7.1. Projekto trukmė ir etapai	85
7.2. Projekto įgyvendinimo vieta	85
7.3. Projekto komanda	86
7.4. Projekto prielaidos ir tęstinumas	87
7.5. Kitos išvados	88

SANTRAUKA

Fizinio aktyvumo skatinimas – viena iš prioritetinių Kaišiadorių rajono savivaldybės veiklos krypčių. Kaišiadorių rajono savivaldybėje atsiranda vis daugiau sportuojančių, besiimančių kultivuoti įvairias sporto šakas asmenų ar net bendruomenių. Augant sportuojančiųjų skaičiui vis aktualesne tema tampa esama sporto infrastruktūra bei jos būklė, nes nuo to neretai priklauso ir sportuojančiųjų susidomėjimas viena ar kita sporto šaka bei jų aktyvumas.

Investicijų projektu nustatyta problema – neužtikrintas kokybiškas sporto ir sveikatinimo paslaugų prieinamumas Kaišiadorių rajone. Problemos sprendimo būdas – didinti kokybiškos sporto ir sveikatinimo paslaugų infrastruktūros prieinamumą plėtojant sporto ir sveikatingumo infrastruktūrą Kaišiadorių mieste. Įgyvendinus investicijų projektą būtų sudarytos galimybės išspręsti susidariusią kokybiškos sporto ir sveikatinimo infrastruktūros trūkumo problemą ir teikiamų susijusių paslaugų prieinamumą. Tokiu būdu ženkliai pagerėtų Kaišiadorių rajono gyventojų laisvalaikio užimtumo galimybės, sportuojančiųjų asmenų sąlygos.

Problemą spręsti inicijuojamas investicijų projektas, kurio tikslas – gerinti Kaišiadorių rajono savivaldybės sveikatinimo paslaugų kokybę ir didinti sporto infrastruktūros prieinamumą Kaišiadorių rajono gyventojams, profesionalaus meistriškumo siekiantiems sportininkams bei miesto svečiams. Projekto **tiksliui pasiekti numatomi uždaviniai**: pastatyti sporto centrą su 6 takelių baseinu, pritaikant jį vietos gyventojų, miesto svečių bei sportininkų poreikiams; išplėsti sporto ir sveikatingumo paslaugų infrastruktūrą. Inicijuojamas projektas padės ne tik išspręsti projektu nustatytą problemą, tačiau kartu Kaišiadorių rajono gyventojai ir svečiai turės modernų traukos centrą.

Projekte yra išskirtos šios **tikslinės grupės**: Kaišiadorių rajono moksleiviai, kurie lanko su sportu susijusius neformaliojo švietimo užsiėmimus, Kaišiadorių ŠSPC lankantys mokiniai, Kaišiadorių rajone sportuojantys suaugusieji, Kaišiadorių rajono savivaldybės mokiniai, lankantys sporto užsiėmimus baseine.

Projektas bus įgyvendinamas kaip vienas projektas, kurio vykdytojas yra Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija. Žemės ir pastatų naudojimo sutartys yra tinkamos įgyvendinti inicijuojamą investicijų projektą. Projektu bus pasiekti minimalūs rezultatai bei kiekybinė ir kokybinė nauda.

Projekto alternatyvos:

- Alternatyva "Sporto centras su 4 baseino takeliais";
- Alternatyva "Sporto centras su 6 baseino takeliais".

Projekto sektorius – kiti sektoriai. Projekto analizės laikotarpis – 17 metų.

Investicijų projekto rengimui ir alternatyvų vertinimui naudotos metodikos:

- Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika (patvirtinta 2014 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (2019 m. rugpjūčio 14 d. įsakymo Nr. 2019/8-214 redakcija);
- Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, skaičiuoklė;
- Optimalios alternatyvos pasirinkimo ir vertinimo metodika;
- Konversijos koeficientų bei ekonominės-socialinės naudos (žalos) apskaičiavimo metodika;
- Konversijos koeficientų bei socialinės – ekonominės naudos (žalos) komponentų įverčių reikšmės.

Projekto įgyvendinimui preliminarai yra **reikalingos 11 159 466,94 Eur (be PVM) investicijos**.

Projektas turi socialinę, o ne komercinę prigimtį ir yra orientuotas ne į pajamas, tačiau į ekonominės naudos sukūrimą.

Įgyvendinus priimtinausią alternatyvą (*Sporto centras su 6 baseino takeliais*) **numatoma socialinė-ekonominė nauda** grynąja dabartine verte sudaro (EGDV) 1 351 311,48 Eur, ekonominė vidinė grąžos norma – 6,66proc.

Projektą rekomenduojama įgyvendinti VPSP būdu, tokiu atveju preliminari savivaldybės įmoka privačiam partneriui būtų apie 1 700 000 per metus.

Kaišiadorys
kelių ir idėjų sankryža

Universalios daugiafunkcinės
sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas

1. PROJEKTO KONTEKSTAS

Ši investicijų projekto dalis skirta paslaugų, kurių gerinimui ar plėtojimui rengiamas investicijų projektas, konteksto ir jų poreikio pagrindimo analizei. Todėl šiame investicijų projekto skyriuje aprašoma paslaugos teikimo pasiūla ir paklausa. Paslaugos analizė atliekama, atsižvelgiant į jų socialinę, ekonominę ir institucinę aplinką. Esant galimybėms, paslaugos paklausa ir esama pasiūla įvertinama kiekybiškai, pateikiant jų metines prognozes projekto ataskaitiniam laikotarpiui tam, kad vėliau galima būtų identifikuoti planuojamus pajėgumus paslaugai teikti (pasiūlą).

Šiame investicijų projekto skyriuje taip pat aprašoma projekto teisinė aplinka: paslaugos teikimo teisinis reglamentavimas, identifikuojant reikalavimus ir galimus apribojimus nagrinėjamai paslaugai teikti. Svarbus investicijų projekto poskyris - projektu sprendžiamos problemos ir jų atsiradimo priežastys: dėl paslaugos nepakankamos kokybės ir/ar prieinamumo kylančių problemų identifikavimas.

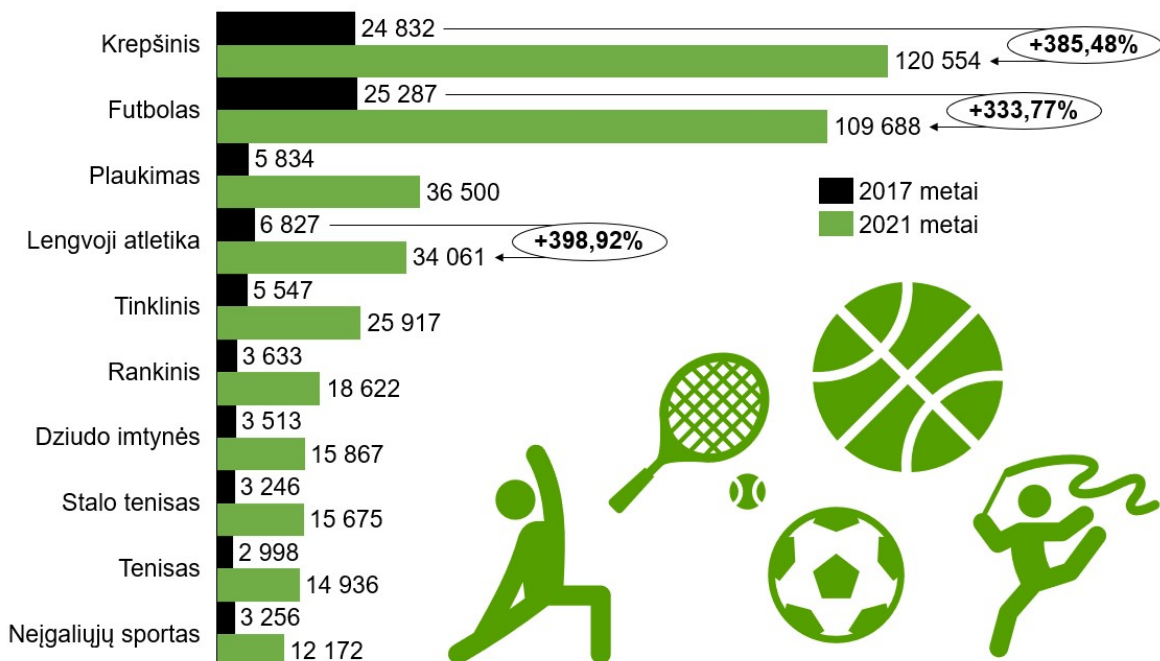
1.1. Nagrinėjamos paslaugos aprašymas

Planuojama inicijuojamo projekto kryptis – Kaišiadorių rajono gyventojų sportinis užimtumas, kurių pagrindiniai paslaugos gavėjai – mokyklinio amžiaus vaikai. Papildomos paslaugų gavėjų grupės – suaugę asmenys ir miesto svečiai bei sporto klubai. Dėl universalios daigiafunkcės sporto arenos su plaukimo baseinu panaudojimo bei galimų teikti paslaugų įvairumo, projektui įtakos turi bendroji miesto gyventojų padėtis (gyventojų skaičius, jų struktūra), gyventojų poreikis fiziniam aktyvumui, mokyklinio amžiaus vaikų dalyvavimas sportinio užimtumo veiklose ir esama sporto infrastruktūra bei jos pasiūla Kaišiadorių rajone bei apskrityje.

Gausūs moksliniai tyrimai neginčijamai įrodė, kad reguliarius fizinis aktyvumas turi platų poveikio diapazoną ir tiesiogiai teigiamai veikia kaulų ir raumenų sistemą, širdies ir kraujagyslių sistemą, kvėpavimo sistemą, palaiko būtiną energijos apykaitos balansą, mažina širdies ir kraujagyslių ligų rizikos veiksnius. Lietuvoje dažniausia mirties priežastis ir yra širdies ir kraujagyslių ligos, tad yra būtina skatinti fizinį aktyvumą tarp gyventojų. Yra pakankamai mokslinių įrodymų, kad fizinis aktyvumas yra viena iš svarbiausių sveiko gyvenimo būdo sudėtinių dalių, daranti teigiamą įtaką ne tik fizinei sveikatai, bet ir psichinei sveikatai bei kognityvinėms funkcijoms, gyvenimo kokybei ir gyvenimo pilnatvės pajautimui, socialiniam asmens aktyvumui ir kt.

Fizinio aktyvumo svarba žmogui yra neginčijama. Visuomenėje atsiranda vis daugiau sportuojančių, besiimančių kultivuoti įvairias sporto šakas asmenų ar net bendruomenių. Lietuvoje didžiausius sportininkų skaičius generuoja krepšinio, futbolo, plaukimo, lengvosios atletikos, tinklinio, rankinio, dziudo imtynės, stalo teniso, teniso ir neįgaliųjų sporto šakos. Dažniausiai gyventojai renkasi krepšinio sporto šaką. Detalesnė 2017–2021 m. laikotarpio statistika pateikiama žemiau esančiame paveiksle (žr. 1.1.1. pav.).

1.1.1. pav. Didžiausi sportininkų skaičiaus rodikliai Lietuvoje, 2017–2021 m.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m.

Fizinis aktyvumas ir sveika gyvensena sukuria ne tik tiesiogines naudas žmonėms, tačiau taip pat mažina socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros išlaidas, gerina visuomenės sveikatą, didėja gyventojų našumas ir užtikrinama geresnė gyvenimo kokybė. Tačiau nors visuomenėje atsiranda vis daugiau sportuojančių, besimančių kultivuoti įvairias sporto šakas asmenų ar net bendruomenių, tam pritaikytos infrastruktūros trūkumas yra opi problema.

1.2. Paslaugos pasiūla ir paklausa

Esama sporto infrastruktūra Kaišiadorių rajono savivaldybėje

Tiek mokslinėje literatūroje, tiek strateginiuose dokumentuose yra įrodyta, kad fizinis aktyvumas yra teigiamai susijęs su sveikata. Ne tik fiziniai sporto teikiami privalumai, tačiau aktyvus gyvenimo būdas yra susijęs su psichologine sveikata, nerimu, nuovargiu, savikontrole, disciplina ir kt. Taigi, neįkyla abejonių, kad investicija į sveikatą, fizinį aktyvumą yra investicija į ateities kartų sveikatą. Todėl akivaizdu, kad gera visuomenės sveikatos būklė turi būti vienas iš didžiausių bet kurios šalies siekinių, nes šiomis dienomis nesprenžiamos sveikatos problemos lemia visos visuomenės problemas ateityje, o puiki visuomenės sveikata garantuoja tolesnį visuomenės augimą ir vystymąsi.¹

Realii galimybė laisvalaikiu pasinaudoti įvairia, fizinio aktyvumo infrastruktūra bei įranga ir sveikatingumo paslaugomis gali turėti nemažą poveikį žmonių sveikatai. Tą patvirtina gausūs užsienio šalių moksliniai tyrimai. Tačiau gyventojai dažnai susiduria su infrastruktūros problemomis: siauras teikiamų paslaugų spektras, infrastruktūra nėra pritaikyta žmonėms su negalia bei per didelis atstumas iki tinkamos infrastruktūros (transporto išlaidos, laiko sąnaudos ir kt.). Šiai dienai tiek pasaulyje, tiek Lietuvoje, tame tarpe ir Kaišiadorių rajono savivaldybėje vyrauja menko fizinio aktyvumo tendencijos, su tuo susiję sveikatos rodikliai.

¹ Maceinaitė, R., Šurkienė, G., ir Sketerskienė, R. (2020). Lietuvos mokyklų 9–10 klasių mokinių sveikatos stiprinimo informacijos poreikis ir šiam poreikiui įtaką darantys veiksniai. Visuomenės sveikata, Higienos institutas.

Todėl tinkama sportui infrastruktūra gali turėti teigiamą poveikį fiziniam aktyvumui, tačiau labai svarbus momentas yra šios infrastruktūros prieinamumas. Toliau skyriuje yra pateikiama informacija apie sportui skirtą infrastruktūrą Kaišiadorių rajono savivaldybėje.

Remiantis Lietuvos kūno kultūros ir sporto departamento ir Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centro duomenimis, Kaišiadoryse dominuoja krepšinio aikštelės bei sporto salės, kurios yra pritaikytos universaliam panaudojimui. Taip pat, nenuostabu, jog kylant sportuojančių futbolą žmonių skaičiui, savivaldybėse vyrauja ir nemaža dalis futbolo aikščių. Pastebėtina, jog daugelyje Lietuvos savivaldybių yra bent po vieną 25 m baseiną po stogu, kuriuose vyksta ne tik plaukimo pamokos, tačiau ir kiti sveikatingumo užsiėmimai: vandens aerobika, mankštos, pirčių seansai. Tačiau Kaišiadorių rajono savivaldybėje 2020 m. nebuvo nei vieno 25 m baseino. Detalesnė informacija 1.2.1. lentelėje.

1.2.1. lentelė. Universalios sporto arenos, sporto kompleksai ir plaukimo baseinai 2020–2021 m.

	Metai	
	2020	2021
Lietuvos Respublika		
Universalios sporto arenos	16	18
Sporto kompleksai	28	32
Plaukimo baseinų skaičius:	57	58
50 m.	5	5
25 m.	46	48
Kauno apskritis		
Universalios sporto arenos	6	6
Sporto kompleksai	10	11
Plaukimo baseinų skaičius:	10	12
50 m.	–	–
25 m.	10	11
Kaišiadorių rajono savivaldybė		
Universalios sporto arenos	–	–
Sporto kompleksai	–	–
Plaukimo baseinų skaičius:	1	1
50 m.	–	–
25 m.	1	–

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos kūno kultūros ir sporto departamento metraščiu, 2022

Kaišiadorių rajono savivaldybės gyventojai turi galimybę naudotis krepšinio aikštelėmis, futbolo aikštėmis, stadionais, teniso, tinklinio aikštelėmis, yra sportinių treniruoklių pasiūla. Ištikus metus nepriklausomai nuo sezoniškumo gyventojams yra prieinamos bendrojo ugdymo sporto salės ir sportinių treniruoklių salės.

Bendrai Lietuvoje 2021 m. buvo 18 universalių sporto arenų ir 32 sporto kompleksai. Kauno apskrityje atitinkamai buvo 6 universalios sporto arenos (33 proc. visos Lietuvos universalių sporto arenų) ir 11 sporto kompleksų (34 proc. visos Lietuvos sporto kompleksų). Atkreipiamas dėmesys, kad Kauno apskrities savivaldybėse tik Kaišiadorys ir Birštonas neturi universalios sporto arenos. Vertinant Kaišiadorių rajono savivaldybės sporto bazių koncentraciją regione – tai vienas mažiausių rodiklių. Mažiau sporto bazių turi tik Birštonas, Prienai ir Raseiniai. Tai leidžia teigti, kad Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra nepakankamai išvystyta sporto infrastruktūra skirtingoms sporto šakoms. Detali sporto bazių infrastruktūra yra pateikiama sekančioje lentelėje.

1.2.2. lentelė. Sporto bazių infrastruktūra Kauno apskrityje

	Kauno apskrityje	Birštono sav.	Jonavos r.	Kaišiadorių r.	Kauno m.	Kauno r.	Kėdainių r.	Prienų r.	Raseinių r.
Universalios sporto arenos	6		1		1	1	1	1	1
Sporto kompleksai	11				9		1	1	
Stadionai	91	1	15	8	24	25	3	9	6
Baseinai	15		1	1	8	1	2	1	1
Salės	324	3	28	27	179	41	33	13	
Irkavimo sporto bazės	3	1			2				
Krepšinio aikštelės	288	2	31	23	111	60	37	5	19
Tinklinio aikštelės	124	2	19	8	39	20	13	5	18
Futbolo aikštės	121	1	21	9	35	28	22	1	4
Teniso aikštelės	67	4	4	2	30	14	6	3	4
Universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės	53	1	1	2	31	2	8	1	7
Uždarnos ir atviros kalnų slidinėjimo trasos*	2		2						

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos kūno kultūros ir sporto departamento metraščiu, 2022

Analizuojant sporto infrastruktūros pasiūlą Kaišiadorių savivaldybėje, pažymėtina, jog čia, kaip ir daugelyje kitų savivaldybių, labiausiai paplitusi krepšiniui pritaikyta infrastruktūra. Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra 23 krepšinio aikštelės. Beveik visos krepšinio aikštelės yra įrengtos bendrojo ugdymo mokyklose. Tačiau nei viena krepšinio ar futbolo aikštelė neatitinka techninių aikštei keliamų reikalavimų.

Kaišiadoryse taip pat yra mažesnių universalios panaudojimo sporto salių, futbolo aikščių. Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra 8 stadionai. Dauguma jų priklauso bendrojo ugdymo įstaigoms. Taip pat Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra vienas baseinas (kuris yra mažesnis nei 25 m.), 27 salės, 8 tinklinio aikštelės, 9 futbolo aikštės, 2 teniso aikštelės, 2 universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės. Kaišiadorių rajono savivaldybė ir sporto organizacijos valdo visas sporto bazes.

Realii galimybė laisvalaikui pasinaudoti įvairia, fizinio aktyvumo infrastruktūra bei įranga ir sveikatingumo paslaugomis gali turėti nemažą poveikį žmonių sveikatai. Tą patvirtina gausūs užsienio šalių moksliniai tyrimai. Tačiau gyventojai dažnai susiduria su infrastruktūros problemomis: siauras teikiamų paslaugų spektras, infrastruktūra nėra pritaikyta žmonėms su negalia bei per didelis atstumas iki tinkamos infrastruktūros (transporto išlaidos, laiko sąnaudos ir kt.).

Tinkama sportui infrastruktūra gali turėti teigiamą poveikį fiziniam aktyvumui, tačiau labai svarbus momentas yra šios infrastruktūros prieinamumas. Atkreipiamas dėmesys, kad Remiantis kūno kultūros ir sporto departamento specialistų skaičiavimais bei kitų šalių patirtimi, racionalu, kai daigiafunkciai centrai statomi vienas nuo kito ne mažiau kaip 40 km atstumu. Artimiausi universalūs sporto kompleksai yra Kauno mieste (40 km nuo Kaišiadorių savivaldybės), taip pat Kauno rajono Garliavos sporto ir sveikatingumo kompleksas esantis daugiau nei už 60 km.

Toliau yra pateikiama detali informacija apie skirtingos paskirties sporto salių prieinamumą ir būklę.

1.2.3. lentelė. Kaišiadorių rajono savivaldybėje esančių krepšinio (vidaus ir lauko) sporto salių pasiūla

Istaigos tipas	Istaigos pavadinimas, adresas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar salė atitinka varžybų organizavimo standartus?
Vidaus patalpose				
Bendrojo ugdymo mokyklos	Žiežmarių gimnazija, Žaslių g. 21, Žiežmariai, Kaišiadorių raj.	Patenkinama	Ne	Ne
	Kaišiadorių A. Brazausko gimnazija, Gedimino g.65, Kaišiadorys	Gera	Ne	Ne
	Rumšiškių A. Baranausko gimnazija, Rumšos g. 36, Rumšiškės, Kaišiadorių r.	Gera	Ne	Ne
	Kruonio gimnazija, Darsūniškio gatvė 11, Kruonis, Kaišiadorių r.	Patenkinama	Ne	Ne
	Žaslių pagrindinė mokykla, Vytauto g. 1, Žasliai, Kaišiadorių r.	Patenkinama	Ne	Ne
	Palomenės pagrindinė mokykla, Lomenos g. 14, Palomenė, Kaišiadorių r.	Patenkinama	Ne	Ne
	V. Giržado progimnazija, Paukštininkų g, 5, Kaišiadorys	Gera	Ne	Ne
Lauko erdvėje				
Bendrojo ugdymo mokyklos	Žiežmarių gimnazija, Žaslių g. 21, Žiežmariai, Kaišiadorių raj.	Gera	Taip	Taip
	Rumšiškių A. Baranausko gimnazija, Rumšos g. 36, Rumšiškės, Kaišiadorių r.	Gera	Taip	Taip
	Kruonio gimnazija, Darsūniškio gatvė 11, Kruonis, Kaišiadorių r.	Bloga	Ne	Ne
	Žaslių pagrindinė mokykla, Vytauto g. 1, Žasliai, Kaišiadorių r.	Gera	Taip	Taip
	Palomenės pagrindinė mokykla, Lomenos g. 14, Palomenė, Kaišiadorių r.	Bloga	Ne	Ne
	Žiežmarių gimnazija, Žaslių g. 21, Žiežmariai, Kaišiadorių raj.	Gera	Taip	Taip
Kitos vietos	Kaišiadorių r. švietimo ir sporto paslaugų centras, V. Kudirkos g. 12, Kaišiadorys	Gera	Taip	Taip

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centro duomenimis, 2022 m.

Iš pateiktos lentelės duomenų matyti, kad Kaišiadorių rajone uždaroje patalpose esančios krepšinio aikštelės yra septyniuose bendrojo ugdymo mokyklų patalpose. Taip pat šešiose bendrojo ugdymo mokyklų krepšinio aikštelės yra atviroje erdvėje. Tačiau nei atviroje nei uždaroje erdvėje esančios krepšinio sporto salės nėra labai geros būklės. Vos trejose bendrojo ugdymo mokyklose vidaus krepšinio sporto salės yra geros būklės ir keturios yra patenkinamos būklės. Nei viena vidaus patalpose esanti krepšinio sporto salė nėra pritaikyta neįgaliesiems ir visos neatitinka varžybų organizavimo standartų. Keturios atviroje erdvėje esančios krepšinio aikštelės yra geros būklės, dvi

yra blogos būklės. Taip pat lauko krepšinio aikštelė yra Kaišiadorių r. švietimo ir sporto paslaugų centre.

1.2.4. lentelė. Kaišiadorių rajono savivaldybėje esančių futbolo aikščių pasiūla

Istaigos tipas	Istaigos pavadinimas, adresas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar salė atitinka varžybų organizavimo standartus?
Bendrojo ugdymo mokyklos	Žiežmarių gimnazija, Žaslių g. 21, Žiežmariai, Kaišiadorių raj.	Gera	Taip	Ne
	Kaišiadorių A. Brazausko gimnazija, Gedimino g.65, Kaišiadorys	Bloga	Ne	Ne
	Žaslių pagrindinė mokykla, Vytauto g. 1, Žasliai, Kaišiadorių r.	Gera	Ne	Ne
Kitos vietos	Kaišiadorių r. švietimo ir sporto paslaugų centras, V. Kudirkos g. 12, Kaišiadorys	Gera	Taip	Taip

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centro duomenimis, 2022 m.

Iš pateiktos lentelės duomenų matyti, kad Kaišiadorių rajone nei viena futbolo aikštė nėra labai geros būklės. Ir vos viena (esanti švietimo ir sporto paslaugų centre) atitinka varžybų organizavimo keliamus reikalavimus. 50 proc. futbolo aikščių nėra pritaikytos neįgaliesiems.

1.2.5. lentelė. Kaišiadorių rajono savivaldybėje esančių tinklinio, teniso aikščių ir treniruoklių salių pasiūla

Istaigos tipas	Istaigos pavadinimas, adresas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar salė atitinka varžybų organizavimo standartus?
Tinklinis	Žiežmarių gimnazija, Žaslių g. 21, Žiežmariai, Kaišiadorių raj.	Gera	Taip	Taip
	Kaišiadorių r. švietimo ir sporto paslaugų centras, V. Kudirkos g. 12, Kaišiadorys	Gera	Taip	Taip
	Kaišiadorių miesto seniūnija	Gera	Taip	Ne
Tenisas	Kaišiadorių r. švietimo ir sporto paslaugų centras, V. Kudirkos g. 12, Kaišiadorys	Gera	Taip	Taip
	Kaišiadorių miesto seniūnija	Gera	Taip	Taip
Treniruoklių salės	Kaišiadorių r. švietimo ir sporto paslaugų centras, V. Kudirkos g. 12, Kaišiadorys	Patenkinama	Ne	Ne

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centro duomenimis, 2022 m.

Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra vienas baseinas – švietimo ir sporto paslaugų centre. Šio baseino būklė yra patenkinama. Nors baseinas yra pritaikymas neįgaliesiems, tačiau jis neatitinka varžybų organizavimo standartų ir yra 20 m ilgio.

1.2.6. lentelė. Kaišiadorių rajono savivaldybėje esančių plaukimo baseinų pasiūla

Įstaigos tipas	Įstaigos pavadinimas, adresas	Būklės įvertinimas	Ar infrastruktūra pritaikyta neįgaliesiems	Ar salė atitinka varžybų organizavimo standartus?	Kiek talpina žiūrovų?	Takelio ilgis
Kitos vietos	Kaišiadorių r. švietimo ir sporto paslaugų centras, V. Kudirkos g. 12, Kaišiadorys	Patenkinama	Taip	Ne	–	20 m

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centro duomenimis, 2022 m.

Kaišiadorių rajone yra baseinų ar pirčių kompleksų, tačiau jie yra valdomi privataus savininko ir paslaugos yra teikiamos pagal sezoniškumą, be to didžiaja dalimi paslaugos yra orientuotos į poilsio veiklas, o ne į fizinį vaikų ar suaugusiųjų pasiruošimą. Šalia esančiose savivaldybėse artimiausi baseinai yra Kaune (40 km atstumu), taip pat yra statomas baseinas Jonavoje (daugiau nei 40 km atstumu). Elektrėnuose (daugiau nei 20 km atstumu) sportinis 50 m. ilgio, su 8 plaukimo takeliais. Likę baseinai yra toliau nei 50 km atstumu.

Apibendrinant, matyti, kad šiuo metu sporto salių prieinamumas didžiaja dalimi yra išvystytas bendrojo ugdymo mokyklose, tačiau salių būklė yra gera arba patenkinama. Vos viena futbolo aikštė ir penkios krepšinio aikštės atitinka varžybų organizavimo standartus (visos lauko erdvėje, nei viena esanti vidaus patalpose neatitinka varžybų organizavimo standartų). Savivaldybėje teniso ir tinklinio aikštės atitinka varžybų organizavimo standartus ir yra pritaikytos neįgaliesiems. Kaišiadoryse nėra baseino, kuris atitiktų varžybų organizavimo standartus ir baseino takelio ilgis yra 20 m, o būklė patenkinama. Artimiausias baseinas yra Elektrėnuose.

Taigi bendrai universalius parametrus atitinkančių sporto salių, kuriose būtų galima kultivuoti kuo daugiau skirtingų sporto šakų išstisus metus, pasiūla yra labai ribota, salės neatitinka kokybinių standartų, pagal kuriuos būtų galima rengti varžybas bei yra labai minimalus prieinamumas neįgaliesiems. Būtina paminėti, kad tinkamos bei prieinamos sporto bei plaukimo infrastruktūros trūkumas yra vienas svarbiausių barjerų įsitraukimui į sportinę veiklą. Pagrindinė problema yra ta, kad Kaišiadorių r. švietimo ir sporto paslaugų centre esančios salės atitinka standartus, tačiau užimtumas yra didelis ir ne visi norintys kultivuoti sporto šakas telpa centre. Dėl to norintys sportuoti turi naudotis bendrojo ugdymo mokyklų sporto salėmis, kurių kokybiniai kriterijai yra nepakankami. Problema su bendrojo ugdymo mokyklų sporto užimtumu ir nuomos galimybėmis yra ta, kad darbo dienomis sporto infrastruktūra yra naudojama mokinių ugdymo tikslais, o savaitgaliais didžioji dalis infrastruktūros nėra nuomojama. Pagrindinės priežastys yra potencialių klientų poreikių neatitinkanti infrastruktūros būklė. Taip pat Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centras, planavimo dokumentuose kaip silpnybę yra nurodę, kad savivaldybėje yra netinkamos sąlygos futbolo sporto šakos vystymui šaltuoju sezonu. Bei nepakankamai vystoma sporto infrastruktūra (uždarose erdvėse) Kaišiadorių mieste. Tai parodė ir atlikta analizė – uždarose erdvėse esančios salės netenkina kokybinių kriterijų. Toliau yra atliekama Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centro (pagrindinio neformalaus ugdymo organizatoriaus) užimtumo situacijos analizė.

Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centras

Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centro (toliau – ŠSPC) misija – teikti įvairias, kokybiškas fizinio aktyvumo, neformaliojo švietimo paslaugas Kaišiadorių rajono savivaldybės gyventojams. ŠSPC yra pagrindinis rajono sporto ir fizinio aktyvumo veiklų organizatorius – atsižvelgdamas į Kaišiadorių rajono savivaldybės 2021–2023 metų strateginį veiklos planą, įstaigos nuostatus ir juose numatytas funkcijas ŠSPC įgyvendina formalųjį švietimą papildančias ir neformaliojo sportinio ugdymo programas, plėtoja neformalųjį suaugusiųjų švietimą, vykdo vaikų mokymo plaukti Kaišiadorių r. savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose programą, organizuoja sporto renginius Kaišiadorių rajono savivaldybės gyventojams. ŠSPC skatina vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų saviraišką sportuojant sveikoje ir saugioje aplinkoje, vykdo neformalaus švietimo

susijusio su sportu veiklas, organizuoja sporto stovyklas, sportinius renginius miesto bendruomenei. Toliau yra pateikiama detali informacija apie ŠSPC užimtumą.

ŠSPC vykdo futbolo, krepšinio, lengvosios atletikos, plaukimo, dziudo, atletinės gimnastikos, sportinių žaidimų treniruotes, kurias lanko daugiau nei 570 ugdytinių. Futbolo ir krepšinio komandos, lengvaatlečiai, plaukikai, dziudistai dalyvauja Lietuvos vaikų, jaunučių, jaunių, jaunimo ir suaugusiųjų savo sporto šakų pirmenybėse, įvairiuose turnyruose ir varžybose. Vykdoma Vaikų mokymo plaukti programa, kurioje dalyvauja rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai. ŠSPC organizuoja krepšinio, futbolo, bėgimo, šaškių ir kitų sporto šakų renginius. Renginiuose dalyvauja sportininkai ir iš Alytaus, Anykščių, Biržų, Elektrėnų, Ignalinos, Jonavos, Jurbarko, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos, Marijampolės, Pakruojo, Panevėžio, Pasvalio, Šakių, Šiaulių, Širvintų, Tauragės, Telšių, Trakų, Varėnos, Vilkaviškio, Vilniaus ir kitų Lietuvos vietovių. Kaišiadorių rajono savivaldybės gyventojai aktyviai naudojami plaukimo baseino bei pramankštos salės paslaugomis, per savaitę vidutiniškai apsilanko daugiau kaip 300 gyventojų. Baseino paslaugomis taip pat naudojami Kaišiadorių krašto neįgaliųjų sąjungos nariai bei Strėvininkų socialinės globos namų gyventojai.

Pastebėtina, kad neformalųjį ugdymą ŠSPC lankančių vaikų skaičius analizuojamu laikotarpiu mažėjo. Tačiau skaičiai yra neženkliai kintantys (nėra didelio sumažėjimo ir didelio augimo) tai rodo, kad Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra sportinio užimtumo paklausa ir poreikis, tačiau dėl esamos infrastruktūros trūkumo nėra galimybės priimti daugiau vaikų. Taigi, pagrindinė problema įgyvendinant neformaliojo švietimo programas – sportinių bazių trūkumas. Ugdymo procesą reikia vykdyti kitų rajono mokyklų sporto salėse ir aikštėse, kurios yra labai užimtose.

1.2.7. lentelė. ŠSPC lankančių vaikų skaičius 2017–2021 m. (metų pabaigoje)

Sporto šaka	Vaikai					
	2017	2018	2019	2020	2021	2017-2021 m. pokytis, proc.
Visos sporto šakos	574	570	549	538	525	-8,5
Plaukimas	308	257	262	280	280	-9,1

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centro duomenimis, 2022 m.

Atkreipiamas dėmesys, kad vaikų plaukimo lankomumui Covid–19 pandemija įtakos neturėjo. Nuo 2019 m. vaikų lankančių plaukimą skaičius augo. Tačiau Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra įrengtas 20 m. baseinas. Yra vykdoma Vaikų mokymo plaukti programa, dalyvaujama projekcinėje veikloje.

ŠSPC be organizuojamų sporto užsiėmimų taip pat organizuoja ir įvairius sporto renginius bei varžybas. Pastebėtina, jog per 2020 bei 2021 m. iš viso buvo suorganizuota 18 sporto renginių (seniūnijų žaidynės, naktinė bėgimo šventė, futbolo turnyrai, krepšinio 3X3 turnyrai ir kt.), kuriuose dalyvavo 1 350 dalyvių. Taip pat 2020 ir 2021 m. buvo surengti 43 sporto renginiai (sporto šventės, sporto šakų čempionatai, turnyrai ir kt.) į kuriuos susirinko virš 3 tūkst. žiūrovų. Atkreipiamas dėmesys, kad ŠSPC organizuojamose sporto varžybose iki Covid–19 pandemijos susirinkdavo virš 4 tūkst. žiūrovų per metus. Nuo 2017 m. iki 2019 m. žiūrovų skaičius augo 5 proc. Sporto renginiai, fizinio aktyvumo varžybos – visas sporto sektorius 2020 ir 2021 m. buvo paveiktas Covid–19 pandemijos. Todėl iki 2019 m., prieš pandemiją Kaišiadorių rajono savivaldybėje vietinių sporto renginių ir dalyvių skaičius augo. Jau 2021 m. panaikinus ribojimus, buvo pradėti intensyviau organizuoti renginiai ir matoma, kad rodikliai grįžta į prieš pandemiją lygį.

1.2.8. lentelė. Suorganizuotų vietinių ir išvykstančiųjų sporto renginių/varžybų ir jų dalyvių skaičius (vaikų ir suaugusiųjų), 2017–2021 m. (metų pabaigoje)

Žaidynių formatas/sporto šaka	Renginių/Varžybų skaičius					Dalyvių skaičius				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Vietiniai sporto renginiai										
Seniūnijų žaidynės, futbolo turnyrai, krepšinio 3X3 turnyrai ir kt.	6	7	15	6	12	737	754	800	650	700
						Žiūrovų skaičius				
Sporto šventės, sporto šakų čempionatai, turnyrai	32	32	34	15	28	3850	3940	4015	1200	2100
Išvykstantieji sporto renginiai						Dalyvių skaičius				
Čempionatai, turnyrai (plaukimas, krepšinis, futbolas, dziudo, lengvoji atletika)	41	34	36	15	19	1468	1238	1315	520	638

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centro duomenimis, 2022 m.

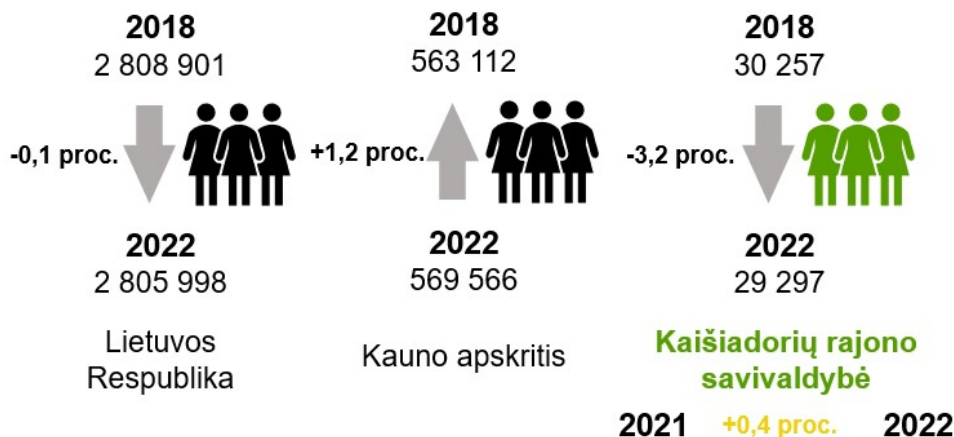
Tačiau ŠSPC auklėtiniai ir mokiniai neturi sąlygų rengti didesnės apimties sporto varžybas ir renginius, kadangi nėra tam pritaikytos infrastruktūros. Pavyzdžiui plaukimo baseine nėra sėdimų vietų net pasižiūrėti vidines plaukimo pamokas. Taip pat nėra sporto infrastruktūros, kurią būtų galima kuo universaliau panaudoti ištisus metus. Atsižvelgiant į esamas sąlygas, ŠSPC auklėtiniai ir mokiniai vis dažniau dalyvauja varžybose už savo rajono ribų siekiant išlaikyti ir kelti sportinio meistriškumo lygį (žr. 1.2.5. lentelė). Prieš Covid–19 pandemiją, išvykstančiųjų sporto renginių ir juose dalyvavusių dalyvių paklausa buvo stabili. Pagal matomas tendencijas, išvykstančiųjų sporto renginių paklausa auga ir tikėtina, kad 2022 m. sieks prieš pandemijos lygį.

Apibendrinant sporto infrastruktūros prieinamumą ir paklausą, galima teigti, kad Kaišiadorių ŠSPC vykdo futbolo, krepšinio, lengvosios atletikos, plaukimo, dziudo, atletinės gimnastikos, sportinių žaidimų treniruotes, kurias lanko daugiau nei 570 ugdytinių, gyventojai aktyviai naudojami plaukimo baseino bei pramankštos salės paslaugomis, per savaitę vidutiniškai apsilanko daugiau kaip 300 gyventojų. Neformalųjį ugdymą Kaišiadorių ŠSPC lankančių vaikų skaičius analizuojamu laikotarpiu mažėjo. Tačiau skaičiai yra neženkliai kintantys (nėra didelio sumažėjimo ir didelio augimo) tai rodo, kad Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra sportinio užimtumo paklausa ir poreikis, tačiau dėl esamos infrastruktūros trūkumo nėra galimybės priimti daugiau vaikų. Ugdymo procesą reikia vykdyti kitų rajono mokyklų sporto salėse ir aikštėse, kurios yra labai užimtose. Vaikų plaukimo lankomumui Covid–19 pandemija įtakos neturėjo. Nuo 2019 m. vaikų lankančių plaukimą skaičius augo. Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra nepakankamai išvystyta sporto infrastruktūra skirtingoms sporto šakoms. Artimiausi universalūs sporto kompleksai yra Kauno mieste (40 km nuo Kaišiadorių savivaldybės), taip pat Kauno rajono Garliavos sporto ir sveikatingumo kompleksas esantis daugiau nei už 60 km. Bendrai universalūs parametrai atitinkančių sporto salių, kuriose būtų galima kultivuoti kuo daugiau skirtingų sporto šakų ištisus metus, pasiūla yra labai ribota, salės neatitinka kokybinių standartų, pagal kuriuos būtų galima rengti varžybas bei yra labai minimalus prieinamumas neįgaliesiems. ŠSPC auklėtiniai ir mokiniai neturi sąlygų rengti didesnės apimties sporto varžybas ir renginius, kadangi nėra tam pritaikytos infrastruktūros. Pavyzdžiui plaukimo baseine nėra sėdimų vietų net pasižiūrėti vidines plaukimo pamokas. Taip pat nėra sporto infrastruktūros, kurią būtų galima kuo universaliau panaudoti ištisus metus.

Bendrieji duomenys, galintys turėti įtakos paslaugų paklausai ir pasiūlai

Projekto apimtyje analizuojama sportinio užimtumo paslauga yra viešojo, už kurios teikimą Kaišiadorių rajono savivaldybėje atsakingi tiek viešojo, tiek privataus sektoriaus ūkio subjektai. Paslaugos gavėjai – Kaišiadorių rajono savivaldybės bei kitų savivaldybių sportininkai, sporto būrelius lankantys mokiniai. Pagrindiniai veiksniai, aktualūs vertinant sportinio užimtumo bei sveikatinimo paslaugų Savivaldybėje paklausą, yra demografinės ir socialinės-ekonominės tendencijos Kaišiadorių rajono savivaldybėje, tiek visoje Kauno apskrityje.

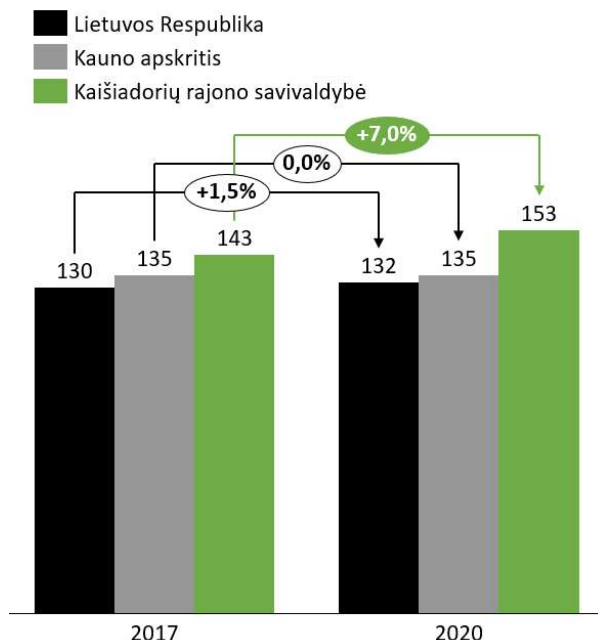
Demografinės tendencijos. Viena didžiausių problemų, kurias patiria Lietuva, taip pat ir Kaišiadorių rajono savivaldybė, yra prastėjantys demografiniai rodikliai: mažėjantis gyventojų skaičius, didėjanti emigracija ir senėjanti visuomenė. Emigracijos tempai mažina darbingo amžiaus gyventojų skaičių, didina vidutinį darbo rinkos dalyvių amžių, spartina visuomenės senėjimą. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Kaišiadorių rajono savivaldybėje 2022 m. pradžioje gyveno 29 297 gyventojai. 2018–2022 m. laikotarpiu gyventojų skaičius savivaldybėje sumažėjo 3,17 proc. Gyventojų skaičius tuo pačiu laikotarpiu šalyje taip pat mažėjo (-0,1 proc.), tačiau Kauno apskrityje gyventojų skaičius augo 1,15 proc. (žr. 1.2.1. pav.).

1.2.1. pav. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje, 2018–2022 m.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos duomenimis, 2022 m.

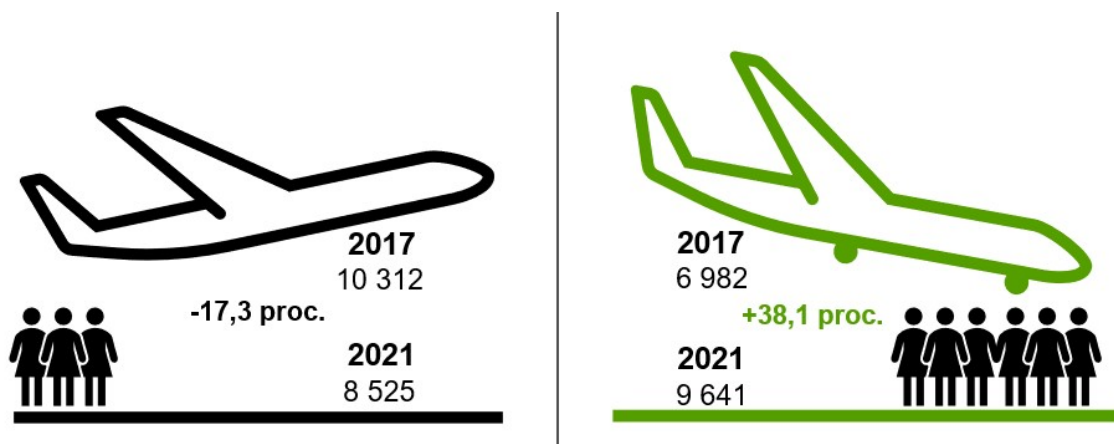
Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Kaišiadorių rajono savivaldybėje, demografinės senatvės koeficientas nuo 2017 m. iki 2021 m. padidėjo apie 7,0 proc. Tuo tarpu bendrai šalyje padidėjimas buvo 1,5 proc., Kauno apskrityje demografinės senatvės koeficientas nepakito.

1.2.2. pav. Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje 2017–2021 m.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos duomenimis, 2022 m.

Analizuojamu laikotarpiu didžiausią įtaką Kaišiadorių rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus mažėjimui turėjo natūralios gyventojų kaitos rodikliai. Taip pat, vienas iš veiksnių, mažinantis gyventojų skaičių Lietuvoje – vidaus ir tarptautinė migracija. 2018– 2022 m. Kaišiadorių rajono gyventojų skaičius sumažėjo 960 gyventojų arba vidutiniškai 240 gyventojų kasmet. Verta pažymėti, jog Kaišiadorių rajono savivaldybėje nuo 2019 metų pastebima teigiama neto migracija. Panaši situacija pastebima ir Lietuvoje. 2021 m. Kaišiadorių rajono savivaldybėje atvykusiųjų skaičius viršijo išvykusiųjų skaičių (1 116 žmonių atvyko daugiau nei išvyko) (žr. 1.2.12. lentelę ir 1.2.8. pav.).

1.2.3. pav. Vidaus ir tarptautinė migracija 2017–2021² m. Kaišiadorių rajono savivaldybėje

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos duomenimis, 2022 m.

² Naujausi LR statistikos departamento pateikiami duomenys.

Viena iš šio reiškinių priežasčių – epidemiologinė situacija pasaulyje bei Lietuvoje, mažinanti Lietuvos migraciją į kitas šalis dėl įsigaliojusių keliavimo ribojimų. Galima teigti, kad teigiama neto migracija suponuoja, kad žmonės neemigruoja iš Kaišiadorių rajono, dėl gerėjančios ekonominės ir socialinės aplinkos.

1.2.9. lentelė. Vidaus ir tarptautinė migracija 2017–2021³ m.

	2017	2018	2019	2020	2021
Lietuvos Respublika					
<i>Atvykusieji ir imigrantai</i>	89785	105 090	113 232	113 691	109 601
<i>Išvykusieji ir emigrantai</i>	117 342	108 382	102 438	93 698	89 948
<i>Neto migracija</i>	-27 557	-3 292	10 794	19 993	19 653
Kauno apskritis					
<i>Atvykusieji ir imigrantai</i>	18 387	21 300	24 351	25 802	22 703
<i>Išvykusieji ir emigrantai</i>	22 702	20 715	20 841	19 472	18 414
<i>Neto migracija</i>	-4315	585	3 510	6 330	4 289
Kaišiadorių r. sav.					
<i>Atvykusieji ir imigrantai</i>	6 982	8 698	12 045	13 393	9 641
<i>Išvykusieji ir emigrantai</i>	10 312	9 232	8 501	8 029	8 525
<i>Neto migracija</i>	-3 330	-534	3 544	5 364	1 116

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos duomenimis, 2022 m.

2017–2021 m. laikotarpiu Kaišiadorių rajono savivaldybėje kasmet gimdavo vidutiniškai 215 naujagimių ir vidutiniškai mirdavo 498 asmenys. Pažymėtina, kad didžiausias gimstamumas fiksuotas 2017 m., kuomet rajone gimė 259 naujagimiai, mažiausias 2021 m. – gimė 167 naujagimiai.

Natūrali gyventojų kaita (arba prieaugis) ir migracijos rodikliai yra pagrindiniai demografiniai rodikliai, nurodantys gyventojų skaičiaus pokytį (t. y. jų dviejų suma ir apsprendžia populiacijos augimą / traukimąsi). Kaišiadorių rajono savivaldybėje natūralios gyventojų kaitos rodiklis 2017–2021 m. laikotarpiu buvo neigiamas. Tiriamuoju laikotarpiu Kaišiadorių rajono savivaldybėje mirtingumas padidėjo 12,2 proc. (t.y. padaugėjo 60 mirusiais), tuo tarpu gimstamumas sumažėjo 35,5 proc. (t.y. gimė 92 kūdikiais mažiau) (žr. 1.2.10. lentelę). Natūrali gyventojų kaita Kaišiadorių rajono savivaldybėje visu 2017–2021 m. laikotarpiu buvo neigiama.

1.2.10. lentelė. Gimstamumas, mirtingumas ir natūrali gyventojų kaita 2017–2021 m.

	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis, lyginant su 2017 m., proc.
Lietuvos Respublika						
<i>Gimstamumas</i>	28 696	28 149	27 393	25 144	23 330	-18,7
<i>Mirtingumas</i>	40 142	39 574	38 281	43 547	47 746	+18,9
<i>Natūrali gyventojų kaita</i>	-11 446	-1 1425	-10 888	-18 403	-24 416	+113,3
Kauno apskritis						
<i>Gimstamumas</i>	5 564	5 618	5 416	5 195	4 993	-10,3
<i>Mirtingumas</i>	8 012	7 885	7 515	8 738	9 287	+15,9
<i>Natūrali gyventojų kaita</i>	-2 448	-2 267	-2 099	-3 543	-4 294	+75,4
Kaišiadorių r. sav.						
<i>Gimstamumas</i>	259	233	229	187	167	-35,5
<i>Mirtingumas</i>	490	427	445	580	550	+12,2
<i>Natūrali gyventojų kaita</i>	-231	-194	-216	-393	-383	+65,8

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos duomenimis, 2022 m.

Mirtingumui viršijant gimstamumo rodiklius, gresia demografinės pusiausvyros praradimas, sukelsiantis negrįžtamas socialines, ekonomines pasekmes – vietos ekonominio aktyvumo

³ Naujausi LR statistikos departamento pateikiami duomenys.

mažėjimą, darbo rinkos stagnaciją. Tačiau šie duomenys negali būti vertinami vienareikšmiškai, kadangi mirtingumas 2020 m. ir 2021 m. ypatingai išaugo dėl COVID-19 pandemijos. Todėl šis rodiklis negali būti vertinamas kaip atspindintis ekonominę ir socialinę aplinką.

Užimtumas. Sėkmingai ekonominei plėtrai ir su tuo susijusiam sporto infrastruktūros, neformalaus ugdymo ir sportinio užimtumo poreikiui, didelės reikšmės turi darbo jėgos pasiūla. Kaišiadorių rajono 0–14 metų amžiaus gyventojai 2022 m. pradžioje sudarė 14,8 proc., darbingo amžiaus gyventojai – 68,4 proc., pensinio amžiaus gyventojai – 14,8 proc. nuo visų savivaldybėje gyvenančių žmonių, kuomet visoje Lietuvos Respublikoje senjorų dalis buvo didesnė: 20,0 proc. (žr. 1.2.11. lentelę). Analizuojant 2018–2022 m. laikotarpį, matyti, kad Kaišiadorių rajono savivaldybės darbingo amžiaus gyventojų 2021–2022 m. padidėjo ir darbingo amžiaus gyventojų, procentinė dalis Kaišiadorių rajono savivaldybėje, 2022 m. buvo aukštesnė nei šalyje ir Kauno apskrityje. Taip pat ir tarp vaikų iki 14 metų dalis (16,8 proc.) Kaišiadorių rajono savivaldybėje buvo didesnė nei Kauno apskrityje (15,2 proc.) ir Lietuvoje (14,9 proc.) ir nuo 2021 iki 2022 m. vaikų iki 14 metų dalis stipriai išaugo.

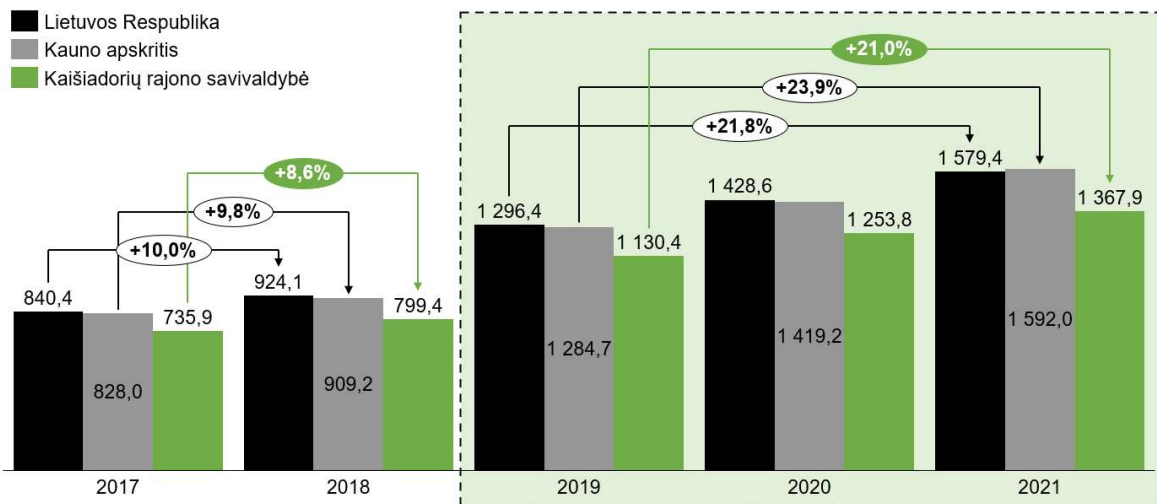
1.2.11. lentelė. 0–14 metų, darbingo ir pensinio amžiaus nuolatiniai gyventojai 2018–2022 m.

	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika					
<i>0–14 metų</i>	15,0	15,1	15,1	15,1	14,9
<i>Darbingo amžiaus</i>	65,4	65,1	65,0	65,0	65,1
<i>Pensinio amžiaus</i>	19,6	19,8	19,9	19,9	20,0
Kauno apskritis					
<i>0–14 metų</i>	14,9	15,0	15,0	15,0	15,2
<i>Darbingo amžiaus</i>	64,9	64,8	64,7	64,8	67,2
<i>Pensinio amžiaus</i>	20,2	20,2	20,3	20,2	17,6
Kaišiadorių rajono savivaldybė					
<i>0–14 metų</i>	13,4	13,4	13,3	13,1	16,8
<i>Darbingo amžiaus</i>	67,3	67,0	66,8	66,9	68,4
<i>Pensinio amžiaus</i>	19,3	19,6	19,9	20,0	14,8

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos duomenimis, 2022 m.

Kaišiadorių rajonas pasižymi gana dideliu, šalies vidurkį viršijančiu tiek darbingo amžiaus gyventojų, tiek vaikų iki 14 metų amžiaus skaičiumi, o iki 2021 m. buvusios mažėjimo tendencijos labiau susijusios su bendru gyventojų skaičiaus mažėjimu, kuris būdingas tiek Kaišiadorių rajonui, tiek visai šaliai.

2017–2021 m. šalyje, tame tarpe ir Kaišiadorių rajono savivaldybėje, augant ekonomikai pastebimai didėjo vidutinis darbo užmokestis. Atkreiptinas dėmesys, kad lyginimas atliekamas 2017–2018 m., kadangi 2019 m. keitėsi mokesstinė sistema šalyje, todėl 2019 m. įtraukimas į lyginimą nėra tikslingas (žr. 1.2.4. pav.). Analizuojamu 2017–2018 m. laikotarpiu Kaišiadorių rajono savivaldybėje vidutinis mėnesinis darbo bruto užmokestis, didėjo 8,6 proc.. Nors didėjimas buvo intensyvus, tačiau atsiliko nuo Kauno apskrities ir valstybės vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (bruto) augimo. Taip pat darbo užmokestis didėjo ir 2019–2021 m. šiam didėjimui įtakos turėjo (2020 m. antrąjį ketvirtį) išmokėtos didesnės vienkartinės premijos, priedai ir piniginės išmokos, sezoniniai svyravimai, padidintas darbo užmokestis gydymo įstaigų darbuotojams, kovojantiems su COVID-19 infekcija, išmokėtos priemokos ekstremalios situacijos suvaldyme dalyvavusiems pareigūnams ir darbuotojams, pasikeitusi neapmokestinamojo pajamų dydžio skaičiavimo tvarka ir kitos priežastys.

1.2.4. pav. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, 2017–2021 m.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m.

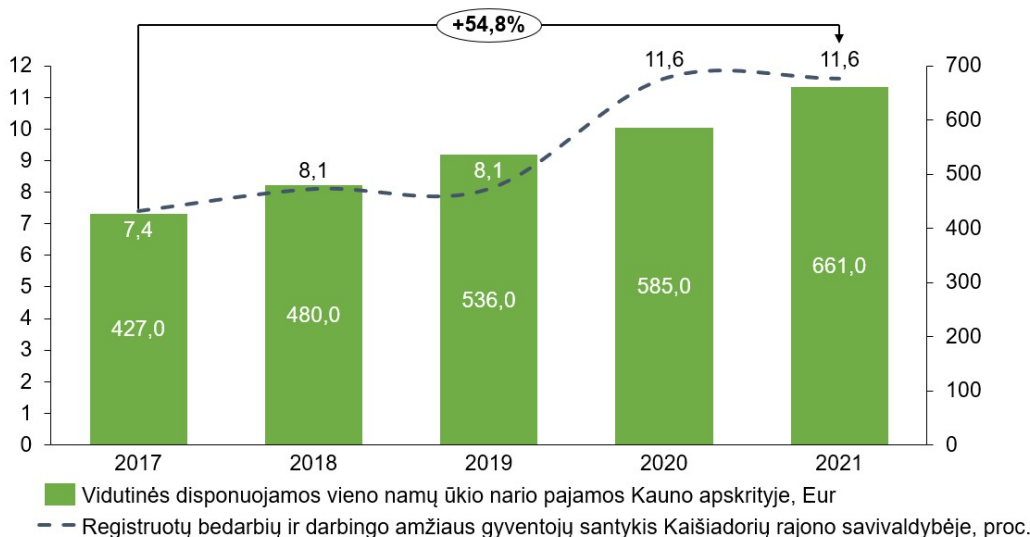
Bendrai analizuojamu laikotarpiu, darbo užmokesčio augimui per metus įtakos turėjo nuo 2018 m. sausio 1 d. padidinta minimalioji mėnesinė alga. Taip pat palanki ekonominė situacija, itin stipri darbo jėgos paklausa ir darbuotojų trūkumas, sparčiai didėjusi minimali mėnesinė alga, išaugę infliacijos lūkesčiai ir žema palyginamoji bazė lems tai, kad vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis ir toliau augs. Ekonominės prognozės rodo, kad 2021 m. atlyginimai daug sparčiau augo privačiajame sektoriuje (16,2 proc.). Taigi, 2022 m. daug veiksnių skatins spartų darbo užmokesčio augimą šalyje. Tai stipri kvalifikuotų darbuotojų paklausa ir jų trūkumas, su kuriuo bent pusėje šalies ekonominių veiklų susiduria tiek privatusis, tiek viešasis sektorius. Vyriausybės priimti sprendimai dėl viešojo sektoriaus darbuotojų apmokėjimo (didinamas darbo užmokestis švietimo, sveikatos priežiūros, statutiniams darbuotojams, didinama pareiginės algos bazinis dydis valstybės tarnautojams ir kitiems biudžetinių įstaigų darbuotojams), taip pat reikšmingai padidinta MMA (13,7 proc. iki 730 Eur), išaugę infliacijos lūkesčiai, kurie taip pat turėtų paveikti darbo užmokesčio dydį. Numatoma, kad 2022 m. darbo užmokesčio augimo tempas šalyje sieks 13,2 procento.⁴

Siekiant, kad Kaišiadorių rajono savivaldybėje daugėtų gyventojų, reikia gerinti sąlygas gyvenimui ir darbui. Žmonės nori gyventi vietoje, kur yra kuriamos ekonominės, socialinės ir kitokios gerovės sąlygos⁵. Viena iš socialinių gerovių – kultūriniai, sportiniai renginiai arti gyvenamosios vietos. Augančių atlyginimų prognozės didins žmonių perkamąją galią. Kadangi Vyriausybės infliacijos pasekmių švelninimo priemonės, nukreiptos tiek į gyventojų pajamų didinimą, tiek į būsto išlaikymo išlaidų sumažinimą padės dalinai amortizuoti augančių kainų įtaką gyventojų perkamajai galiai. Ekonominės prognozės rodo, kad vidutiniu laikotarpiu nuslopus ir stabilizavusis kainų augimui, o pajamoms toliau didėjant gyventojų perkamoji galia stiprės ir namų ūkių vartojimo išlaidos 2023–2025 m. augs vidutiniškai 3,3 proc. per metus.⁶ Taigi, augant gyventojų perkamajai galiai ir namų ūkių vartojimo išlaidoms, gyventojai galės daugiau pajamų skirti laisvalaikio pramogoms (sporto varžyboms, vaikų sporto stovykloms, sporto ugdymui ir pan.).

⁴ LR Finansų ministerija. Ekonominės raidos scenarijus 2022–2025 metams. Parengta 2022 m. birželį.

⁵ Lietuvos savivaldybių indeksas 2016 m., Lietuvos laisvosios rinkos institutas.

⁶ LR Finansų ministerija. Ekonominės raidos scenarijus 2022–2025 metams. Parengta 2022 m. birželį.

1.2.5. pav. Socialiniai – ekonominiai Kaišiadorių rajono savivaldybės ir Kauno apskrities rodikliai

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos duomenimis, 2022 m.

Analizuojamu laikotarpiu, nuo 2017 iki 2021 m. pastebimas disponuojamų vieno namų ūkio nario pajamų augimas (54,8 proc.) (žr. 1.2.10. pav.). Augančios disponuojamos pajamos vienam namų ūkio gyventojui suponuoja, jog individas turės galimybę daugiau laisvų pajamų išleisti laisvalaikui ir pramogoms (pvz.: sporto klubui, sporto varžyboms, sveikatinimo procedūroms). Statistikos departamento duomenimis, 2020 m. sporto ir poilsio prekių apyvarta Lietuvoje išaugo 9,4 proc. Šį staigų augimą pirmiausia lėmė pandemijos įvesti apribojimai: uždaryti sporto klubai, darbas namuose, laisvalaikis tik artimiausioje aplinkoje, taip pat išaugusi perkamoji galia ir visų prekių paklausa. Augančios pajamos indikuoja, jog vis daugiau žmonių išgalės rinktis sportą, kaip laisvalaikio užsiėmimo galimybę.

Nors analizuojamu laikotarpiu registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Kaišiadorių rajono savivaldybėje augo, tačiau šis augimas yra susijęs su situacija visoje Lietuvoje. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Kaišiadorių rajono savivaldybėje augo lėčiau nei Kauno apskrityje ir visoje šalyje. Atitinkamai 2017–2021 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis šalyje augo 64,6 proc., Kauno apskrityje 82,4 proc., o Kaišiadorių rajono savivaldybėje 56,8 proc. Tačiau tikėtina, kad ir ateityje tęsiantis stipriai darbuotojų paklausa ir nepakankamai pasiūla bus daromas reikšmingas poveikis sparčiam atlyginimų augimui. Bendrai ekonominės prognozės rodo, kad esanti geopolitinė situacija poveikio darbo rinkai neturėjo ir darbo rinka stabilizuojasi, tai rodo ir Kaišiadorių rajono savivaldybėje nuo 2021 m. stabilizavęsis santykinis rodiklis.

Verslas. Kaišiadorių rajono savivaldybėje dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas. Smulkus ir vidutinis verslas yra vienas svarbiausių ekonomikos augimo veiksnių, turintis esminį poveikį bendrai šalies ūkio raidai ir socialiniam stabilumui. Šis ūkio sektorius sugeba greičiausiai pajusti paklausos ir pasiūlos pokyčius rinkoje, prisitaikyti prie jų, kurti naujas darbo vietas tose veiklose, kurių produktai ir paslaugos konkrečiu laikotarpiu turi didžiausią paklausą. Kaišiadorių rajono savivaldybėje 2022 m. pradžioje veikė 644 ūkio subjektai. Lyginant su 2018 m. duomenimis šis rodiklis išaugo 5,7 proc. (t.y. padidėjo 35 subjektais), kai tuo pačiu metu Kauno apskrityje šis skaičius padidėjo 9,6 proc. (t.y. veiklą pradėjo 2 020 naujų subjektų), o visoje šalyje – 9,0 proc. (t.y. 9 399 subjektai). Įregistruotų ūkio subjektų skaičius Kaišiadorių rajono savivaldybėje 2022 m. pradžioje siekė 1 394, taigi veikiantys subjektai sudarė 46,2 proc. visų ūkio subjektų, kai vidutiniškai Lietuvoje šis rodiklis tuo pačiu metu siekė 44,4 proc., o Kauno apskrityje – 47,0 proc. Veikiančių ūkio subjektų

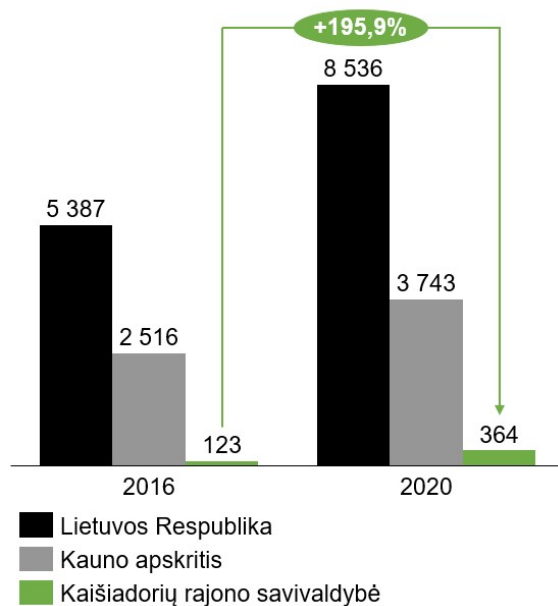
dalis didesnė nei šalyje, mažesnis nei šalies ir Kauno apskrities nedarbas parodo, jog verslui čia yra patraukli vieta: didelė darbingo amžiaus žmonių dalis, didelė dalis įregistruotų verslų tęsia savo veiklą.

1.2.12. lentelė. Įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius Kaišiadorių rajono savivaldybėje

	2018	2019	2020	2021	2022	Veikiančių ūkio subj. dalis 2022 m., proc.
Lietuvos Respublika						
Įregistruoti ūkio subjektai	225 667	232 729	240 719	250 519	255 872	44,4
Veikiantys ūkio subjektai	104 117	105 093	107 444	108 258	113 516	
Kauno apskritis						
Įregistruoti ūkio subjektai	43 171	44 590	46 255	48 289	49 273	47,0
Veikiantys ūkio subjektai	21 149	21 522	21 899	22 053	23 169	
Kaišiadorių rajono savivaldybė						
Įregistruoti ūkio subjektai	1 183	1 218	1 272	1 331	1 394	46,2
Veikiantys ūkio subjektai	609	625	645	642	644	

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos duomenimis, 2022 m.

Investicijos. Tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių vienam gyventojui, srantai 2016–2020 m. laikotarpiu Kaišiadorių rajono savivaldybėje tolygiai didėjo iki 2018 m.: nuo 123 Eur/1 gyv. 2016 m., iki 168 Eur/1 gyv. – 2020 m. (t.y. padidėjo 36,6 proc.), tačiau nuo 2019 m. augimas buvo dvigubas lyginant su 2018 m. (2020 m. tiesioginės užsienio investicijos sudarė 364 Eur/1 gyv. ir tai buvo 1,2 karto didesnės nei 2018 m.). Tuo pačiu metu, t.y. 2016–2020 m. Lietuvoje šis rodiklis augo tendencingai, nuo 5 387 Eur/1 gyv. – 2016 m. padidėjo iki 8 536 Eur/1 gyv. – 2020 m. (t.y. padidėjo 58,96 proc.). Kauno apskrityje didėjo nuo 2 516 Eur/1 gyv. – 2016 m., iki 3 743 Eur/1 gyv. – 2020 m. (t.y. padidėjo 48,8 proc.). (žr. 1.2.6. pav.).

1.2.6. pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui 2016–2020 m., Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos duomenimis, 2022 m.

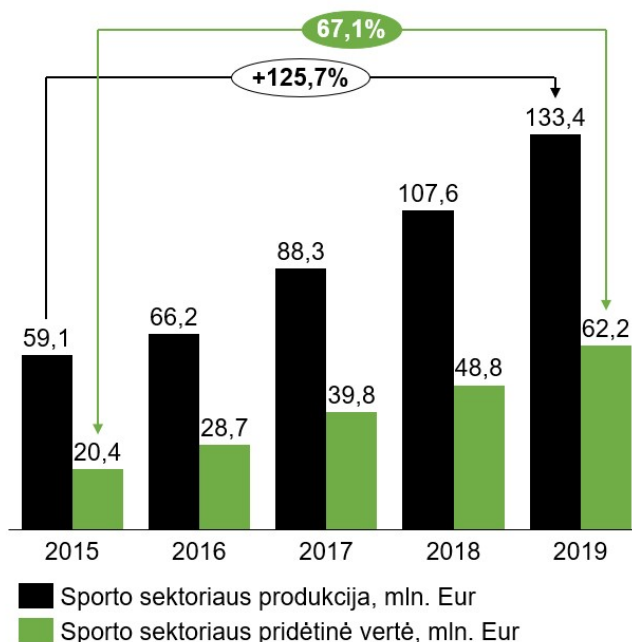
Kaišiadorių rajono savivaldybės tiesioginės užsienio investicijų, tenkančių vienam gyventojui, augimo tempas buvo ženkliai intensyvesnis nei šalies ar Kauno apskrities rodiklio augimas. Tai rodo, kad didėja Kaišiadorių rajono savivaldybės patrauklumas. Atkreipiamas dėmesys, kad Kaišiadorių rajono savivaldybėje tiesioginių užsienio investicijų pritraukimas, verslui reikalingos infrastruktūros kūrimas ir toliau išlieka svarbiu savivaldybės tikslu.

Apibendrinant socialinę ir ekonominę Kaišiadorių rajono situaciją galima teigti, kad savivaldybėje mažėja gyventojų skaičius. Tačiau teigiamos tendencijos leidžia daryti prielaidą, kad savivaldybė nepraras demografinio potencialo – teigiama neto migracija rodo, jog daugiau žmonių atvyksta į Kaišiadorių rajono savivaldybę, nei iš jos išvyksta. Taip pat Kaišiadorių rajonas pasižymi gana dideliu, šalies vidurkį viršijančiu tiek darbingo amžiaus gyventojų, tiek vaikų iki 14 metų amžiaus skaičiumi. Taip pat augo disponuojamos vieno namų ūkio nario pajamos. Ekonominės prognozės rodo, kad vidutiniu laikotarpiu nuslopūs ir stabilizavusis kainų augimui, o pajamoms toliau didėjant gyventojų perkamoji galia stiprės ir namų ūkių vartojimo išlaidos. Savivaldybėje nedarbo lygis augo lėčiau nei Kauno apskrityje ir visoje šalyje. Bendrai ekonominės prognozės rodo, kad esanti geopolitinė situacija poveikio darbo rinkai neturėjo ir darbo rinka stabilizuojasi, tai rodo ir Kaišiadorių rajono savivaldybėje nuo 2021 m. stabilizavęsis nedarbas. Taigi, veikiančių ūkio subjektų dalis didesnė nei šalyje, mažesnė nei šalies ir Kauno apskrities nedarbas parodo, jog verslui čia yra patraukli vieta: didelė darbingo amžiaus žmonių dalis, didelė dalis įregistruotų verslų tęsia savo veiklą.

Sporto paslaugų rodiklių analizė

Sportinė veikla, pramogų ir poilsio organizavimo veikla Lietuvoje 2010-2019 m. generavo vis didesnę pridėtinę vertę. Pridėtinė vertė ypač pakilo 2015-2019 m. laikotarpiu – virš 200 proc. (t.y. paaugo 42 mln. Eur.) (žr. 1.2.7. pav.). Sporto sektoriaus pridėtinė vertė sudaro 2,12 proc. bendros ES sukuriamos vertės, o su sportu susijusiose veiklose dirba apie 3 proc. visų ES užimtų gyventojų. Kitaip tariant, maždaug 47 eurai bendro vidaus produkto (BVP) ir kas 37 darbuotojas Europos Sąjungos šalyse yra tiesiogiai susiję su sporto veikla⁷. Sportas svarbus taip pat ir Lietuvos ekonomikai, tiek dėl naujų diegiamų darbo vietų, tiek dėl vidutiniškai sukuriama 3,5 proc. metinio BVP. Taigi, sporto infrastruktūros prieinamumą Kaišiadorių rajono savivaldybės gyventojams didins ir planuojama universali daigiafunkcė arena su plaukimo baseinu. Prognozuojama, kad organizuojamos varžybos pritraukia sportininkus iš įvairių šalies savivaldybių. Tai kels prestižą, bei suteikia papildomų įplaukų renginių aptarnaujančioms įmonėms.

⁷ Profesinis standartas rengiamas įgyvendinant iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą „Lietuvos kvalifikacijų sistemos plėtra (I etapas)“ (projekto Nr. 09.4.1-ESFA-V-734-01-0001). „Kvalifikacijų tyrimo ataskaita turizmo, sporto, pramogų ir poilsio paslaugų sektoriaus profesinio standarto rengimui“ Internetinė prieiga: https://www.kpmc.lt/kpmc/wp-content/uploads/2015/08/kvalifikaciju-tyrimo-ataskaita_turizmo-sporto-ir-pramogu-PS_final.pdf

1.2.7. pav. Sporto sektoriaus pridėtinė vertė, mln. Eur⁸

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos duomenimis, 2022 m.

Kasmet Kaišiadorių rajone yra organizuojama įvairių su sportu susijusių renginių. Jie sulaukia ne tik daug dalyvių, bet ir žiūrovų (pavyzdžiui, Kaišiadoryse vyksta U17 krepšinio turnyras „Savingės taurė – 2020“, SFL A diviziono rungtynės, plaukimo varžybos J. Tumėnienės ir J. Tamašausko taurėms laimėti, Kaišiadorių r. savivaldybės Seniūnijų sporto žaidynės ir kt.), prie renginių organizavimo neretai prisideda ir rajono verslininkai, bendruomeninės organizacijos.

1.2.13. lentelė. Sportuojančiųjų skaičius Kaišiadorių rajono savivaldybėje ir Lietuvoje, 2017–2021 m.

	Metai					Pokytis 2017–2021 m., proc.
	2017	2018	2019	2020	2021	
Kaišiadorių rajono savivaldybė						
Sporto ugdymo centruose	574	553	572	548	554	-3,5
Sporto klubuose, sporto viešosiose įstaigose	177	297	397	506	478	170,1
Iš viso:	751	850	969	1054	1032	37,4
Lietuvos Respublika						
Sporto ugdymo centruose	44 665	42 676	46 235	46 821	45 665	2,2
Sporto klubuose, sporto viešosiose įstaigose	93 480	98 734	82 349	77 973	84 659	-9,4
Iš viso:	138145	141 410	128 584	124 794	130 324	-5,7

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos kūno kultūros ir sporto departamento metraščiu, 2022

Analizuojant Lietuvos statistikos departamento duomenis apie sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvius, stebima svyravimo tendencija visoje Lietuvoje. 2016–2020 m. Lietuvoje sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius mažėjo nuo 1 029,9 tūkst. iki 437,9 tūkst. (57,5 proc.), Kauno apskrityje – nuo 252 tūkst. iki 94 tūkst. (62,5 proc.), Kaišiadorių raj. sav. – nuo 2 tūkst. iki 850 (61,1 proc.). Tačiau atkreipiamas dėmesys, kad sporto varžybų ir

⁸ Naujausi LR statistikos departamento pateikiami duomenys.

sveikatingumo renginių dalyvių skaičius 2020 m. sumažėjo dėl COVID–19 pandemijos. Nepaisant neigiamo pokyčio, Kaišiadorių raj. sav. pokyčio intensyvumas buvo mažesnis nei Kauno apskrities ar visos Lietuvos. Taip pat eliminavus 2020 m. atlikus lyginimą tarp laikotarpio iki pandemijos, sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičiaus sumažėjimas buvo mažesnis nei Lietuvoje. Ši situacija tikėtina susiklostė dėl to, kad sporto varžybos ir renginiai Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra mažai veikiami turistų iš aplinkinių savivaldybių, renginių mastas yra mažesnis nei lyginamosiose teritorijose.

1.2.14. lentelė. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius 2016–2020 m.

	2016	2017	2018	2019	Pokytis proc., 2016–2019 m.	2020	Pokytis proc., 2016–2020 m.
Lietuvos Respublika	1029394	935 620	914 954	695 542	-32,4	437 964	-57,5
Kauno apskritis	252 172	215 710	183 658	148 976	-40,9	94 497	-62,5
Kaišiadorių r. sav.	2 187	2 205	1 992	1 972	-9,8	850	-61,1

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m.

Analizuojant fizinio aktyvumo renginių ir aukšto meistriškumo sporto varžybų dalyvių skaičiaus rodiklius, stebima svyravimo tendencija visoje Lietuvoje. 2017–2021 m. Lietuvoje fizinio aktyvumo renginių dalyvių skaičiaus mažėjo nuo 451 tūkst. iki 288 tūkst. (36,1 proc.), Kaišiadorių raj. sav. – nuo 737 iki 700 (5,0 proc.). Taip pat mažėjo aukšto meistriškumo sporto varžybų dalyvių skaičius. Tačiau atkreipiamas dėmesys, kad sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius 2020 m. sumažėjo dėl COVID–19 pandemijos. Nepaisant neigiamo pokyčio, Kaišiadorių raj. sav. pokyčio intensyvumas buvo mažesnis nei visos Lietuvos. Taip pat eliminavus 2020 m. atlikus lyginimą tarp laikotarpio iki pandemijos, buvo fiksuojamas fizinio aktyvumo renginių dalyvių augimas, skirtingai nei šalyje.

1.2.15. lentelė. Fizinio aktyvumo renginių ir aukšto meistriškumo sporto varžybų dalyvių skaičius 2016–2020 m.

	2017	2018	2019	Pokytis proc., 2017–2019 m.	2020	2021	Pokytis proc., 2017–2021 m.
Lietuvos Respublika							
<i>Fizinio aktyvumo renginių</i>	451 948	376 782	386 035	-14,6	232 804	288 858	-36,1
<i>Aukšto meistriškumo sporto varžybų</i>	571 361	538 172	348 787	-39,0	205 160	222 331	-61,1
Kaišiadorių r. sav.							
<i>Fizinio aktyvumo renginių</i>	737	754	1800	144,2	650	700	-5,0
<i>Aukšto meistriškumo sporto varžybų</i>	1468	1238	172	-88,3	200	0	-100,0

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos kūno kultūros ir sporto departamento metraščiu, 2022

Apibendrinant sporto situaciją, teigtina, kad kasmet Kaišiadorių rajone yra organizuojama įvairių su sportu susijusių renginių. Jie sulaukia ne tik daug dalyvių, bet ir žiūrovų. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius 2020 m. sumažėjo dėl COVID–19 pandemijos. Tačiau nepaisant neigiamo pokyčio, Kaišiadorių raj. sav. pokyčio intensyvumas buvo mažesnis nei Kauno apskrities ar visos Lietuvos. Vertinant laikotarpį iki pandemijos, buvo fiksuojamas fizinio aktyvumo renginių dalyvių augimas, skirtingai nei šalyje. Įrengus universalią daigafunkcinę areną su plaukimo baseinu būtų didinamas sporto infrastruktūros prieinamumas. Organizuojamos varžybos pritrauktų sportininkus iš įvairių šalies savivaldybių. Tai keltų prestižą, bei suteikia papildomų įplaukų renginį aptarnaujančioms savivaldybės įmonėms.

Neformalaus švietimo rodikliai

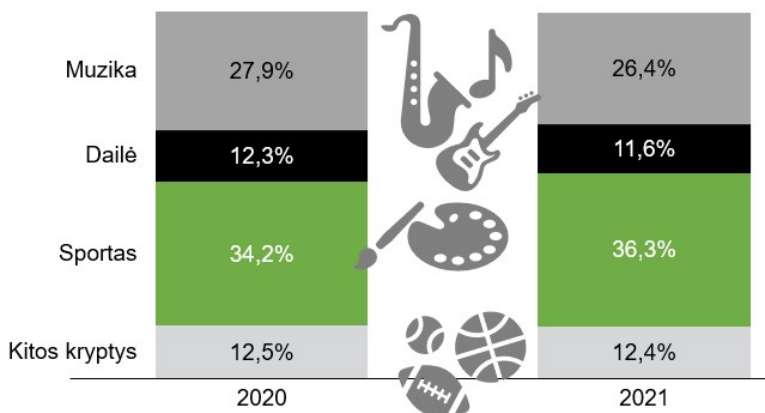
Bendras mokinių skaičius Kaišiadoryse 2021–2022 mokslo metais siekė 3 467 mokinius. Lyginant su 2017–2018 mokslo metais, mokinių skaičius sumažėjo 162 mokiniais (arba 4,5 proc.). Per analizuojamą laikotarpį tiek Lietuvoje, tiek visoje Kauno apskrityje buvo fiksuojamas augantis bendrojo ugdymo mokyklose, besimokančių mokinių skaičius.

1.2.16. lentelė. Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose 2017–2022 m.

	2017– 2018	2018– 2019	2019– 2020	2020– 2021	2021– 2022	Pokytis proc.
Lietuvos	326061	322344	325677	327022	330262	+1,3
Kauno apskritis	65129	64609	65522	66280	67267	+3,3
Kaišiadorių r. sav.	3629	3452	3411	3428	3467	-4,5

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m.

Taigi, mažėjant bendram mokinių skaičiui, mažėjo ir neformaliojo ugdymo įstaigose besimokančių mokinių skaičius. Tačiau analizuojant skirtingas neformaliojo ugdymo kryptis pastebėta, jog vis daugiau mokinių renkasi neformaliojo švietimo kryptį – sportą, tai yra pati populiariausia neformaliojo ugdymo kryptis.

1.2.8. pav. Neformalaus ugdymo krypčių populiarumas Lietuvoje, 2020–2021 m.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m.

Nagrinėjant mokinių skaičių neformaliojo švietimo įstaigose (sporto srityje) visoje Lietuvoje, nuo 2016 m. pastebimas jų mažėjimas. (žr. 1.2.16. lentelę). 2020 m. neformaliajame švietime dalyvavo 35 254 mokiniai, 3 244 mokiniais mažiau lyginant su 2016 m. (t.y. sumažėjo 8,43 proc.).

1.2.17. lentelė. Mokinių dalyvaujančių neformaliajame švietime skaičius Lietuvoje pagal kryptį 2016–2021 m.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Muzika	25358	25914	29686	29749	28816	28643
Dailė	10149	10636	11797	12887	12684	12629
Choreografija	5450	6295	6837	7046	6793	7270
Teatras	1119	1143	1249	1421	1259	1208
Sportas	38498	39295	36057	35961	35254	39390
Techninė kūryba	2599	3295	3249	4192	1680	1707
Turizmas	1420	1598	1381	1242	1022	935
Gamta–ekologija	1547	1579	1322	1281	1384	1484

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Saugus eismas	284	261	355	483	299	557
Informacinės technologijos	894	373	410	984	1077	1129
Kitos kryptys	15173	14547	15367	15481	12841	13482
Iš viso:	102491	104936	107710	110727	103109	108434

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m.

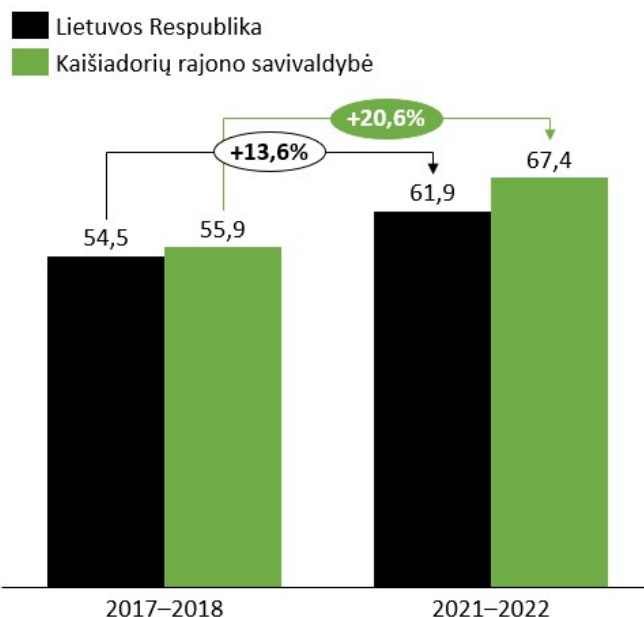
Atsižvelgiant į gautus duomenis matoma, jog daugiau kaip 36 proc. visų mokinių dalyvaujančių neformaliajame švietime renkasi sporto neformaliojo švietimo užsiėmimus. Sporto neformaliojo ugdymo užsiėmimus pasirinkusių mokinių skaičius didėja kasmet, o tai daro labai didelę įtaką bendram neformalaus švietimo užsiėmimus pasirinkusių mokinių skaičiui. Todėl galima daryti prielaidą, jog ir ateityje didės mokinių, besimokančių pagal neformaliojo ugdymo programas susijusias su sportu, skaičius.

Neformalusis ugdymas tampa vis aktualesnis ir reikšmingesnis Lietuvos švietimo kontekste, nes vien formaliojo ugdymo metu įgytų žinių ir gebėjimų nepakanka sąmoningai, visapusiškai asmenybei ugdyti. Tinkamas neformaliojo vaikų švietimo organizavimas ir įgyvendinimas atitraukia vaikus nuo beprasmių laiko leidimo, žalingų įpročių, nusikalstamumo. Dalyvaujant neformaliojo švietimo veikloje vaikai ugdo kompetencijas, kurios leidžia jiems tapti aktyviems visuomenės nariams, savarankiškai spręsti gyvenime kylančias problemas. Taigi, galima teigti, jog įsitraukimas į neformalųjį ugdymą padeda ugdyti pilietiškumą piliečius, kurie prisideda prie Lietuvos gerovės. Todėl yra svarbu užtikrinti kokybišką neformalaus ugdymo (sporto) prieinamumą Kaišiadorių rajono savivaldybėje, bei visoje šalyje.⁹

Kaišiadorių rajono savivaldybės švietimo įstaigų mokiniams yra sudaryta galimybė plėtoti bendrąsias kompetencijas bei save realizuoti neformaliojo vaikų švietimo užsiėmimuose bendrojo ugdymo mokyklose, neformaliojo vaikų švietimo įstaigose: Kaišiadorių r. švietimo ir sporto paslaugų centro Sporto skyriuje ir Kaišiadorių meno mokykloje bei neformaliojo vaikų švietimo teikėjų siūlomose programose.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis pastebėta, jog Kaišiadorių rajono savivaldybėje, vis didesnė besimokančiųjų dalis pasirenka lankyti neformaliojo švietimo programas. Nors gyventojų skaičius mažėjo, mokinių skaičius taip pat išlaikė mažėjimo tendencijas – intensyviu tempu augo mokinių dalis, dalyvaujanti neformaliajame ugdyme. 2021-2022 m. m. neformaliojo švietimo veikloje dalyvaujančių mokinių dalis (67,37 proc.) viršijo šalies vidurkį (61,88 proc.). Be to, nagrinėjamu 2017–2018 metų laikotarpiu penktadaliu išaugusi dalyvaujančiųjų dalis viršijo šalies augimo intensyvumą: šalyje augo 13,6 proc., Kaišiadorių rajono savivaldybėje (20,5 proc.). Tai reiškia, kad Kaišiadorių r. sav. neformaliojo ugdymo programų paklausa yra didelė ir auganti.

⁹ Skirmantienė, J. Neformaliojo ugdymo prielaidos. „Neformaliojo ugdymo svarba pozityviajai socializacijai“. Lietuvos Edukologijos Universitetas. Internetinė prieiga: <https://www.zurnalai.vu.lt/STEPP/article/view/1400>

1.2.9. pav. Neformaliame ugdyme dalyvaujančių mokinių dalis, proc.

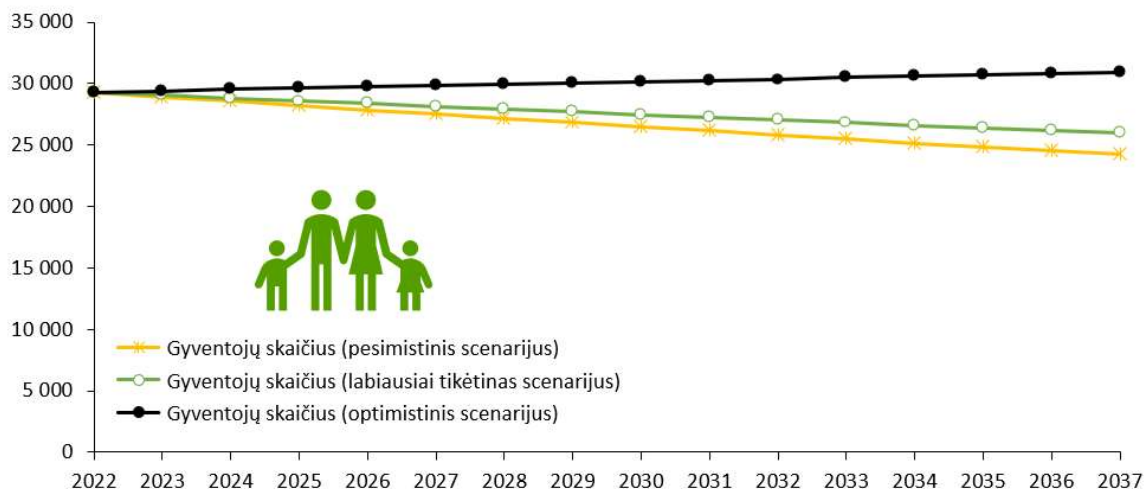
Šaltinis: ŠVIS, 2022 m.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2020 m. sumažėjusi mokinių dalyvaujančių neformaliame ugdyme dalis, sietina su prasidėjusia Covid pandemija. Dėl kurios neformaliojo ugdymo veiklos turėjo būti laikinai sustabdytos arba perkeltos į nuotolį. Bendrai 2017–2022 m. Kaišiadorių rajono savivaldybė išsiskyrė neformaliajame ugdyme dalyvaujančių vaikų dalies intensyviu augimu, kuris buvo didesnis nei bendrai Lietuvoje.

Apibendrinant galima teigti, kad ateityje turėtų augti neformaliojo ugdymo įstaigose besimokančių mokinių skaičius. O kadangi neformalaus ugdyme sporto kryptis yra pati populiariausia, tai patvirtina nemažėjantį ir vis aktualesnį sporto infrastruktūros plėtros poreikį. Neformalus švietimo svarbą mokinių ugdyme patvirtina tai, kad Kaišiadorių rajono savivaldybėje 67 proc. mokinių yra užimti neformalaus švietimo veikla. Tai rodo, kad neformalaus švietimo paslaugos turi paklausą. Sporto neformaliojo švietimo užsiėmimus lanko daugiau kaip 36 proc. visų mokinių, dalyvaujančių neformaliajame švietime. Tai rodo, kad neformalus sporto užsiėmimai taip pat turi paklausą, todėl universalioje daigiafunkcinėje sporto arenoje numatyti neformalaus švietimo užsiėmimai būtų paklausūs.

Paslaugos paklausos prognozė Kaišiadorių rajono savivaldybėje

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018–2022 m. nuolatinių gyventojų skaičius Kaišiadorių rajono savivaldybėje sumažėjo 960 gyventojų, vadinasi vidutinis metinis gyventojų skaičiaus mažėjimo tempas yra apie 240 gyventojai per metus (t.y. sumažėja 0,8 proc. per metus). Pagal investicijų projekto rengimo metodiką projektas priskiriamas viešajai paslaugai, kuriai taikomas 15 metų analizės laikotarpis iki 2037 m., vertinami trys scenarijai: optimistinis, pesimistinis ir labiausiai tikėtinas (žr. 1.2.10. pav.). Atsižvelgiant į tai, jog investicijų objektu, sporto paslaugomis, bei dalyvauti sporto renginiuose galės Kaišiadorių rajono gyventojai, todėl paslaugų paklausos prognozė sudaroma atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus situaciją.

1.2.10. pav. Paslaugos paklausos prognozė (nuolatinių gyventojų skaičius)

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m.

Pesimistinio scenarijaus atveju daroma prielaida, kad gyventojų skaičius Kaišiadorių rajono savivaldybėje mažės apie 1,26 proc. kasmet (didžiausias kritimas analizuojamu 2018–2022 m. laikotarpiu per vienerius metus 2019–2020 m. pradžia). Scenarijus yra įmanomas, tačiau atsižvelgiant į 2021–2022 m. išvykusių ir atvykusių gyventojų skaičiaus balansą Kaišiadorių rajono savivaldybėje šis scenarijus, tikėtina, neišsipildys.

Labiausiai tikėtino scenarijaus atveju, vadovaujantis 2018–2022 m. tendencijomis, daroma prielaida, kad gyventojų skaičius Kaišiadorių rajono savivaldybėje, prognozuojamame laikotarpyje bus panašus kaip ir analizuojamu laikotarpiu, t. y. gyventojų skaičius mažės vidutiniškai 0,8 proc. per metus (vidutinis sumažėjimas 2018–2022 m. laikotarpiu per vienerius metus).

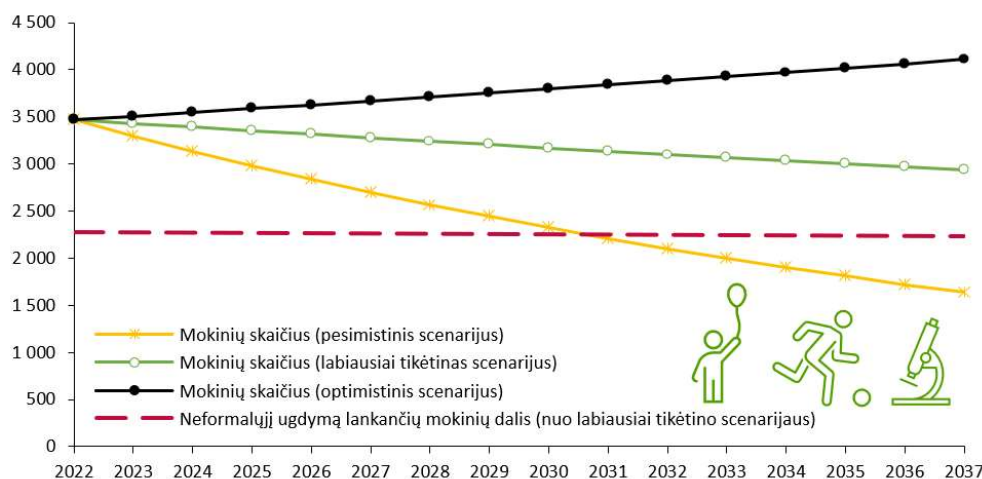
Optimistinio scenarijaus atveju, daroma prielaida, kad gyventojų skaičius Kaišiadorių rajono savivaldybėje, prognozuojamame laikotarpyje paaugs apie 0,36 proc. per metus (didžiausias augimas per vienerius metus (2021–2022 m. pradžia)). Šio scenarijaus atveju gyventojų skaičius augtu lyginant su kitais scenarijais. Optimistinis scenarijus yra įmanomas, tačiau mažai tikėtinas dėl bendrų šalies ir Kaišiadorių rajono savivaldybės demografinių tendencijų.

Apibendrinant atliktą paklausos prognozę pagal gyventojų skaičių, tikėtina, kad pasireikš labiausiai tikėtinas scenarijus, kuriam esminę įtaką darys neigiama natūrali gyventojų kaita ir emigrantų grįžimą į savivaldybę. Taigi, nepaisant numatomos Kaišiadorių rajono gyventojų mažėjimo tendencijos (žr. 1.2.11. pav.), akivaizdu, kad ši teritorija 2037 metais vis dar išliks gyvybinga. Visoje šalyje pagrindiniai gyventojų skaičiaus mažėjimo faktoriai yra nepakankamas gyventojų prieaugis ir emigracija. Tačiau, tikėtina, senėjančios visuomenės tendencijos pristabdys teritorijos emigracijos srautus, kadangi pastaroji grupė yra sėslesnė, o vyresnio amžiaus asmenų skaičius ateityje turėtų ženkliai išaugti.

Atsižvelgiant į tai, jog sporto infrastruktūros paklausai didelė dalis veiklų bus skirta neformaliajam ugdymui, paslaugų paklausos prognozė sudaroma atsižvelgiant į Kaišiadorių rajono mokinių skaičiaus situaciją. Atkreiptinas dėmesys, kad prognozė yra atliekama dviem etapais. Pirmame etape yra vertinama mokinių skaičiaus kaitos tendencija iki 2037 metų. Antrame etape yra vertinama mokinių dalyvaujančių neformaliajame ugdyme dalis nuo labiausiai tikėtino scenarijaus. Taigi, prognozuojant universalios daigiafunkcinės arenos su baseinu mokinių srautus manoma, jog pesimistiniu atveju, objekto mokinių skaičius sumažės -4,88 proc. (t.y. didžiausias mažėjimas analizuojamu laikotarpiu), labiausiai tikėtino scenarijaus atveju, nagrinėjamo objekto lankytojų skaičius būtų artimas šios dienos srautams. Tuo tarpu optimistinio scenarijaus atveju, būtų

fiksuojamos didžiausios per analizuojamą laikotarpį augimo tendencijos, t. y. mokinių skaičius per metus didėtų apie 1,14 proc. Kadangi tikėtina, kad pasireikš labiausiai tikėtinas scenarijus, todėl pateikiama, kiek esant tikėtinam scenarijui vaikų dalyvautų neformaliame ugdyme dalis didės panašiai pagal esančią situaciją. Taigi gaunama, kad net esant mokinių skaičiaus mažėjimo tendencijai bendrojo ugdymo mokyklose, neformalųjį ugdymą lankančių mokinių dalis didės. Prognozuojama, kad 2037 metais mokinių lankančių neformalųjį ugdymą dalis bus 76,2 proc. (2021–2022 m. m. dalis yra 67,4 proc.). Tai rodo, kad universalios daigafunkcinės arenos su baseinu srautai nemažės.

1.2.11. pav. Paslaugos paklausos prognozė (mokinių skaičius ir neformaliame ugdyme dalyvaujantys mokiniai)

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m.

Atlikus paslaugos paklausos prognozė pažymėtina, kad net ir pesimistinio scenarijaus atveju gyventojų, ir mokinių, nemažės tiek, kad būtų neaktuali sporto infrastruktūra Kaišiadorių rajono savivaldybėje. Gerėjant ekonominei situacijai sporto ir sveikatingumo paslaugų, įskaitant ir kokybišką sporto centrų infrastruktūrą, poreikis ateityje augs. Tokiu atveju, Savivaldybė turėtų užtikrinti ne tik esamos sporto ir sveikatingumo paslaugos tinkamą kokybę, bet ir papildomai investuoti į esamos sporto ir sveikatingumo infrastruktūros plėtrą. Gerėjanti ekonominė sudarys sąlygas, jog paklausa sporto renginiams nemažės. Todėl įgyvendinus projektą Kaišiadorių rajono savivaldybė turėtų puikią progą pritraukti sportininkus, užtikrinti neformalaus ugdymo plėtrą ir taip pakelti sporto ir ekonomikos lygį.

1.3. Teisinė aplinka

Įgyvendindama LR Vietos savivaldos įstatymo jai paskirtas savarankiškąsias ir valstybės perduotas funkcijas, Kaišiadorių rajono savivaldybė planuoja savo trumpalaikę ir ilgalaikę veiklą. Šiuo metu savivaldybė įgyvendina Kaišiadorių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2023 metų, Kaišiadorių rajono savivaldybės 2022-2024 metų strateginio veiklos plano tikslus, uždavinius ir sprendinius, kurie turi užtikrinti miesto socialinius, ekonominius, technologinius, aplinkosauginius, inžinerinius ir kitus poreikius. Visi Kaišiadorių rajono savivaldybės strateginiai planavimo dokumentai yra suderinti tarpusavyje ir daugeliu atveju atitinka Lietuvos Respublikos strateginius plėtros tikslus ir uždavinius.

Projekto įgyvendinimas yra tiesiogiai susijęs tiek su Kaišiadorių rajono strateginiais veiklos ir plėtros tikslais, tiek su Kaišiadorių rajono savivaldybės tiesioginėmis veiklos funkcijomis. Viešoji paslauga, kurios kokybei gerinti skirtas investicijų projektas, atitinka LR Vietos savivaldos įstatyme priskirtą viešųjų paslaugų užtikrinimo ir šios veiklos skatinimo savarankiškąją funkciją. Ši funkcija

savivaldybei yra perduota Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu (priimtas 1994 m. liepos 7 d. sprendimo Nr. I-533, aktuali redakcija galioja nuo 2020-01-01), kuris taip pat numato pagrindines viešųjų paslaugų teikimo nuostatas. Visų pirma, atsakomybę už viešųjų paslaugų teikimą įstatymas priskiria savivaldybei. Įstatymas numato, kad viešosios paslaugos gyventojams gali būti teikiamos už užmokestį ir nemokamai. Įstatymas numato, jog savivaldybė organizuoja paslaugų teikimą per esančius viešųjų paslaugų teikėjus (biudžetines ir viešąsias įstaigas, savivaldybės įmones, akcines bendroves ir kitus subjektus), steigdama naujus viešųjų paslaugų teikėjus (viešąsias ir kitas įstaigas bei įmones) arba sudarydama viešųjų paslaugų teikimo sutartis su fiziniiais ir juridiniais asmenimis.

Projekto įgyvendinimas atitinka Kaišiadorių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2024 m. II prioritetinės srities „Visuomenės gyvenimo sąlygų ir paslaugų kokybės gerinimas“ 2.3. tikslo „Sudaryti sąlygas kultūros ir sporto paslaugų plėtrai, skatinti gyventojų aktyvumą“ 2.3.2. uždavinio „Modernizuoti ir plėsti sporto ir aktyvaus laisvalaikio infrastruktūrą, skatinti sporto plėtrą“ 2.3.2.1. priemonę „Modernizuoti ir plėsti sporto ir aktyvaus laisvalaikio objektų infrastruktūrą“ (pasiekimo rodiklis „pastatytas naujas sporto kompleksas“), taip pat atitinka 2.3.2.2. priemonę „Plėsti sportinės veiklos pasirinkimo galimybes, skatinti gyventojų fizinį aktyvumą“. Kūno kultūros ir sporto plėtojimas bei gyventojų poilsio organizavimas, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas yra savarankiškosios savivaldybių funkcijos, atliekamos pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, įsipareigojimus bendruomenei ir šios interesais.

Kaišiadorių rajono savivaldybė neturi pakankamai lėšų viešosios sporto ir sveikatingumo infrastruktūros atnaujinimui ar jo plėtrai, todėl turi ieškoti privataus subjekto, kuris galėtų užtikrinti visą reikalingą investicijų sumą per statybos laikotarpį, prisiimdamas finansavimo riziką, užbaigtų statybas laiku neviršijant biudžeto. Šiuo metu Lietuvos teisės aktai numato du galimus pagrindinius VPSP būdus: vienas jų numatytas pačiame Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme – tai valdžios ir privataus subjekto partnerystė (toliau – VŽPP), o kitas – LR koncesijų įstatyme numatytas būdas – koncesija.

Skiriamasis koncesijos požymis – koncesininkas investuoja į viešąją infrastruktūrą mainais į teisę teikti viešąsias paslaugas jų vartotojams už atlygį arba už tokią teisę ir papildomą mokestį iš viešojo sektoriaus. Koncesijos sutartis gali būti sudaroma kultūros, sporto, laisvalaikio leidimo objektų, įrenginių ir kitos infrastruktūros srityse. Tuo tarpu VŽPP būdo esmė – reguliarūs valdžios subjekto (kaip „vienintelio kliento“) mokėjimai privačiam investuotojui mainais už jo teikiamas paslaugas ir atliktas investicijas transporto, švietimo, sveikatos ir socialinės apsaugos, kultūros, turizmo, viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos bei kitose įstatymų nustatytoje valdžios subjekto veiklą ir funkcijas apimančiose srityse. VŽPP būdas taikomas VPSP įgyvendinti tik tuomet, jeigu jis užtikrina efektyvų valstybės ar savivaldybės funkcijų įgyvendinimą, viešąjį interesą ir visuomenės poreikių tenkinimą.

Atsižvelgiant į tai, kad projekto „Kaišiadorių universalios daigiafunkcinės sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas“ veiklos apibrėžiamos kaip ekonominės, pagrindiniai mokėtojai bus paslaugų gavėjai, t.y. galutiniai vartotojai, ir projektas generuos pajamas, vienintelis galimas VPSP būdas projektui įgyvendinti yra koncesijos sutartis.

Pagal LR Koncesijų įstatymą (priimtas 1996 m. rugsėjo 10 sprendimu Nr. I-1510, suvestinė redakcija nuo 2019-06-11) suteikiančiąja institucija laikomas asmuo (asmens), jeigu jis (jie) yra valstybės ar savivaldybės institucija, koncesininkui koncesijos sutarties galiojimo laikotarpiu be atskiro konkurso gali būti perduotas valdyti, naudoti ir juo disponuoti patikėjimo teise, panaudos pagrindais arba nuomos teisėmis valstybei, savivaldybei ir (ar) suteikiančiai institucijai nuosavybės teise priklausantis turtas, reikalingas koncesijos sutarčiai įgyvendinti, įskaitant turtą, kuris pagal

Lietuvos Respublikos Konstituciją išimtinę nuosavybės teise priklauso valstybei. Atsižvelgiant į tai, kad inicijuojamas projektas yra susijęs su viešosios infrastruktūros įveiklinimu, galima teigti, kad projekto veikla ir sritis atitinka LR Koncesijų įstatyme numatytas sritis. Taigi, galima teigti, kad Kaišiadorių rajono sporto infrastruktūros ir sveikatingumo komplekso projektas gali būti įgyvendinamas koncesijos būdu.

Koncesijos atveju Kaišiadorių rajono savivaldybė sudarytų sutartį su viešojo pirkimo metu atrinktu privačiu subjektu. Koncesijos sutartimi privačiam subjektui (koncesininkui) būtų suteikiama teisė laikinai vykdyti Kaišiadorių universalios daigiafunkcinės sporto arenos su plaukimo baseinu, administratoriaus funkcijas ir teikti paslaugas. Taip pat koncesininkui būtų numatyti įpareigojimai viešajam interesui užtikrinti.

Koncesijos metu koncesijos objekto veikla negalės keistis. Koncesijos sutartimi koncesininkui būtų perleidžiama Kaišiadorių universalios daigiafunkcinės sporto arenos su plaukimo baseinu paklausos rizika, todėl jis turės surasti geriausią abiejų objektų įveiklinimo būdą. Koncesininkui teks ir nuostoliai, jei dėl savo veiklos ar dėl netiksliai įvertintos rizikos jis juos patirs.

Lietuvos Respublikos sporto įstatymas nustato sporto principus, reglamentuoja valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją kūno kultūros ir sporto srityje, reglamentuoja kūno kultūros ir sporto organizavimą bei pratybas švietimo ir mokslo įstaigose, nevyriausybinių kūno kultūros ir sporto organizacijų kompetenciją plėtojant kūno kultūrą ir sportą, rengiant sportininkus, plėtojant varžybų sistemą, reglamentuoja kūno kultūros ir sporto specialistų veiklą, profesionalaus sporto plėtros pagrindus, sporto varžybų ir renginių organizavimo principus, nustato sporto statinių reikalavimus.

1.3.1. lentelė. Sporto politiką formuojantys ir įgyvendinantys subjektai bei jų kompetencija

Institucija	Kompetencijos
LR Seimas	- nustato strategines sporto politikos kryptis; - tvirtina valstybinę sporto strategiją; - tvirtina valstybės biudžeto asignavimus sporto priemonėms finansuoti; - ratifikuoja ir denonsuoja svarbiausias Lietuvos Respublikos sporto tarptautines sutartis; - vykdo kitas įstatymų nustatytas funkcijas.
LR Vyriausybė	- tvirtina prioritetines sporto plėtos kryptis ir programas; - sudaro Nacionalinę kūno kultūros ir sporto tarybą ir tvirtina jos reglamentą; - nustato rentų buvusiems sportininkams mokėjimo sąlygas ir tvarką; - nustato premijų didelio meistriškumo sportininkams ir kitiems rinktinių nariams dydžius.
Nacionalinė kūno kultūros ir sporto taryba	- propaguoja kūno kultūrą ir sportą; - siekia, kad kūno kultūros ir sporto plėtra neprieštarautų tarptautiniams kūno kultūrą ir sportą reglamentuojantiems aktams.
Ministerijos	- Krašto apsaugos ministerija ir kitos krašto apsaugos sistemos institucijos pagal savo kompetenciją organizuoja ir užtikrina karių fizinį parengtumą, sudaro sąlygas kariams sportuoti ir dalyvauti sporto varžybose. - Socialinės apsaugos ir darbo ministerija plėtoja neįgaliųjų kūno kultūrą ir sportą kaip integravimosi į visuomenę priemonę, remia šeimos ir bendruomenės fizinio aktyvumo iniciatyvas bei programas. - Susisiekimo ministerija reglamentuoja aviacijos sportininkų ir specialistų kvalifikacijos, skrydžių saugos, orlaivių techninės būklės kontrolės, skrydžių, motorlaivių, automobilių ir motociklų sporto organizavimo ir valdymo klausimus. - Sveikatos apsaugos ministerija plėtoja sveikos gyvensenos principus, rengia ir koordinuoja fizinio aktyvumo skatinimo programas, rengia teisės aktų, susijusių su fizinio aktyvumo didinimu, projektus, dalyvauja sprendžiant kovos su dopingo vartojimu sporte klausimus, nustato sportininkų ir sportuotojų sveikatos tikrinimo reikalavimus. - Švietimo ir mokslo ministerija pagal savo kompetenciją formuoja ir vykdo kūno kultūros ir sporto politiką formaliojo ir neformaliojo švietimo programas vykdančiose įstaigose. - Vidaus reikalų ministerija rūpinasi vidaus tarnybos sistemos pareigūnų fiziniu parengtumu, sudaro sąlygas šiems asmenims sportuoti ir dalyvauti sporto varžybose. - Kitos ministerijos ir valstybės institucijos pagal savo kompetenciją dalyvauja formuojant kūno kultūros ir sporto politiką, įgyvendina ją ir sudaro sąlygas plėtoti kūno kultūrą ir sportą.
Savivaldybės	- Kūno kultūros ir sporto politiką savivaldybėje formuoja savivaldybės taryba. - Savivaldybių tarybos steigia ir likviduoja kūno kultūros ir sporto įstaigas, savo nustatyta tvarka gali finansuoti sportininkų ugdymo centrų, sporto klubų ir kitų nevyriausybinių teritorijoje veikiančių sporto organizacijų, neatliekančių viešojo administravimo funkcijų, veiklą. - Savivaldybių tarybos gali nustatyti stipendijų, kurios būtų mokamos iš savivaldybių biudžetų, skyrimo sportininkams kriterijus ir tvarką, taip pat premijų, kurios būtų mokamos iš savivaldybių biudžetų, skyrimo savivaldybių rinktinių nariams kriterijus ir tvarką. - Savivaldybės administracijos direktorius arba jo įgaliotas kitas savivaldybės administracijos padalinys ar savivaldybės įstaiga, įgyvendindami kūno kultūros ir sporto politiką savivaldybės teritorijoje: - įgyvendina kūno kultūros ir sporto plėtojimo savivaldybėje priemones, numatytas savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiame plėtos ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos planuose; - įgyvendina sporto bazių plėtos strategiją savivaldybėje, užtikrina jų prieinamumą gyventojams; - savivaldybių tarybų nustatyta tvarka finansuoja rinktinių dalyvavimą šalies ir tarptautinėse varžybose;

Institucija	Kompetencijos
	- vykdo šviečiamąją veiklą, formuoja jų teritorijoje gyvenančių žmonių pozityvų požiūrį į kūno kultūros ir sporto reikšmę sveikatai; - tvirtina miestų ir (ar) savivaldybių sporto šakų rinktines.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2022 m.

Statybos techninis reglamentas

Projekto įgyvendinimą taip pat reglamentuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.02.02:2004 „Visuomeninės paskirties statiniai“ patvirtinimo“, patvirtintas 2004 m. vasario 27 d. Nr. D1-91, kuris taikomas rengiant visuomeninės paskirties pastatų ir inžinerinių statinių, kitos paskirties pastatuose įrengiamų visuomeninės paskirties patalpų, įskaitant sporto paskirties pastatus (sporto salės, teniso kortai, baseinai, čiuožyklos, jachtklubai, šaudyklos, stadionai, maniežai ir kiti pastatai) projektus.

FIBA reikalavimai

Krepšinio varžybų čempionatai organizuojami pagal tarptautinės krepšinio federacijos FIBA (pranc. *Fédération internationale de basket-ball*) įstatus. Krepšinio aikštės turi atitikti šios organizacijos nustatytus reikalavimus (pvz., privalomas aikštelės dydis 28 m x 15 m, linijų plotis – 5 cm, komandą lydintis personalas turi būti nutolęs nuo aikštelės mažiausiai 2 m atstumu ir kt.). Būtina paminėti, kad reikalaujami krepšinio aikštelės išmatavimai yra tinkami salės futbolo bei rankinio varžyboms rengti.

Įrenginėjant sporto ir sveikatinimo infrastruktūrą Kaišiadorių rajone, bus atsižvelgta į šiuos reikalavimus siekiant vystyti ryšius su šia organizacija, atitikti jos keliamus reikalavimus, ir remiantis tarptautine patirtimi, kelti Lietuvos krepšinio trenerių ir instruktorių kvalifikaciją. Tokiu būdu užtikrinant aukštos kokybės paslaugas sporto komplekso lankytojams, krepšinio klubo nariams bei kitiems krepšinio varžybų dalyviams (varžovų krepšinio klubams ir žiūrovams).

Higienos normos

Įrengiant baseiną bus atsižvelgiama į visus higienos reikalavimus. LR sveikatos apsaugos ministro tvirtinamose higienos normose HN 109:2005¹⁰ „Baseinų visuomeninės sveikatos saugos reikalavimai“ nustatyti pagrindiniai baseinų įrengimo, priežiūros ir kontrolės reikalavimai, taip pat kokybės ir kontrolės reikalavimai vandeniui, naudojamam visų tipų baseinuose. Detalizuojami reikalavimai darbuotojams, baseinų vandens paruošimas, patalpų ir įrangos priežiūra, šildymas, vėdinimas, reikalaujamas patalpų apšvietimas, vandens ir nuotakų šalinimas. Pastebėtina, kad šiose normose nurodytas baseino gylis, t. y. 0,6-0,8 m., vaikams iki 7 metų amžiaus yra tik rekomendacinio pobūdžio. Neturint sąlygų užtikrinti minėto amžiaus vaikams baseino gylio, vaikai turi būti mokomi kraštiniuose baseino plaukimo takeliuose.

Sporto klubo paslaugų sveikatos saugos reikalavimus nustato HN 123:2013 „Sporto klubo paslaugų sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. V-145. Higienos normoje pateikiami reikalavimai įrenginiams, profilaktikai ir tyrimams, persirengimo patalpoms, dušo, tualetų patalpų grindims, patalpų, įrangos, inventoriaus valymui ir dezinfekcijai bei kt.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl Lietuvos higienos normos HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“, patvirtintas 2011 m. rugpjūčio 10 d. Nr. V-773, reglamentuoja sporto salės ir (ar) sporto aikštelės techninius reikalavimus. Taip pat įsakymu yra nurodoma, kad mokykla, pradedanti vykdyti veiklą ne mokslo paskirties pastate ar patalpose, gali neįrengti savo sklype

¹⁰ Lietuvos higienos normos HN 109:2005 "Baseinai. Įrengimo ir priežiūros saugos sveikatai reikalavimai" patvirtinimas. *Valstybės žinios*, 2005-07-19, Nr. 87-3277.

universalios sporto aikštelės ir (ar) sporto salės, jei sudaryta sutartis dėl fizinio ugdymo pamokų mokiniams organizavimo universalioje sporto aikštelėje ir sporto salėje, atitinkančiose šiuo įsakymu patvirtintos Higienos normos reikalavimus.

Lankytojams skirtų visuomeninių patalpų mikroklimato parametrų ribinės vertės yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl Lietuvos higienos normos HN 42:2009 „Gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų patalpų mikroklimatas“ patvirtinimo“ (priimtas 2009 m. gruodžio 29 d. Nr. v-1081). Nurodytose higienos normose lankytojams skirtos visuomeninės patalpos yra apibrėžiamos – pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 patvirtintus Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatus (Žin., 2002, Nr. 41-1539) viešbučių, administracinės, prekybos, paslaugų, maitinimo, transporto, kultūros, mokslo, gydymo, poilsio, sporto ar religinės paskirties patalpos, skirtos lankytojams, išskyrus tas patalpas, kuriose dėl naudojamų technologijų reikalavimų ir specifinės veiklos nėra galimybės užtikrinti normuojamų mikroklimato parametrų. Remiantis šiuo apibrėžimu, projekto įgyvendinimo metu būtina užtikrinti administracinių, persirengimo, sanitarinių patalpų komfortišką mikroklimatą. Sporto aikščių apšildymas nebūtinai dėl specifinės veiklos ir galimybių trūkumo užtikrinti normuojamus mikroklimato parametrus.

Automobilių stovėjimo reglamentavimas

Statinio ar statinių grupės automobilių stovėjimo vietos įrengiamos statinio ar statinių grupei priklausančio žemės sklypo ribose¹¹. Tam yra nustatytas minimalus automobilių stovėjimo vietų skaičius prie įvairios paskirties statinių. Sporto paskirties pastatams, tiksliau – stadionuose, arenose, aikštelėse, viena automobilių stovėjimo vieta tenka 10 m² tribūnų ploto, o sporto klubams – viena vieta tenka 30 m² pagrindinio ploto. Taip pat Kaišiadorių rajono savivaldybė gali suskirstyti miesto teritorijas į zonas, nustatydamas jose automobilių stovėjimo vietų skaičiaus koeficientus.

Jei statinyje įrengiamos skirtingų paskirčių patalpos, statiniui reikalingas automobilių stovėjimo vietų skaičius nustatomas sumuojant kiekvienos paskirties patalpoms reikalingą automobilių stovėjimo vietų skaičių, nustatytą pagal automobilių stovėjimo reglamentavimo tvarką.

Įgyvendinant Projektą bus atsižvelgta į reikalavimus apibrėžiančias normas. Tokiu būdu bus užtikrintos saugios bei kokybiškos sąlygos vietos gyventojams ir svečiams organizuoti sportinį užimtumą. Pateikiami pagrindiniai sporto infrastruktūros plėtrą reglamentuojantys nacionalinės reikšmės teisės aktai.

1.3.2. lentelė. Sporto infrastruktūros plėtrą reglamentuojantys nacionalinės reikšmės teisės aktai

Teisės aktas	Reglamentavimas
LR Teritorijų planavimo įstatymas (2004 m. sausio 15 d. Nr. IX-1962)	Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymu, pagrindinis teritorijų planavimo dokumentas, lemiantis gyvenamųjų vietovių infrastruktūros plėtros kryptis (gatvių tinklą, visuomenines teritorijas, bendrojo naudojimo teritorijas), yra savivaldybės bendrasis planas. Būtent savivaldybės bendrasis planas laikytinas pagrindiniu visuomenės reikmes, t. y. viešąjį interesą, apibrėžiančiu dokumentu. Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas ir Kaišiadorių miesto bendrasis planas, patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2021-03-29 sprendimu Nr. V17E-72 ir 2020-12-17 sprendimu Nr. V17E-349. Tai pagrindiniai Kaišiadorių rajono savivaldybės plėtrą, jo viešosios infrastruktūros ir funkcinių sistemų raidą reglamentuojantys dokumentai.

¹¹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymo Nr. D1-933 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2011 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ patvirtinimo pakeitimo. TAR, 2014-06-17, Nr. 7690.

Teisės aktas	Reglamentavimas
LR Žemės įstatymas (2004 m. sausio 27 d. Nr. IX-1983)	Žemės įstatymas reglamentuoja valstybinės žemės valdymą, naudojimą ir disponavimą (Žemės įstatymo 6, 7, 8, 9, 10 str.). Žemės įstatymas nustato, kad valstybinė žemė Vyriausybės nutarimais ir jos nustatyta tvarka gali būti perduota savivaldybėms patikėjimo teise, ir kai kurios iš reikmių yra: viešosios paskirties rekreacija ir poilsis, viešojo naudojimo objektai, gatvės ir vietiniai keliai bei kt.
LR Statybos įstatymas (2001 m. lapkričio 8 d. Nr. IX-583)	Statybos įstatymas nustato visų statomų, rekonstruojamų statinių esminius reikalavimus, statinių projektavimo, naujų statinių statybos, rekonstravimo, jų pripažinimo tinkamais naudoti, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkų (ar naudotojų), kitų juridinių ir fizinių asmenų veiklos šioje srityje principus.
Apšvietimo elektros įrenginių įrengimo taisyklės (patvirtinta LR energetikos ministro 2011 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 1-28)	Jos nustato gyvenamosios ir negyvenamosios paskirties pastatų patalpų vidinio apšvietimo elektros įrangai, gatvių, kelių, aikščių, parkų ir teritorijų išorinio apšvietimo įrangai miestuose, kaimo gyvenamosiose vietovėse, įmonių ir įstaigų teritorijose, reklaminiam apšvietimui, šviesos ženklams ir iliuminacijai bei ilgalaikės ultravioletinės spinduliuotės įrenginiams reikalavimus.
STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“	Patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 317 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ patvirtinimo“. Šis dokumentas nustato reikalavimus Lietuvos ir užsienio valstybių juridiniams bei fiziniams asmenims, rengiantiems statybų projektus, kad būtų užtikrinamos Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose įtvirtintos garantijos žmonėms su negalia integruotis į visuomenę ir be apribojimų naudotis aplinka.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2022 m.

Minėti teisės aktai riboja inicijuojamą projektą teisiškai ir apsaugo visuomenės interesą, taip pat apibrėžia viešosios infrastruktūros ir viešosios bendruomeninės paslaugos kūrimo, eksploatacijos ir naudojimo ypatumus. Šio projekto rėmuose teisės aktai apibrėžia Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos galimybes kurti ir tvarkyti viešąją infrastruktūrą, skirtą vietos bendruomenės teisėtiems viešiesiems interesams tenkinti, įsipareigojimus tinkamai (pagal paskirtį) naudoti, eksploatuoti ir išlaikyti sukurtą turtą arba nustatyta tvarka organizuoti turto priežiūrą.

Teisės į infrastruktūrą

Projekto sklypo vieta – Paukštininkų g.7, Kaišiadorys. Žemės sklypas nuosavybės teisėmis priklauso Lietuvos Respublikai, patikėjimo teisėmis perduotas Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos, o panaudos sutartis sudaryta su Kaišiadorių rajono savivaldybe.

Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo¹² 16 straipsnio 2 dalies 26 punktu bei Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 12 straipsnio 1 dalimi, Turto perdavimo klausimą sprendžia Savivaldybės taryba.

Įgyvendinus investicijų projektą „Kaišiadorių universalios daigafunkcinės sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas“, žemės sklypų nuosavybės teisės nekis, o infrastruktūros valdymo ir priežiūros teisės Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos sprendimu bus pavestos tvarkyti privačiam partneriui. Už sukurtos ir atnaujintos viešosios infrastruktūros būklės palaikymą, priežiūrą ir tvarkymą bus atsakingas Kaišiadorių rajono savivaldybės sprendimu pavestas partneris. Apibendrintai galima teigti, jog investicijų projekto įgyvendinimui teisinių apribojimų ar kliūčių nėra.

¹² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas. *Valstybės žinios*, 1994-07- 20, Nr. 55-1049.

Apibendrinimas. Projekto įgyvendinimui teisinių apribojimų ar kliūčių nėra. Įgyvendinus projektą nuosavybės teisė nekis, t. y. išliks Kaišiadorių rajono savivaldybės nuosavybė.

1.4. Sprendžiamos problemos ir jų atsiradimo priežastys

Pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ akcentuojama, kad sveikata yra didžiausias turtas ir ji svarbi tiek asmens, tiek visuomenės gerovei, kurios viena iš prielaidų yra įvardijama nuoseklus sveikos gyvensenos ugdymas.¹³ Technikos pažanga, urbanizacija, motorizacija nulėmė suaugusiųjų ir vaikų fizinio aktyvumo mažėjimą. O Fizinis pasyvumas yra ketvirtoji pagrindinė mirtingumo priežastis pasaulyje.¹⁴ Taigi ir 2011-2020 metų Valstybinėje sporto plėtros strategijoje buvo nurodoma, kad teisingas įtraukimas į sporto veiklą galėtų padėti spręsti itin svarbius gyvenimo kokybės gerinimo, gyventojų sveikatos, laisvalaikio užimtumo ir kt. klausimus.¹⁵ LR Sveikatos ministerija sutinka, kad mažo fizinio aktyvumo viena pagrindinių problemų yra fiziniam aktyvumui palankios aplinkos trūkumas, sporto (fizinio aktyvumo) plėtra nėra pripažįstama kaip esminis valstybės prioritetas, o sporto (fizinio aktyvumo) socialinė funkcija nepripažįstama reikšmingu visuomenės raidos veiksnium. Siekiant palaikyti fizinę būklę Pasaulio sveikatos organizacija (toliau – PSO) rekomenduoja 5–17 metų amžiaus vaikams ir paaugliams per dieną užsiimti 60 minučių, o suaugusiesiems (18–64 m.) per savaitę užsiimti 150 minučių trukmės aukšto ir vidutinio intensyvumo veikla.

Atlikus teikiamų sporto paslaugų, Kaišiadorių rajono savivaldybėje, pasiūlos ir paklausos analizę, nustatyta, kad pagrindinė problema, stabdanti sporto plėtrą yra sporto bazių trūkumas ir jų kokybiniai kriterijai. Pastebėtina, jog daugelyje Lietuvos savivaldybių yra bent po vieną 25 m baseiną po stogu, kuriuose vyksta ne tik plaukimo pamokos, tačiau ir kiti sveikatingumo užsiėmimai: vandens aerobika, mankštos, pirčių seansai. Kaišiadoryse nėra baseino, kuris atitiktų varžybų organizavimo standartus ir baseino takelio ilgis yra 20 m, o būklė patenkinama. Plaukimo baseine nėra sėdimų vietų net pasižiūrėti vidines plaukimo pamokas. Artimiausias baseinas yra Elektrėnuose. Ši priežastis dalinai daro įtaką prastiems Kaišiadorių rajono savivaldybės sveikatos rodikliams, kuriuos pagerintų universalios daigiafunkcinės sporto arenos su baseinu atsiradimas Kaišiadorių mieste.

Kaišiadorių rajono savivaldybėje sporto salių prieinamumas didžiaja dalimi yra išvystytas bendrojo ugdymo mokyklose, tačiau salių būklė yra gera arba patenkinama. Vos viena futbolo aikštė ir penkios krepšinio aikštės atitinka varžybų organizavimo standartus (visos lauko erdvėje, nei viena esanti vidaus patalpose neatitinka varžybų organizavimo standartų). Kaišiadorių rajone nei viena futbolo aikštė nėra labai geros būklės. Ir vos viena (esanti švietimo ir sporto paslaugų centre) atitinka varžybų organizavimo keliamus reikalavimus. 50 proc. futbolo aikščių nėra pritaikytos neįgaliesiems. Savivaldybėje teniso ir tinklinio aikštės atitinka varžybų organizavimo standartus ir yra pritaikytos neįgaliesiems. Tačiau bendrai vertinant Kaišiadorių rajono savivaldybės sporto bazių koncentraciją regione – tai vienas mažiausių rodiklių. Tai leidžia teigti, kad Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra nepakankamai išvystyta sporto infrastruktūra skirtingoms sporto šakoms.

Remiantis kūno kultūros ir sporto departamento specialistų skaičiavimais bei kitų šalių patirtimi, racionalu, kai daigiafunkciai centrai statomi vienas nuo kito ne mažiau kaip 40 km atstumu. Artimiausi universalūs sporto kompleksai yra Kauno mieste (40 km nuo Kaišiadorių savivaldybės), taip pat Kauno rajono Garliavos sporto ir sveikatingumo kompleksas esantis daugiau nei už 60 km.

¹³ Dėl Valstybės pažangos strategijos "Lietuvos pažangos strategija "Lietuva 2030" patvirtinimo. Valstybės žinios, 2012-05-30, Nr. 61-3050

¹⁴ Strukčinskienė, B., Raistenskis, J., & Strukčinskaitė, V. (2020). 10–14 metų vaikų gyvensena: fizinio aktyvumo aspektai. Visuomenės sveikata, 30(1), 70-74.

¹⁵ Dėl 2011–2020 metų valstybinės sporto plėtros strategijos patvirtinimo. Valstybės žinios, 2011-04-07, Nr. 41-1942

Taigi bendrai universalius parametrus atitinkančių sporto salių, kuriose būtų galima kultivuoti kuo daugiau skirtingų sporto šakų ištisus metus, pasiūla yra labai ribota, salės neatitinka kokybinių standartų, pagal kuriuos būtų galima rengti varžybas bei yra labai minimalus prieinamumas neįgaliesiems. Būtina paminėti, kad tinkamos bei prieinamos sporto bei plaukimo infrastruktūros trūkumas yra vienas svarbiausių barjerų įsitraukimui į sportinę veiklą. Pagrindinė problema yra ta, kad Kaišiadorių r. švietimo ir sporto paslaugų centre esančios salės atitinka standartus, tačiau užimtumas yra didelis ir ne visi norintys kultivuoti sporto šakas telpa centre. Dėl to norintys sportuoti turi naudotis bendrojo ugdymo mokyklų sporto salėmis, kurių kokybiniai kriterijai yra nepakankami. Problema su bendrojo ugdymo mokyklų sporto užimtumu ir nuomos galimybėmis yra ta, kad darbo dienomis sporto infrastruktūra yra naudojama mokinių ugdymo tikslais, o savaitgaliais didžioji dalis infrastruktūros nėra nuomojama. Pagrindinės priežastys yra potencialių klientų poreikių neatitinkanti infrastruktūros būklė. ŠSPC auklėtiniai ir mokiniai neturi sąlygų rengti didesnės apimties sporto varžybas ir renginius, kadangi nėra tam pritaikytos infrastruktūros. Taip pat nėra sporto infrastruktūros, kurią būtų galima kuo universaliau panaudoti ištisus metus.

Augant sportuojančiųjų skaičiui vis aktualesne tema tampa esama sporto infrastruktūra bei jos būklė, nes nuo to neretai priklauso ir sportuojančiųjų susidomėjimas viena ar kita sporto šaka bei jų aktyvumas. 2021–2030 metų sporto plėtros programoje konstatuojama, kad sporto sistema neužtikrina aukščiausių sporto pasiekimų. Lietuvos sportininkų laimimų medalių skaičius kasmet mažėja, nors valstybės skiriamos biudžeto lėšos didėja. Siekiant Sporto spręsti ne tik aukšto meistriškumo, bet ir fizinio aktyvumo sporto uždavinius, siekti bendrų sporto tikslų, yra būtinas sporto paslaugų spektro tolygumas ir prieinamumas. Sporto bazių trūkumas lemia ribotą sporto infrastruktūros objektų prieinamumą sportininkams reikalingu metu. Kadangi vis dar trūksta ir aktyvaus laisvalaikio erdvių – esamos sporto bazės perpildytos, paslaugų kokybė nėra tinkama, tai buvo patvirtinta ir atlikus Kaišiadorių sporto infrastruktūros vertinimo analizę. Ribotas paslaugų spektras sporto objektuose taip pat nesukuria pageidaujamo paslaugų komplekto. Kaišiadorių rajono savivaldybės švietimo įstaigų ir savivaldybių institucijų tvarkoma sporto infrastruktūra yra nepakankama, jos atnaujinimo ir plėtros tempai per lėti.

Taigi, apibendrinant galima teigti, kad sporto paslaugos Kaišiadorių rajono savivaldybėje yra ir liks paklausios, tačiau sporto plėtrą riboja nepakankama ir nekokybiška sporto infrastruktūra, todėl suformuluojama problema – neužtikrinamas kokybiškas sporto paslaugų prieinamumas Kaišiadorių rajono savivaldybėje.

1.4.1. lentelė. Projekto problema ir pagrindinės priežastys

Problema	Pagrindinės priežastys
Neužtikrinamas kokybiškas sporto paslaugų prieinamumas Kaišiadorių rajono savivaldybėje	Nėra kokybinius standartus atitinkančios universalios daigafunkcės sporto arenos
	Nėra krepšinio ir futbolo arenos atitinkančios standartus ir tenkinančios žiūrovų paklausą
	Nėra baseino, kuris atitiktų varžybų organizavimo standartus
	Esama Kaišiadorių rajone veikianti daugumos bendrojo ugdymo mokyklų sportinio užimtumo infrastruktūra yra fiziškai bei morališkai pasenusi, nepritaikyta varžybų, sporto renginių organizavimui
	Artimiausi daigafunkciniai sporto bei sveikatingumo centrai nutolę didesniu nei 40 km. atstumu nuo Kaišiadorių miesto
	Tinkamai pritaikytų sporto ir sveikatingumo erdvių žmonėms su judėjimo apribojimais trūkumas
	Kaišiadorių rajono savivaldybės lėšų trūkumas sporto infrastruktūros vystymui

Šaltinis: sudaryta autorių

Problemos sprendimo būdas – didinti kokybiškos sporto ir sveikatinimo paslaugų infrastruktūros prieinamumą įrengiant universalią daugiavfunkcinę sporto areną su plaukimo baseinu Kaišiadorių rajono savivaldybėje.

Pagrindinės projekto metu kylančių problemų priežastys – vien Kaišiadorių rajono biudžeto lėšomis yra sudėtinga užtikrinti greitą ir kompleksinę sporto infrastruktūros plėtros procesą. Pažymėtina ir tai, kad plėtojant sporto infrastruktūrą, kartu su šiais darbais bus patiriami ne tik kapitalo kaštai, tačiau kartu į ateitį suformuojamas papildomų išlaidų dengimo būtinumas, pvz., įrengus baseino bei sporto salės patalpas, jas nuolatos reikės prižiūrėti, remontuoti ir tam skirti papildomas lėšas, todėl numatoma šį projektą įgyvendinti viešos ir privačios partnerystės būdu.

Įgyvendinus investicijų projektą „Kaišiadorių universalios daugiavfunkcinės sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas“ būtų sudarytos galimybės išspręsti susidariusią kokybiškos sporto ir sveikatinimo infrastruktūros trūkumo problemą ir teikiamų susijusių paslaugų prieinamumą. Tokiu būdu ženkliai pagerėtų Kaišiadorių rajono gyventojų laisvalaikio užimtumo galimybės, taip pat gerėtų ne tik rajono, bet ir apskrities sveikatingumo rodikliai.

Apibendrinimas. Pagrindinė projekto metu sprendžiama problema – Neužtikrinamas kokybiškas sporto paslaugų prieinamumas Kaišiadorių rajono savivaldybėje. Problemos sprendimo būdas – didinti kokybiškos sporto ir sveikatinimo paslaugų infrastruktūros prieinamumą įrengiant universalią daugiavfunkcinę sporto areną su plaukimo baseinu Kaišiadorių rajono savivaldybėje ir perleisti jas valdyti privačiam partneriui. Planuojama inicijuojamo projekto kryptis – Kaišiadorių rajono gyventojų sportinis užimtumas, kurių pagrindiniai paslaugos gavėjai – mokyklinio amžiaus vaikai. Papildomos paslaugų gavėjų grupės – suaugę asmenys ir miesto svečiai. Taip pat, Kaišiadorių rajono savivaldybėje bendras gyventojų skaičius paskutiniaisiais metais padidėjo, todėl akivaizdu, kad ši teritorija 2057 metais vis dar išliks gyvybinga. Teisinių apribojimų, nevertinant statybų techninių reglamentų, higienos ir aplinkos apsaugos normų laikymosi, nėra nustatyta.

2. PROJEKTO TURINYS

Šioje investicijų projekto dalyje yra pateikiami pagrindiniai turinio elementai, siekiant tinkamai suformuoti ir pasirinkti optimalią investicijų projekto alternatyvą. Yra pateikiamas investicijų projekto tikslas ir uždaviniai, t.y. kokiai egzistuojančiai problematikai spręsti yra suformuotas tikslas ir uždaviniai, kad tikslas būtų pasiektas. Taip pat pagrindžiamos tikslinės grupės, kurioms investicijų projekto nagrinėjamo objekto įgyvendinimas turės tiesioginės įtakos ir kurios pajus socialinę–ekonominę įgyvendinimo naudą. Yra išskiriamos poveikio ribos, pristatoma organizacija, kuri atsakinga už Projekto įgyvendinimą ir veiklų vykdymą, taip pat nurodomi siekiami rezultatai - įtaka paslaugos kiekybiniais ir kokybiniais pokyčiams.

2.1. Projekto tikslas ir uždavinys

Projekto tikslas – gerinti Kaišiadorių rajono savivaldybės sveikatinimo paslaugų kokybę ir didinti sporto infrastruktūros prieinamumą Kaišiadorių rajono gyventojams bei miesto svečiams.

Projekto uždavinys – įrengti universalią daigafunkcinę sporto areną su plaukimo baseinu Kaišiadorių mieste.

Inicijuojamas projektas padės ne tik išspręsti projektu nustatytą problemą, tačiau kartu Kaišiadorių rajono gyventojai ir svečiai turės modernų traukos centrą.

2.2. Projekto sąsajos su kitais projektais

Numatomas įgyvendinti projektas tiesioginių sąsajų su anksčiau įgyvendintais projektais neturi. Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija per pastaruosius metus įgyvendino įvairius viešosios infrastruktūros modernizavimo projektus, tačiau jie neturi tiesioginių sąsajų su planuojamu įgyvendinti investicijų projektu „Kaišiadorių universalios daigafunkcinės sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas“.

2.3. Projekto tikslinės grupės ir ribos

Investicijų projekto „Kaišiadorių universalios daigafunkcinės sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas“ tikslinės grupės yra pateikiamos toliau nurodytoje lentelėje.

2.3.1. lentelė. Projekto tikslinės grupės ir jų poreikiai

Tikslinės grupės	Dydis	Tikslinių grupių poreikiai ir projekto poveikis
Kaišiadorių rajono moksleiviai, kurie lanko su sportu susijusius neformaliojo švietimo užsiėmimus	827 ¹⁶	Pagrindinis šios tikslinės grupės poreikis yra turėti kokybišką, nepriklausomai nuo metų laiko prieinamą sporto užimtumo infrastruktūrą, treniruotis bei kelti meistriškumo lygį. Įgyvendinus projektą, šis Kaišiadorių rajono moksleivių, lankančių su sportu susijusius neformaliojo švietimo užsiėmimus, poreikis bus patenkintas, kadangi projektu siekiama sukurti kokybišką sporto užimtumo infrastruktūrą, kuria mokyklinio amžiaus vaikai galės naudotis darbo dienomis nuo 14 iki 20 val.
Kaišiadorių ŠSPC lankantys mokiniai	525	Pagrindinis šios tikslinės grupės poreikis yra turėti kokybišką, nepriklausomai nuo metų laiko prieinamą sporto užimtumo infrastruktūrą, treniruotis bei kelti meistriškumo lygį. Įgyvendintas projektas užtikrins ne tik kokybišką sporto infrastruktūrą, pritaikytą treniruočių ir varžybų su žiūrovais organizavimui, bet ir didesnę nei šiuo metu įmanoma surengti treniruočių skaičių per savaitę. Taigi įgyvendintas projektas

¹⁶ Apskaičiuota pritaikius proporcinę dalį, kad visoje šalyje mokinių dalyvaujančių neformaliajame švietime pagal sporto kryptį yra 36,3 proc. Kaišiadorių rajono savivaldybėje 2021–2022 m.m. neformalųjį ugdymą lankančių vaikų skaičius buvo 2 279. Taigi 2 279 * 36,3 proc.

		įtakos šios tikslinės grupės pasiekimus, o tai skatins daugiau rajono mokinių įsitraukti į sportinio užimtumo veiklas.
Kaišiadorių rajone sportuojantys suaugusieji	14 625 ¹⁷	Pagrindinis šios tikslinės grupės poreikis yra turėti kokybišką nepriklausomai nuo metų laiko prieinamą infrastruktūrą, treniruotis, kelti meistriškumo lygį. Įgyvendintas projektas patenkins Kaišiadorių rajono sportuojančių suaugusiųjų poreikius, nes bus galima naudotis įrengta sporto sale, krepšinio aikštele ir kita sporto centre esančia infrastruktūra darbo dienomis nuo 20 iki 22 val.
Kaišiadorių rajono savivaldybės mokiniai, lankantys sporto užsiėmimus baseine	280	Pagrindinis šios tikslinės grupės poreikis yra turėti kokybišką nepriklausomai nuo metų laiko prieinamą baseino infrastruktūrą, treniruotis ar tiesiog gerai praleisti laisvą laiką baseine su artimaisiais. Įgyvendinus projektą, šios tikslinės grupės pagrindinis poreikis bus patenkintas, kadangi daigiafunkcinio sporto ir pramogų centro infrastruktūros statybos apims ir baseino įrengimą, kuriuo galės naudotis visi Kaišiadorių rajono savivaldybės gyventojai ir svečiai.

Šaltinis: Sudaryta autorių

Taip pat netiesioginė projekto tikslinė grupė yra Kaišiadorių rajono gyventojai – 29 297 (2022 metų duomenys), kurių pagrindinis poreikis yra susijęs su kokybiškos sporto infrastruktūros prieinamumu ištikus metus siekiant būti fiziškai aktyviais tiek individualiai, tiek grupėmis. Įgyvendintas projektas patenkins Kaišiadorių rajono gyventojų poreikius, nes galės lankyti kokybiškai įrengtą ir šiuolaikinius poreikius atitinkantį sporto kompleksą, rinktis įvairius užsiėmimus, sveikatingumo paslaugas, organizuoti aktyvų laisvalaikį su visa šeima. Be to įgyvendintas projektas skatins daugiau gyventojų užsiimti aktyvia fizine veikla, domėtis sporto renginiais, vykstančiais Kaišiadorių mieste, bei juose dalyvauti kaip žiūrovams.

Projektas bus įgyvendinamas kaip vienas projektas, kurio pareiškėjas yra Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija.

Remiantis 1.3. poskyryje atlikta problemų, kurioms spręsti yra rengiamas investicijų projektas, analize, nustatytos projekto **geografinės ribos** – Kaišiadorių rajono savivaldybė.

Teisinės projekto ribos: teisinės projekto ribos aprašytos projekto 1.2. poskyryje „Teisinė aplinka“.

Finansinės projekto ribos: Projektą svarstoma įgyvendinti viešos ir privačios partnerystės būdu (VPSP). Įgyvendinant projektą VPSP, Kaišiadorių rajono savivaldybė atliktų tik privataus investuotojo atrankos konkursą ir perduotų tiesiogines inicijuojamo projekto veiklų įgyvendinimo funkcijas atrinktą privačiam subjektui. Tokiu atveju Kaišiadorių rajono savivaldybė tik kontroliuotų kaip pagal jos nustatytus kriterijus, reikalavimus ir terminus yra atliekami visi numatyti darbai (koreguojamas techninis projektas, vykdomas projekto įgyvendinimas numatytu grafiku ir apimtis bei pan.). Šiuo atveju Kaišiadorių rajono savivaldybė perduotų projektavimo korekcijų, statybų, įrengimo ir eksploatacijos funkcijas privačiam subjektui. Jei projektą įgyvendinti būtų numatyta tradiciniu būdu (Kaišiadorių rajono savivaldybė pati atliktų visas aukščiau išvardintas veiklas), tai už sukurto turto eksploatavimą ir priežiūrą būtų atsakinga pati savivaldybė.

Vertinant projekto poveikį visuomenei tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, galima išskirti, kad bus patiriama nauda dėl sportinio užimtumo ir sveikatingumo infrastruktūros pasiūlos didėjimo.

¹⁷ Apskaičiuota remiantis Kūno kultūros ir sporto departamento atliktu Lietuvos gyventojų fizinio aktyvumo tyrimu ir demografiniais rodikliais. Tyrimo rezultatai parodė, kad 60 proc. Lietuvos gyventojų bent retkarčiais sportuoja. Taigi tikslinės grupės dydis buvo nustatytas nuolatinių gyventojų skaičių Kaišiadorių rajono savivaldybėje 2022 m. pradžioje (29 297) padauginus iš 83,2 proc. (tokia dalis Kaišiadorių rajono savivaldybės gyventojų yra 15-65+ metų amžiaus) ir gautą skaičių padauginus iš 60 proc.

Bendrai įvertinus projekto ribas, nustatoma, jog tolimesnės ir nedalomos projekto ribos apims reikalingos sporto infrastruktūros projektavimą, įrengimą, eksploataciją ir administravimą.

2.4. Projekto organizacija

Projekto organizacija – Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija yra biudžetinė įstaiga, kurios veikla skirta įstatymams ir kitiems norminiams teisės aktams įgyvendinti, vietos savivaldos institucijų sprendimams įgyvendinti priimant administracinius sprendimus, teikiant įstatymų numatytas administracines paslaugas, administruojant viešųjų paslaugų teikimą Kaišiadoryse ir atliekant Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos vidaus administravimą. Administracijos rekvizitai pateikiami toliau esančioje lentelėje.

2.4.1. lentelė. Pareiškėjo rekvizitai

Pavadinimas	Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija
Adresas	Katedros g. 4, LT-56121 Kaišiadorys
Įstaigos kodas	188773916
Teisinė forma	Biudžetinė įstaiga
Steigėjas	(8 346) 204 40
Telefonas	(8 346) 51244
El. pašto adresas	dokumentai@kaisiadorys.lt
Interneto svetainės adresas	https://www.kaisiadorys.lt

Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos veiklos tikslas yra užtikrinti savivaldybės institucijų (savivaldybės tarybos, administracijos direktoriaus) darbo organizavimą ir jų priimtų sprendimų įgyvendinimą. Svarbiausi savivaldybės administracijos uždaviniai yra įstatymų, Vyriausybės nutarimų, savivaldybės tarybos sprendimų, mero potvarkių įgyvendinimas savivaldybės teritorijoje, savivaldybės tarybos, savivaldybės mero, savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos techninis aptarnavimas, savivaldybės tarybos komitetų organizacinis, techninis ir informacinis aptarnavimas. Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijai vadovauja Administracijos direktorius. Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija turi didelę patirtį įgyvendinant ir valdant įvairius infrastruktūros modernizavimo ir kūrimo projektus viešųjų pastatų modernizavimo, šilumos tinklų, komunalinių atliekų tvarkymo, viešųjų erdvių tvarkymo ir kitose srityse.

3. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS

Šioje Investicijų projekto dalyje įvertinama bei aprašoma esama situacija bei padėtis jei Projekto organizacija tęstų veiklą nedarydama jokių investicijų, nurodomos galimos veiklos bei jų vertinimo kriterijai. Įvertinus veiklas pasirenkamas jų tolesnės analizės metodas.

3.1. Esama situacija

Sportinio ugdymo veikla Kaišiadorių rajono savivaldybėje rūpinasi biudžetinė įstaiga Kaišiadorių rajono švietimo ir sporto paslaugų centras, kodas 305617567. Ši įstaiga organizuoja sportinę veiklą stadione (čia yra ir teniso kortai):

3.1.1. pav. Kaišiadorių miesto stadionas

Dar vienas infrastruktūros objektas, kuriame organizuojama sportinė veikla, yra adresu Kudirkos 12, Kaišiadorys. Čia yra 20 m. ilgio 4 takelių baseinas, imtynių salė ir treniruoklių salė:

3.1.2. pav. Sporto kompleksas (Kudirkos 12, Kaišiadorys)

Sporto kompleksas Kudirkos 12, Kaišiadorys, yra pastatytas žemės sklype, kurio plotas 0,1552 ha, unikalus Nr. 4400-5818-0088. Sklypas yra centrinėje miesto dalyje, šalia turgavietės ir daugiabučių bei individualių namų:

3.1.3. pav. Aplinkiniai sklypai

Aplinkiniai sklypai priklauso: Kudirkos 6, 8, 10 - privatiems asmenims, Kudirkos 12 H - buvo kioskelis įregistruotas prekybinis kioskas, tačiau jo senai nėra, reikia panaikinti adresą, Gedimino 34C - turgaus teritorija priklauso savivaldybei, pagal panaudą valdo SĮ "Kaišiadorių paslaugos".

Budžetinės įstaigos Kaišiadorių rajono švietimo ir sporto paslaugų centras duomenimis, sporto komplekso Kudirkos 12 išlaikymui patiriamos šios komunalinės ir ūkinės sąnaudos (žr. lentelę 3.1.1.).

3.1.1. lentelė. Sporto komplekso išlaikymo išlaidos

Eil.Nr	Išlaidos	2021 m.
1	Elektra (kWh) 27000	4500
2	Šildymas (MWh) 747000	25700
3	Vanduo (m3) 1364	3000
4	Prekės ir paslaugos	10000
5	Darbo užmokestis 10,75 etato	138300
Iš viso:		181500

Šaltinis: sudaryta darbo autorių, remiantis Kaišiadorių rajono švietimo ir sporto paslaugų centro administracijos duomenimis

Komunalinių patarnavimų išlaidos ir administravimo išlaidos yra stabilios, Šiuo metu patiriamos pastato priežiūros ir eksploatacijos išlaidos yra atvaizduojamos VPSP skaičiuoklės A0 alternatyvos darbalapyje, pradedant 2026 metais.

Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija panaudos sutartimi valdo ir žemės sklypą adresu Paukštinkų g. 7, Kaišiadorys. Sklypo plotas – 2,6228 ha, unikalus Nr. 4400-1940-5522.

3.1.4. pav. Sklypas (Paukštininkų g. 7, Kaišiadorys)

Sklypas patenka į kompleksinio užstatymo teritoriją, kuriai numatomas mokslo ir mokymo, kultūros ir sporto, sveikatos apsaugos pastatų bei statinių statybos (V3). Pagal bendrąjį planą pastatų aukštingumas vyrauja iki 3 aukštų. Konkretus aukštingumas ir sklypo intensyvumas bendruoju planu – nenustatytas (nustatomas žemesnio lygmens planavimo dokumentuose).

Sklypas yra erdvus, su patogia privažiavimo infrastruktūra, išvystytomis miesto komunikacijomis, šalia miesto futbolo stadiono. Geografiškai ši vieta patraukli vystant Kaišiadorių miesto sporto infrastruktūrą.

Teritorijų planavimo dokumentų analizė parodo, kad kliūčių plėtoti visuomenės poreikiams reikalingą sporto ir sveikatingumo infrastruktūrą numatytoje teritorijoje nėra. Jeigu Kaišiadorių rajono savivaldybė neįgyvendintų sporto ir sveikatingumo paslaugų plėtros projekto, esanti rajono sporto ir sveikatingumo infrastruktūra nepersidėtų prie gyvenimo kokybės ir aplinkos gerinimo, paslaugų sektoriaus vystymosi. Tokiu būdu vietos gyventojų sveikatinimas, sportinis užimtumas, fizinis aktyvumas nebūtų skatinamas per viešųjų paslaugų sektorių, nebūtų sudarytos sąlygos kurtis naujoms paslaugų sektoriaus darbo vietoms. Tai neigiamai veiktų Kaišiadorių rajono savivaldybės bei regiono demografinius, socialinius ir ekonominius rodiklius.

Investicijų projekto tikslas – gerinti Kaišiadorių rajono savivaldybės sveikatinimo paslaugų kokybę ir didinti sporto infrastruktūros prieinamumą Kaišiadorių rajono gyventojams, profesionalumo siekiantiems sportininkams bei miesto svečiams. Tad investicijų projekto atskaitos taškas bus nulis, nes nevykdant projekto, sporto ir sveikatingumo paslaugų sektorius nebus modernizuotas ir tokiu būdu nebus prisidedama prie gyvenimo kokybės ir aplinkos gerinimo, verslo sektoriaus vystymosi galimybių didinimo Kaišiadorių mieste bei rajone.

3.2. Galimos projekto veiklos

Pristatomas investicijų projektas yra parengtas vadovaujantis metodiniais dokumentais, kuriuose nustatyti konkretūs reikalavimai investicijų projektui kaip dokumentui. Remiantis „Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika“ nuostatomis, kadangi rengiamo investicijų projekto vertė neviršija

15 mln. Eur, vertinamų alternatyvų skaičius ir turinys iš karto gali būti pasirenkamas pagal „Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodiką“, atsižvelgiant į įgyvendinamas veiklas. Taigi, galimų projekto veiklų sąrašas (ilgasis sąrašas) nebus sudaromas, ir iš karto pereinama prie trumpojo veiklų sąrašo.

3.3. Veiklų vertinimo kriterijai

Kadangi pagal skyriuje 3.2. pateiktą informaciją galimų projektų veiklų sąrašas nebuvo sudaromas, tai nebus išskiriami ir veiklų vertinimo kriterijai.

3.4. Trumpasis veiklų sąrašas

Remiantis Investicijų projektų rengimo metodikos 4 priedu, galimi investavimo objektai yra: pastatų projektai, inžinerinių statinių projektai, nematerialiojo turto projektai, įrenginių projektai ir transporto priemonių projektai. Šio projekto ribose aktualus vienas investavimo objektas - *pastatai/patalpos*.

Ekonominės naudos šaltiniai skirtingų alternatyvų atveju yra skirtingi, tad pasirenkamas pagrindinis ekonominės veiklos sektoriaus projektų tipas – *investicijos į sporto ir laisvalaikio paslaugų infrastruktūrą* ir papildomas ekonominės veiklos sektoriaus projektų tipas – *investicijos į neformaliojo švietimo infrastruktūrą ir aplinkos modernizavimą*.

Investavimo objektas yra pastatai, minimaliai pagal IP rengimo metodiką privalomos išnagrinėti ir palyginti projekto įgyvendinimo alternatyvos yra šios:

- Naujų pastatų statyba (taip pat ir pradėto statyti pastato užbaigimas);
- Nuotolinis tikslinių grupių aptarnavimas;
- Pastatų / patalpų nuoma / panauda;
- Pastatų / patalpų įsigijimas;
- Optimizavimas;
- Kooperacija;
- Esamo(-ų) pastato(-ų) / patalpų techninių savybių gerinimas.

Remiantis sudarytu nagrinėtinų alternatyvų sąrašu, pateikiamas alternatyvų įgyvendinimo galimumo vertinimas, konkrečiu projekto „Universalios daigafunkcinės sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas“ atveju:

3.4.1. lentelė. Projekto alternatyvos

Alternatyva	Alternatyvos įgyvendinimo galimumas	Alternatyvos tikslingumas nagrinėti toliau
Naujų pastatų statyba (taip pat ir pradėto statyti pastato užbaigimas)	Projekto metu planuojama investuoti į sporto ir sveikatingumo infrastruktūrą Kaišiadorių mieste, gerinant urbanistinės bei sporto infrastruktūros patrauklumą ir prieinamumą. Investuoti numatoma į naujų pastatų, kuriose bus teikiamos naujos paslaugos, statybą. Statybos vykdomos prieš tai parengiant naujos statybos techninius projektus. Sklypas, kuriame numatoma statyba, panaudos ir patikėjimo teise valdomas Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos. Naujuose pastatuose bus teikiamos baseino, treniruoklių salės, sporto salės su žiūrovais paslaugos, kuria naudosis neformaliojo ugdymo dalyviai, bus teikiamos maitinimo paslaugos.	Toliau nagrinėti tikslinga
Nuotolinis tikslinių grupių aptarnavimas	Sporto ir sveikatingumo paslaugų teikti nuotoliniu būdu neįmanoma.	Toliau nagrinėti netikslinga
Pastatų / patalpų nuoma / panauda	Vienas iš projekto tikslų yra kompleksinės sporto infrastruktūros sukūrimas, kada „po vienu stogu“ teikiamos	Toliau nagrinėti netikslinga

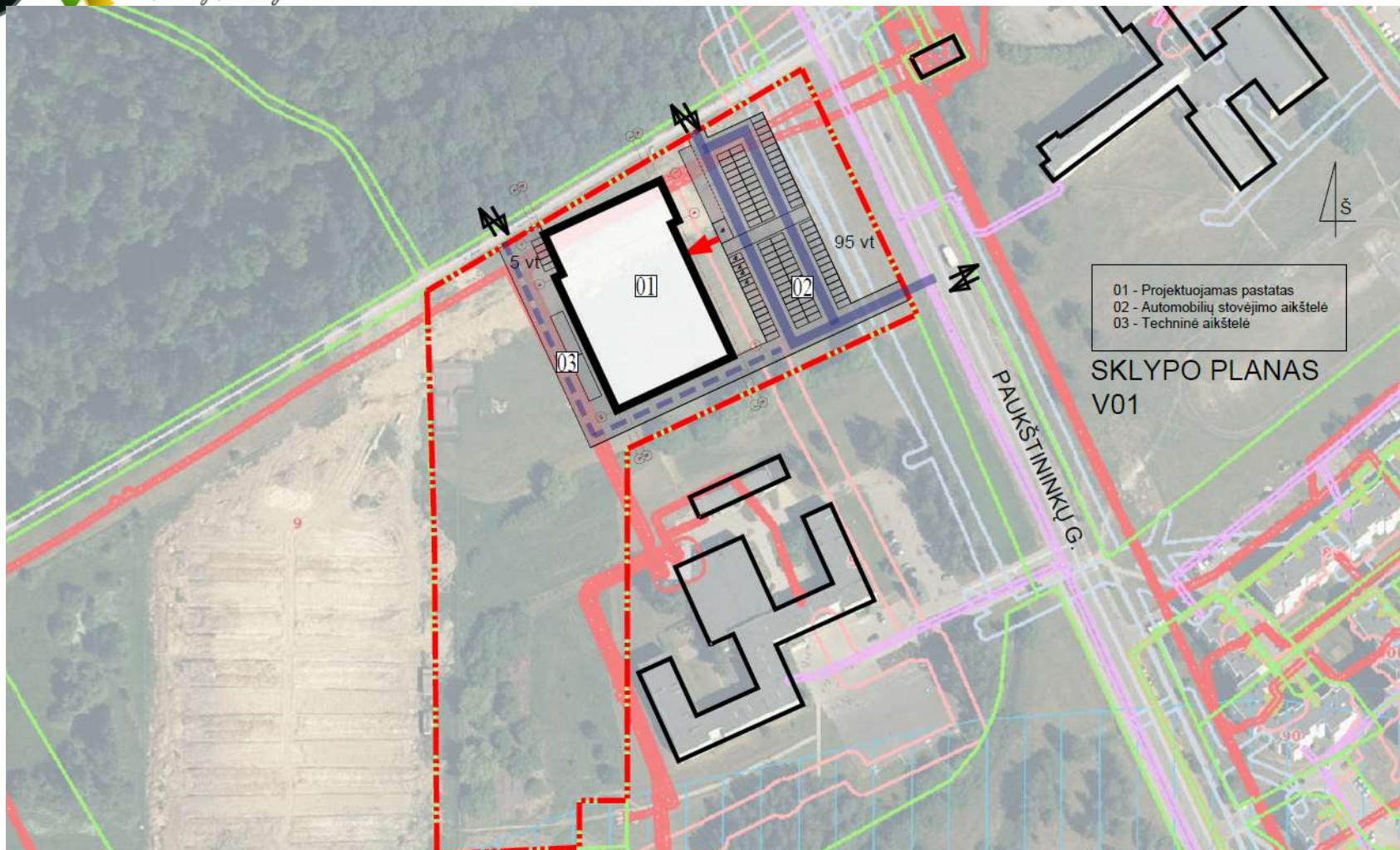

Alternatyva	Alternatyvos įgyvendinimo galimumas	Alternatyvos tikslingumas nagrinėti toliau
	vandens sporto, treniruoklių salių, vaikų neformaliojo užimtumo paslaugos, organizuojami dideli renginiai ir organizuojamos aukšto meistriškumo varžybos. Kai kurios iš šių paslaugų Kaišiadorių rajono savivaldybėje jau teikiamos (pvz. treniruoklių salė, sporto salės mokyklose) ir teoriškai galima būtų pasirinkti nuomos variantą, tačiau privatus rinkos dalyviai nebus suinteresuoti ilgalaikėmis fiksuotos kainos sutartimis, o tai kelia riziką, kad paslaugos nebus prieinamos, be to, jos bus išskaidytos po rajoną ir nuomos atveju bus neužtikrintas jų prieinamumas.	
Pastatų / patalpų įsigijimas	Projekto metu investuojama į naujų pastatų statybą, kurių plotas apie 5000 kv.m. Tokio dydžio patalpų įsigijimas Kaišiadorių mieste yra neįmanomas.	Toliau nagrinėti netikslinga
Optimizavimas	Optimizavimas suprantamas kaip esamų veiklos rodiklių esminis pagerinimas visa arba daline apimtimi keičiant veiklos įgyvendinimo principus, būdą, procedūras, veiklą vykdančius asmenis ir pan. Akivaizdu, kad šio projekto atveju alternatyva neaktuali, kadangi optimizavimas neužtikrins projekto tikslų pasiekimo.	Toliau nagrinėti netikslinga
Kooperacija	Kooperacija suprantama kaip mažiausiai dviejų nesusijusių pavaldumo ryšiais juridinių asmenų sutelkimas bendrai veiklai siekiant to paties projekto tikslo. Sprendžiant apie galimybę finansuoti projektą, bus nagrinėjama kooperacijos galimybė su privačiu partneriu.	Toliau nagrinėti tikslinga
Esamo(-ų) pastato(-ų) / patalpų techninių savybių gerinimas	Viena iš projekto įgyvendinimo alternatyvų – rekonstruoti ir išplėsti sporto komplekso Kudirkos 12, Kaišiadorys infrastruktūrą, pristatant sporto salės ir papildomų patalpų priestatą. Šie tikslai pasiekiami gerinant patalpų technines savybes – išplečiant sporto komplekso patalpas.	Toliau nagrinėti tikslinga

Šaltinis: sudaryta autorių

Pažymėtina, jog šio investicijų projekto esmė yra rasti geriausią techninį ir finansinį sprendimą Kaišiadorių rajono sporto infrastruktūros modernizavimui ir plėtojimui, keliant tikslą užtikrinti įvairių sporto ir sveikatinimo bei kultūros paslaugų prieinamumą gyventojams ir profesionalumo siekiantiems sportininkams. Projektą praktiškai galima įgyvendinti keletu būdų: pilna apimtimi, kooperuojantis su privačių sektoriumi ir įgyvendinant VŽPP sutartį (šios alternatyvos pasirinkimas grindžiamas viešųjų lėšų trūkumu numatytos apimties investicijoms atlikti) ir etapais, kai investuojama iš sukauptų savivaldybės lėšų etapais arba panaudojant ilgalaikių paskolų galimybę.

Bendradarbiaujant su savivaldybės administracija ir socialiniais partneriais, parengta Kaišiadorių sporto centro vystymo koncepcija, kurios eksplikacija pateikiama 3.4.1. paveiksle.

3.4.1. pav. Sklypo išvystymo koncepcija

Šaltinis: projekto autoriai

Sporto centro išvystymo koncepcijoje numatytas kompleksinis sprendinys, apimantis naujo statinio, kuriame įrengiama nauja 800 žiūrovų talpinanti treniruočių ir varžybų salė, 2 sporto salės, 4 arba 6 takelių baseinas ir maitinimo patalpos, statyba, kai bendras statinio plotas bus apie 5500 m², tūris – apie 44000 m³ (žr. pav. 3.4.1).

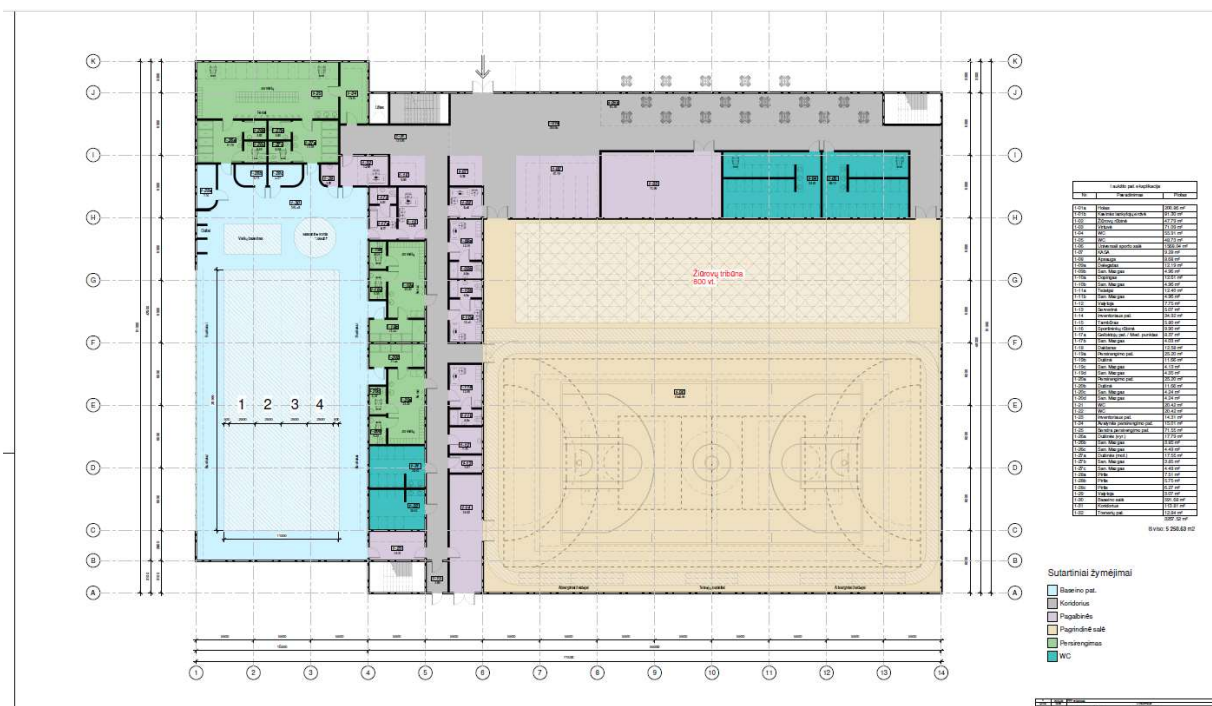
Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, savivaldybės 2022 metų skolinimosi (metų) limitas yra 1233,7 tūkst. Eur. Per 2022 m. planuojama skolintis 1020,8 tūkst. Eur. ES ir kitiems investiciniams projektams finansuoti. Iki 2022-01-01 buvo paimta 3544,5 tūkst. Eur paskolų, paskolos skirtos ES ir kitiems investiciniams projektams finansuoti. Vadovaujantis LR 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių ir kitais finansinę drausmę nustatančiais įstatymais, Savivaldybė nėra laisva skolintis neribotai ir yra saistoma savivaldybių skolinimosi limitų, kuriuos kasmet tvirtindamas valstybės biudžetą nustato Seimas.

Prieš finansavimo šaltinių analizę, atliekamas projekto įgyvendinimo techninių alternatyvų vertinimas. Savivaldybė turi 2 sklypus, kuriuose potencialiai gali vystyti projektą – Paukštininkų g.7 arba Kudirkos g. 12. Pagrindiniu kriterijumi, vertinant technines projekto alternatyvas, tampa galimybė žemės sklype sutalpinti pageidaujamus statyti statinius.

1 alternatyva “Projekto įgyvendinimas sklype Kudirkos 12, Kaišiadorys“. Parengtoje koncepcijoje numatytas pastato plotas – apie 5500 kv.m. Papildomai numatoma įrengti 100 automobilių stovėjimo vietų, kurios užims apie 2000 kv.m. Esamas sporto komplekso pastatas užima daugiau nei pusę sklypo ploto. Tampa akivaizdu, kad sutalpinti pagedaujamo ploto pastatą šiame sklype nėra galimybių. Aplinkiniai sklypai - Kudirkos 6, 8,10 – priklauso privatiems asmenims, sklypas Gedimino 34C - turgaus teritorija priklauso savivaldybei, kurią pagal panaudą valdo SJ "Kaišiadorių paslaugos. Naujo komplekso idėjos įgyvendinimas neįmanomas be esamo baseino pastato nugriovimo ir turgaus sklypo prisijungimo, tačiau ir tokiu atveju apjungto sklypo plotas ir prieinamumas nėra pakankami numatyto sporto objekto statybai. Ši alternatyva susijusi su baseino pastato ir turgaus aikštės griovimu, o tai yra neracionalu, nes naujas objektas be panašių apribojimų gali būti statomas Paukštininkų g. Vertinant šias aplinkybes, sporto komplekso statyba adresu Kudirkos 12, Kaišiadorys, turėtų būti atmetama, o sukurta ir šiuo metu naudojama infrastruktūra toliau naudojama visuomenės poreikiams.

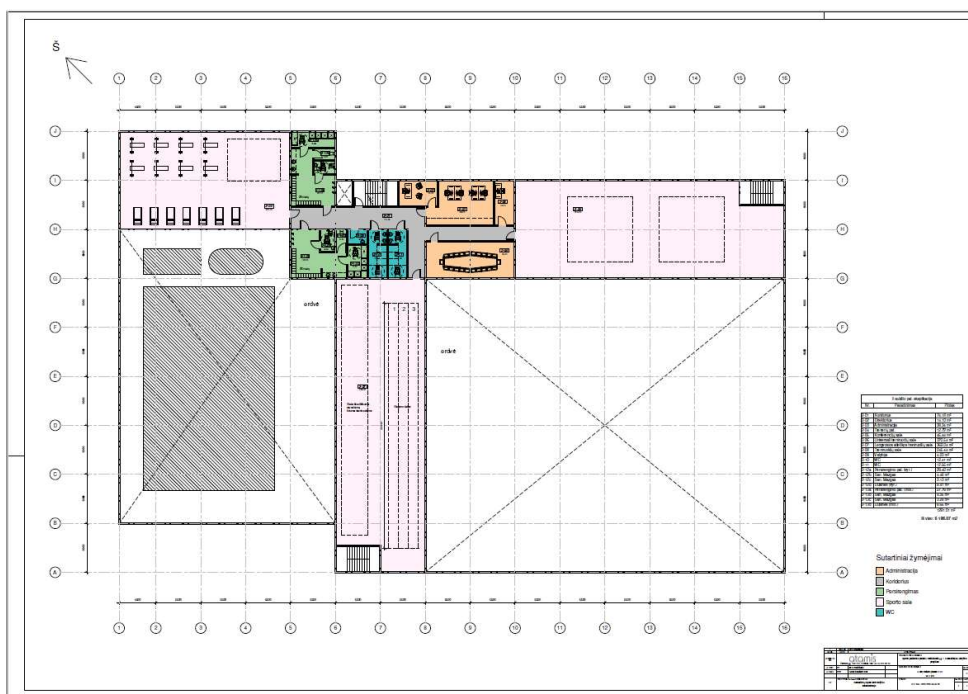
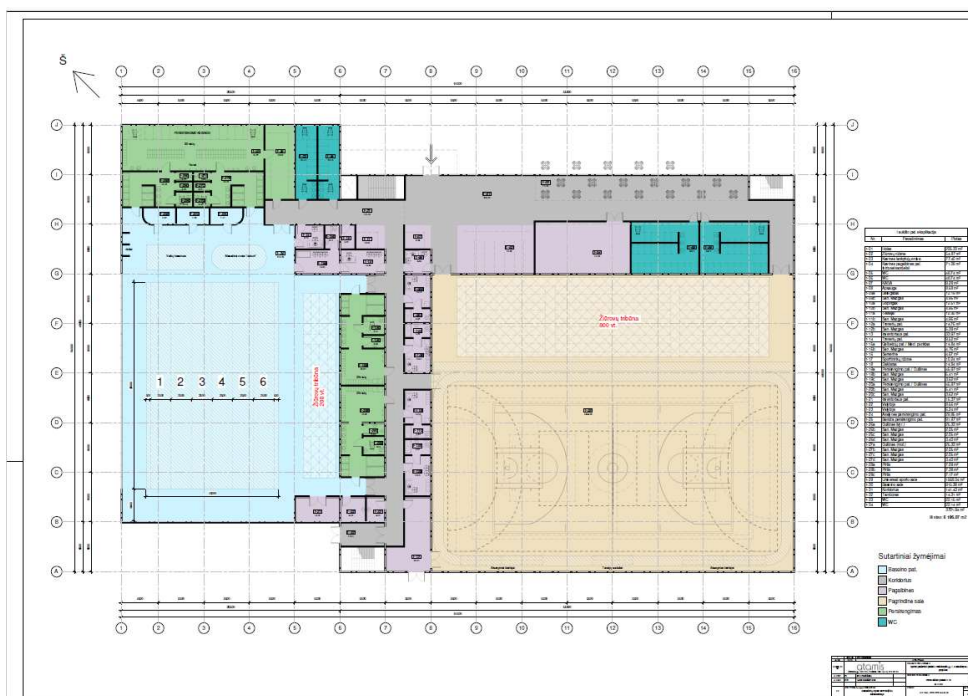
2 alternatyva “Projekto įgyvendinimas Paukštininkų g.7, Kaišiadorys“. Teritorijų planavimo dokumentai, sklypo lokacija, inžinerinių komunikacijų prieinamumas yra patrauklūs vystyti numatytos apimties projektą. Dėl techninių priežasčių atmetus alternatyvą “Projekto įgyvendinimas sklype Kudirkos 12, Kaišiadorys“ ir įvertinus suinteresuotų asmenų poreikius, ši alternatyva gali būti įgyvendinama 2 būdais.

2.1. alternatyva “Projekto įgyvendinimas Paukštininkų g.7, Kaišiadorys“, įrengiant 4 plaukimo takelių baseiną be vandens sporto šakų žiūrovų vietų. Šiuo atveju įrengiama sporto ir treniruočių aikštė su 800 žiūrovų vietų, 4 takelių baseinas, 2 treniruočių salės, maitinimo ir administracinės patalpos.

3.4.2. pav. 1 alternatyva. Patalpų planai

2.2. alternatyva "Projekto įgyvendinimas Paukštininkų g.7, Kaišiadorys", įrengiant 6 plaukimo takelių baseiną su 200 vandens sporto šakų žiūrovų vietų. Šiuo atveju įrengiama sporto ir treniruočių aikštė su 800 žiūrovų vietų, 6 takelių baseinas su žiūrovų tribūna, 2 treniruočių salės, maitinimo ir administracinės patalpos.

3.4.3. pav. 2 alternatyva. Patalpų planai

Esminis alternatyvų skirtumas – baseino dydis (4 arba 6 takelių su žiūrovų tribūnomis), kiti investicijų komponentai abiejų alternatyvų atveju yra vienodi. 2.2 alternatyvos atveju pastato plotas, išlaikymo kaštai bei investicijos bus didesni. Ekonominės naudos aspektu būtina įvertinti šiuos komponentus bei papildomą ekonominę naudą, kurią generuoja vartotojų srautai, įrengiant 6 takelių baseiną. Visi finansiniai ir ekonominiai srautai bus nagrinėjami sekančiuose investicinio projekto skyriuose.

4. FINANSINĖ ANALIZĖ

Finansinė analizė atliekama nagrinėjant finansinius projekto įgyvendinimo pinigų srautus. Jai atlikti naudojamas pinigų srautų metodas: projekto išlaidos (investicijos, veiklos sąnaudos, mokesčiai ir pan.) suprantamos kaip neigiami pinigų srautai, o projekto įplaukos (finansavimas, likutinė vertė, veiklos pajamos ir pan.) – kaip teigiami pinigų srautai. Finansiniams rodikliams apskaičiuoti viso ataskaitinio laikotarpio grynujų pinigų srautai diskontuojami. Pagrindiniai finansinės analizės rezultatų rodikliai – investicijų ir kapitalo finansinė grynoji dabartinė vertė ir vidinė grąžos norma (FGDV ir FVGN). Finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV) gaunama sudėjus diskontuotų pinigų srautų per projekto gyvavimo laikotarpį, parodo projekto naudą, išreikštą dabartine pinigų verte. Finansinė vidinė grąžos norma (FVGN) – diskonto norma, kuriai esant investicijų vertė lygi grynujų pinigų srautų vertei, t. y. diskonto norma, su kuria grynoji dabartinė investicijų vertė lygi nuliui. Jeigu FVGN didesnė už rinkoje esančią palūkanų normą, vadinasi, projektas duos didesnę naudą už lėšų skolinimosi išlaidas.

4.1. Projekto ataskaitinis laikotarpis

Remiantis Europos Komisijos kaštų-naudos analizės rengimo rekomendacijomis viešųjų investicijų projektų finansiniam vertinimui taikomas 15 metų ataskaitinis projekto vertinimo laikotarpis, kai vertinama teritorijų urbanistinė plėtra (kiti sektoriai). Yra pasirenkamas projekto ataskaitinis laikotarpis 16 m. plius nuliniai metai, iš kurių 2 metai – investicijų įgyvendinimo metai, o 15 metų – sporto infrastruktūros eksploatacijos laikotarpis. Planuojama, kad partnerystės sutartis bus pasirašyta iki 2023 m. gruodžio 31 d. Tuomet investicijų projekto nuliniai įgyvendinimo metai bus 2024 m., projekto investicijų metai – 2024-2026 metai, paskutiniai projekto įgyvendinimo metai – 2041 m.

4.2. Finansinė diskonto norma

Remiantis Europos Komisijos kaštų-naudos rengimo rekomendacijomis (*Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects*), Lietuvoje įgyvendinamiems investicijų projektams finansinė diskonto norma (FDN) turi būti nustatyta atskiru Finansų ministerijos priimtu teisės aktu. Tokiu atveju, atliekant finansinę analizę, reikėtų taikyti Finansų ministerijos nustatytą FDN. Tol, kol valstybės lygmeniu FDN nenustatyta, finansinėje analizėje taikytina **4 proc. FDN**.

4.3. Projekto lėšų srautas

Projekto lėšų srautų analizė apima projekto investicijų, projekto investicijų likutinės vertės, projekto veiklos pajamų, projekto veiklos išlaidų, projekto mokesčių ir projekto finansavimo analizę.

4.3.1. Investicijų išlaidos

Projekto investicijos – tai visos projekto veikloms įgyvendinti reikalingos išlaidos, kurias planuojama patirti sukuriant apibrėžtus projekto rezultatus. Šioje investicijų projekto dalyje yra realiai įvertintas investicijų lėšų poreikis ir suplanuota reali investicijų išlaidų patyrimo eiga, dalis ir proporcijos. Visas investicijas sudaro pagrindinis investicijų objektas – tai naujo pastato, kuriame įrengiamas baseinas, sporto salė, maitinimo patalpos ir administracinės patalpos, treniruočių salės, statyba (įskaitant projektavimą) ir įrengimų bei baldų įsigijimas. Investicijos pateikiamos pagal nagrinėjamas alternatyvas.

4.3.1.1. lentelė. Projekto investicijos pagal objektus – 1 alternatyva

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Mato vnt.	Planuojamas kiekis	Vieneto kaina, Eur be PVM	Indeksacija	Suma, Eur be PVM	Suma, Eur be PVM (0 metai)	Suma, Eur be PVM (I metai)
1	Statybos darbai					8320605,04	2577995,98	5742609,06
1.1	Sporto centro naujos statybos darbai	Kompl.	1	6741467,427	1,09	7348199,50	2204459,85	5143739,65
1.2	Stovėjimo aikštelės statyba	kv.m	1130	95,69	1,09	117861,37	117861,37	0,00
1.3	Lauko šilumos tinklų įrengimas m.	m	200	651,59	1,09	142046,62	142046,62	0,00
1.4	Vandentiekio tinklų įrengimas D200 m.	m	200	198,87	1,09	43353,66	43353,66	0,00
1.5	Nuotekų tinklų įrengimas D315 m.	m	200	230,74	1,09	50301,32	50301,32	0,00
1.6	Elektros tinklų įrengimas m.	m	200	91,62	1,09	19973,16	19973,16	0,00
1.7	Saulės elektrinės statyba	Kompl.	1	549421,48	1,09	598869,41	0,00	598869,41
2	Projektavimo ir inžinerinės paslaugos, 4 proc.					332824,20	284586,29	48237,92
2.1	Techninio projekto parengimas, 72 proc.	Kompl.	1	239633,43		239633,43	239633,43	0,00
2.2	Techninio projekto ekspertizė, 7 proc.	Kompl.	1	23297,69		23297,69	23297,69	0,00
2.3	Projekto vykdymo priežiūra, 7 proc.	Kompl.	1	23297,69		23297,69	7218,39	16079,31
2.4	Techninė priežiūra, 14 proc.	Kompl.	1	46595,39		46595,39	14436,78	32158,61
3.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	-	-	-		410 037,07	0,00	410 037,07
3.1	Sporto salė							
3.1.1	Sporto salės danga	kv.m.	800	75,00	1,09	65 400,00	0,00	65 400,00
3.1.2	Žiūrovų kėdės	Vnt.	800	68,00	1,09	59 296,00	0,00	59 296,00
3.1.3	Krepšinio stovai	vnt.	2	1 140,00	1,09	2 485,20	0,00	2 485,20
3.1.4	Futbolo/rankinio vartai	vnt.	2	718,00	1,09	1 565,24	0,00	1 565,24
3.1.5	Krepšinio konstrukcija salės šonuose	Vnt.	4	6 700,00	1,09	29 212,00	0,00	29 212,00
3.1.6	Sporto salės užuolaida	Kompl.	1	17 800,00	1,09	19 402,00	0,00	19 402,00
3.1.7	Švieslentė	Vnt.	2	9 954,54	1,09	21 700,90	0,00	21 700,90
3.2	Persirengimo kambariai							
3.2.1	Persirengimo spintelės	Vnt.	200	173,00	1,09	37 714,00	0,00	37 714,00
3.2.2	Spintelės batams	Vnt.	80	124,25	1,09	10 834,60	0,00	10 834,60
3.3	Treniruoklių salė							
3.4.1	Sporto salės įrengimai	Kompl.	1	79 715,00	1,09	86 889,35	0,00	86 889,35
3.4.3	Sporto salės grindų danga	Kompl.	1	26 547,40	1,09	28 936,67	0,00	28 936,67
3.4.4	Sporto salės vedrodžiai	Kompl.	1	3 900,00	1,09	4 251,00	0,00	4 251,00
3.4	Dziudo salė							
3.5.1	Tatamis	vnt.	370	40,45	1,09	16 313,49	0,00	16 313,49
3.5	Lengvosios atletikos salė							
3.5.1	Grindų danga	vnt.	0	23,97	1,09	0,00	0,00	0,00
3.6	Baseinas							
3.6.1	Dugno valymo robotas	vnt.	2	8 446,91	1,09	18 414,26	0,00	18 414,26
3.6.2	Žiūrovų kėdės	vnt.	0	68,00	1,09	0,00	0,00	0,00
3.7	Darbo kabinetai							
3.7.1	Darbo stalo su kėde komplektas	Vnt.	14	270,00	1,09	4 120,20	0,00	4 120,20
3.7.2	Kėdės	Vnt.	5	89,00	1,09	485,05	0,00	485,05
3.7.3	Recepcijos laukiamojo foteliai	Vnt.	16	173,00	1,09	3 017,12	0,00	3 017,12
Iš viso Eur be PVM:						9 063 466,32	2 862 582,27	6 200 884,05

Šaltinis: sudaryta autorių

4.3.1.2. lentelė. Projekto investicijos pagal objektus – 2 alternatyva

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Mato vnt.	Planuojamas kiekis	Vieneto kaina, Eur be PVM	Indeksacija	Suma, Eur be PVM	Suma, Eur be PVM (0 metai)	Suma, Eur be PVM (I metai)
1	Statybos darbai					8320605,04	2577995,98	5742609,06
1.1	Sporto centro naujos statybos darbai	Kompl.	1	6741467,427	1,09	7348199,50	2204459,85	5143739,65
1.2	Stovėjimo aikštelės statyba	kv.m	1130	95,69	1,09	117861,37	117861,37	0,00
1.3	Lauko šilumos tinklų įrengimas m.	m	200	651,59	1,09	142046,62	142046,62	0,00
1.4	Vandentiekio tinklų įrengimas D200 m.	m	200	198,87	1,09	43353,66	43353,66	0,00
1.5	Nuotekų tinklų įrengimas D315 m.	m	200	230,74	1,09	50301,32	50301,32	0,00
1.6	Elektros tinklų įrengimas m.	m	200	91,62	1,09	19973,16	19973,16	0,00
1.7	Saulės elektrinės statyba	Kompl.	1	549421,48	1,09	598869,41	0,00	598869,41
2	Projektavimo ir inžinerinės paslaugos, 4 proc.					332824,20	284586,29	48237,92
2.1	Techninio projekto parengimas, 72 proc.	Kompl.	1	239633,43		239633,43	239633,43	0,00
2.2	Techninio projekto ekspertizė, 7 proc.	Kompl.	1	23297,69		23297,69	23297,69	0,00
2.3	Projekto vykdymo priežiūra, 7 proc.	Kompl.	1	23297,69		23297,69	7218,39	16079,31
2.4	Techninė priežiūra, 14 proc.	Kompl.	1	46595,39		46595,39	14436,78	32158,61
3.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	-	-	-		410 037,07	0,00	410 037,07
3.1	Sporto salė							
3.1.1	Sporto salės danga	kv.m.	800	75,00	1,09	65 400,00	0,00	65 400,00
3.1.2	Žiūrovų kėdės	Vnt.	800	68,00	1,09	59 296,00	0,00	59 296,00
3.1.3	Krepšinio stovai	vnt.	2	1 140,00	1,09	2 485,20	0,00	2 485,20
3.1.4	Futbolo/rankinio vartai	vnt.	2	718,00	1,09	1 565,24	0,00	1 565,24
3.1.5	Krepšinio konstrukcija salės šonuose	Vnt.	4	6 700,00	1,09	29 212,00	0,00	29 212,00
3.1.6	Sporto salės užuolaida	Kompl.	1	17 800,00	1,09	19 402,00	0,00	19 402,00
3.1.7	Švieslentė	Vnt.	2	9 954,54	1,09	21 700,90	0,00	21 700,90
3.2	Persirengimo kambariai							
3.2.1	Persirengimo spintelės	Vnt.	200	173,00	1,09	37 714,00	0,00	37 714,00
3.2.2	Spintelės batams	Vnt.	80	124,25	1,09	10 834,60	0,00	10 834,60
3.3	Treniruoklių salė							
3.4.1	Sporto salės įrengimai	Kompl.	1	79 715,00	1,09	86 889,35	0,00	86 889,35
3.4.3	Sporto salės grindų danga	Kompl.	1	26 547,40	1,09	28 936,67	0,00	28 936,67
3.4.4	Sporto salės vedrodžiai	Kompl.	1	3 900,00	1,09	4 251,00	0,00	4 251,00
3.4	Dziudo salė							
3.5.1	Tatamis	vnt.	370	40,45	1,09	16 313,49	0,00	16 313,49
3.5	Lengvosios atletikos salė							
3.5.1	Grindų danga	vnt.	0	23,97	1,09	0,00	0,00	0,00
3.6	Baseinas							
3.6.1	Dugno valymo robotas	vnt.	2	8 446,91	1,09	18 414,26	0,00	18 414,26
3.6.2	Žiūrovų kėdės	vnt.	0	68,00	1,09	0,00	0,00	0,00
3.7	Darbo kabinetai							
3.7.1	Darbo stalo su kėde komplektas	Vnt.	14	270,00	1,09	4 120,20	0,00	4 120,20
3.7.2	Kėdės	Vnt.	5	89,00	1,09	485,05	0,00	485,05
3.7.3	Recepcijos laukiamojo foteliai	Vnt.	16	173,00	1,09	3 017,12	0,00	3 017,12
Iš viso Eur be PVM:						9 063 466,32	2 862 582,27	6 200 884,05

Šaltinis: sudaryta autorių

Didžiausią investicijų dalį sudaro rangos darbai. Sporto komplekso naujos statybos įkainiai apskaičiuoti pagal Sistela sustambintus įkainius skirtingai pastatų grupei, pasirenkant kubinio metro įkainį statybos rūšiai „Nauja statyba“. Įkainių reikšmės pateikiamos pav. 4.3.1.1. – 4.3.1.5. pav.

Versija
2022-04

Statinių tipas pagal paskirtį*
Sporto paskirties pastatai

Statinio parametrai

Statybos rūšis

☐ Nauja statyba

Statinio tūris, m3

☐ iki 1000
☐ 1001 – 2500
☐ 2501 – 5000
☒ 5001 – 10000
☐ 10001 –

Rodikliai

Statinio paskirtis

NEGYVENAMIEJI PASTATAI / Sporto paskirties pastatai
[Bendroji dalis](#)

Konstrukcijos

Statinio tūris, m3

5001 – 10000

Statybos rūšis

Nauja statyba

Statybos kaina su PVM, EUR/kub.m

201.14

Statinio kainos pataisų rodikliai

Numatomi padidinti kokybės reikalavimai apdailai, grindų dangai bei įrangai

1.2

Numatomi padidinti reikalavimai energinio naudingumo klasei (A++ klasei)

1.15

Numatomos ypatingos statybos darbų vykdymo sąlygos dėl sklypo geologinių ypatumų, paminklotvarkos reiklavimų, padidėjusių statybvietės išlaidų, kai statybos trukmė daugiau vienerių metų

1.4

4.3.1.1. pav. Įkainis „Sporto paskirties pastatai“, su PVM

Šaltinis: Sistela įkainiai 2022-04 versija

Pradžia / Žinių bazė / Statinių palyginamieji rodikliai

Statinio duomenys

Versija
2022-04

Statinių tipas pagal paskirtį*
Du plieniniai izoliuoti vamzdžiai bekanalinėje tranšėjoje

Statinio parametrai

Statybos rūšis

☐ Nauja statyba

Vamzdžio diametras mm

☐ 48 - 89
☒ 114 - 168
☐ 219 - 273
☐ 324 - 365
☐ 406 - 457

Rodikliai

Statinio paskirtis

INŽINERINIAI TINKLAI / Šilumos tiekimo tinklai / Du plieniniai izoliuoti vamzdžiai bekanalinėje tranšėjoje
[Bendroji dalis](#)

Konstrukcijos

Statybos rūšis

Nauja statyba

Vamzdžio diametras mm

114 - 168

Statybos kaina su PVM, EUR/km

788420

4.3.1.2. pav. Įkainis „Lauko šilumos tinklai“, su PVM/1 km

Šaltinis: Sistela įkainiai 2022-04 versija

Kaišiadorys
kelių ir idėjų sankryža

Universalios daugiavilkinės sporto
arenos su plaukimo baseinu įrengimas

Pradžia / Zinių bazė / Statinių palyginamieji rodikliai

Statinio duomenys

Versija
2022-04

Statinių tipas pagal paskirtį*
Plastikiniai vamzdžiai

Statinio parametrai

Statybos rūšis ☐ Nauja statyba

Vamzdžio diametras mm ☐ 50 - 100 ☒ 150 - 200 ☐ 250 ☐ 300 ☐ 400

Rodikliai

Statinio paskirtis	INŽINERINIAI TINKLAI / Vandentiekio tinklai / Plastikiniai vamzdžiai
	Bendroji dalis
Konstrukcijos	
Statybos rūšis	Nauja statyba
Vamzdžio diametras mm	150 - 200
Statybos kaina su PVM, EUR/km	240630

4.3.1.3. pav. Įkainis „Vandentiekio tinklai“, su PVM/1 km

Šaltinis: Sistela įkainiai 2022-04 versija

Statinio duomenys

Versija
2022-04

Statinių tipas pagal paskirtį*
Plastikiniai vamzdžiai

Statinio parametrai

Statybos rūšis ☐ Nauja statyba

Vamzdžio diametras mm ☐ 110 - 250 ☒ 315 ☐ 400 ☐ 500 ☐ 630 ☐ 900

Rodikliai

Statinio paskirtis	INŽINERINIAI TINKLAI / Nuotekų šalinimo tinklai / Plastikiniai vamzdžiai
	Bendroji dalis
Konstrukcijos	
Statybos rūšis	Nauja statyba
Vamzdžio diametras mm	315
Statybos kaina su PVM, EUR/km	279170

4.3.1.4. pav. Įkainis „Nuotekų tinklai“, su PVM/1 km

Šaltinis: Sistela įkainiai 2022-04 versija

[←](#) Statinių palyginamieji rodikliai

Pradžia / Žinių bazė / Statinių palyginamieji rodikliai

Statinio duomenys

Versija
2022-04

Statinių tipas pagal paskirtį*
0,4 kV įtampas

Statinio parametrai

Statybos rūšis
☐ Nauja statyba

Gyslų skaičius ir skerspjūvis mm²
☐ 4x16 – 4x35 ☐ 4x50 – 4x95 ☒ 4x120 – 4x150

Rodikliai

Statinio paskirtis
INŽINERINIAI TINKLAI / Elektros perdavimo kabelių linijos / 0,4 kV įtampas
[Bendroji dalis](#)

Konstrukcijos

Gyslų skaičius ir skerspjūvis mm²
4x120 – 4x150

Statybos rūšis
Nauja statyba

Statybos kaina su PVM, EUR/km
110860

4.3.1.5 pav. Įkainis „Elektros tinklai“, su PVM/1 km

Šaltinis: Sistela įkainiai 2022-04 versija

Projektavimo ir inžinerinėms paslaugoms planuojama skirti 4 proc. nuo rangos darbų vertės, projektavimui skiriant 72 proc., techninei priežiūrai – 14 proc., techninio projekto ekspertizei ir projekto vykdymo priežiūrai – po 7 proc. nuo bendros sumos.

113 vietų automobilių stovėjimo aikštei numatytas 1130 kv.m. plotas. Jos statyba apskaičiuota pagal 95,69 Eur/1 kv.m. sustambintą įkainį.

Siekiant diegti alternatyvios energijos sprendimus, įvertintas būsimas sporto centro pastato stogas ir parengta saulės elektrinės įrengimo vizualizacija:

4.3.1.6 pav. Saulės elektrinės vizualizacija

Šaltinis: PVsol ataskaita

Apskaičiuota, kad ant projektuojamo stogo potencialiai galima instaliuoti 1108 saulės modulių, kurių bendra galia sudarys 443,2 kWp. Tokio dydžio elektrinė per metus pagamins 418 375 kWh elektros energijos, o investicijų vertė sudarys 664 800 Eur su PVM.

Kitai investicijų kategorijai – įrangai, gauti komerciniai pasiūlymai arba konsultuotasi su rinkos dalyviais. Gauti šie komerciniai pasiūlymai ir konsultacijos:

- Sporto salės danga – UAB „Vaigora“ pasiūlymas
- Žiūrovų kėdės – UAB „Vaigora“ pasiūlymas
- Krepšinio konstrukcijos salės šonuose – UAB „Vaigora“ pasiūlymas
- Sporto salės užuolaida – UAB „Vaigora“ pasiūlymas
- Baldai – UAB „Nordic Idea“ pasiūlymas
- Krepšinio stovai – informacija iš interneto puslapio
- Futbolo/rankinio vartai - informacija iš interneto puslapio
- Sporto salės įrengimai – UAB „Metausta“ pasiūlymas

Abiejų alternatyvų atveju, būtina atsižvelgti į tai, kad projekto investicijos bus pradėtos vykdyti 2024 metais, tai yra dar po maždaug po 2 metų. Per šį laikotarpį dar pasikeis statybos darbų ir prekių kainos, tikėtina, kad tokių šuolių, kaip 2022 metais pavyks išvengti, tačiau būtina numatyti nuoseklų augimą. Objektyviausias rodiklis, galintis atspindėti potencialų darbų ir prekių kainų augimą, yra pastatų remonto sąnaudų elementų kainų indeksas, kurio duomenys už paskutinius 7 metus pateikiami 4.3.1.3. lentelėje.

4.3.1.3. lentelė Pastatų remonto sąnaudų elementų kainų indeksai

Eil. Nr.	Išlaidų kategorijos pavadinimas	Kiekis
2022M05	143,1455	15,0
2021M05	124,4464	5,2
2020M05	118,2985	2,2
2019M05	115,6750	4,8
2018M05	110,3695	3,7
2017M05	106,409	4,4
2016M05	101,9510	1,5
2016M06	100,4001	

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamento duomenys 2022 m.

Netraukiant į paskaičiavimus 2022M05 rodiklio galima teigti, kad nuosaikus kainų indekso augimas per 2016-2021 metus sudaro 4,4 proc. Taikant šią tendenciją, 2024 metais pradedamas vykdyti investicijas tikslinga indeksuoti 9 proc. norma, įskaitant ir galimą prekių kainų kilimą.

Planuojant investicijas, daroma prielaida, kad I-aisiais metais sporto centre bus įvykdyta 30 proc. darbų, II – aisiais – 70 proc. darbų ir įsigyta visa įranga.

Bendra investicijų vertė I alternatyvos atveju yra **9 063 466,32** Eur be PVM, II alternatyvos atveju – **11 159 466,94** Eur be PVM.

Projekto alternatyvų įgyvendinimo atvejais numatomos reinvesticijos pagal konkrečius materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvus, kai baldų ir kt. įrangos normatyvas yra 7 metai, treniruoklių salės įrengimų – 10 metų, kito ilgalaikio turto – 15 metų, pastato konstrukcijoms ir apdailai – 20 metų. Taigi reinvesticijos 1 alternatyvos atveju numatomos: po 1 kartą per ataskaitinį laikotarpį į įrangą ir baldus (reinvesticijų vertė – 116 650,06 Eur), ir į sporto salės įrenginius (reinvesticijos vertė – 86 889,35 Eur). Numatomas pastato vidaus apdailos naudingas tarnavimo laikotarpis yra 20 metų. Šis laikotarpis nepatenka į projekto ataskaitinį laikotarpį, todėl reinvesticijos į pastatus projekto prognozavimo laikotarpiu nenumatomos. Reinvesticijos 2 alternatyvos atveju numatomos: 1 kartą per ataskaitinį laikotarpį į įrangą ir baldus (reinvesticijų vertė – 116 650,06 Eur), ir į sporto salės įrenginius (reinvesticijos vertė – 86 889,35 Eur). Detali reinvesticijų prognozė pateikiama SNA skaičiuoklėje, darbalaukyje A1-A2 Investicijos.

4.3.2. Investicijų likutinė vertė

Investicijų likutinė vertė – tai ilgalaikio turto vertė, pasibaigus projekto ataskaitiniam laikotarpiui. Likutinė vertė apskaičiuojama tik tam turtui, kuriam įsigyti ar sukurti numatytos IP investicijos. Likutinė vertė apskaičiuojama „tiesinio nusidėvėjimo“ metodu, nes projektas nagrinėjamos alternatyvos įgyvendinimo atveju negeneruoja jokių pajamų, o sukurto turto neketinama parduoti.

Nekilnojamajam turtui taikomas 20 metų nusidėvėjimo terminas, todėl laikoma, kad šio turto vertė bus 5/20 pradinės vertės. Atitinkamai vertinama, kad 1 alternatyvos atveju turto likutinė vertė prognozavimo laikotarpio pabaigoje bus **2 123 595,9 Eur**, o 2 alternatyvos atveju **2 621 561,2 Eur**. Detali analizė pateikiama skaičiuoklės A1_Investicijos ir A2_Investicijos darbalapiuose.

4.3.3. Veiklos pajamos

Projekto veiklos pajamas sudaro pajamos, kurios yra tiesiogiai gaunamos iš vartotojų už prekes ir (arba) paslaugas, kurios sukuriamos įgyvendinant projektą. Skirtingų projekto alternatyvų įgyvendinimo metu, valdant skirtingus objektus, kiekvienos alternatyvos atveju bus gaunamas skirtingas kiekis pajamų. Pajamas kiekvienu atveju sudarys šios paslaugų grupės:

- Sporto salės užimtumo veikla;
- Baseino užimtumo veikla;
- Treniruoklių salės užimtumo veikla;
- Patalpų nuoma maitinimo veiklai.

Prieš apskaičiuojant komercines pajamas, būtina įvertinti viešųjų paslaugų poreikį ir likęs potencialas bus panaudotas komercinėms pajamoms uždirbti. Viešųjų paslaugų poreikis pateikiamas sekančioje lentelėje:

4.3.3.1. lentelė. Viešųjų paslaugų poreikis

Objektas	Veiklos detalizacija	Viešosios paslaugos poreikis
Baseinas	Plaukimo treniruotės lanko (2022) – 229 vaikai, 15 grupių (40 savaitių / rugsėjo 1 – birželio 15 d.). Plaukimo pamokas lanko (2022) – 352 vaikai, 32 grupės (32 savaitės) / rugsėjo 1 – gegužės 31 d., pamokos nevyksta mokinių rudens, žiemos ir pavasario atostogų metu. Baseino užimtumas neformaliai ugdymui pirmadienis – penktadienis 8-18 val. Baseine per metus vyks 15 plaukimo varžybų savaitgaliais 8-18 val.	32 sav.X 50 val./sav=1600 takvalandžių 8 sav. X 50 val./sav=400 takvalandžių 15 kartų X 10 val./kartas=150 takvalandžių Kai baseino dydis 4 takeliai -viso 8600 takvalandžių Kai baseino dydis 6 takeliai – 12900 takvalandžių
Treniruoklių salė	2 val. per dieną bendro fizinio rengimo treniruotės futbolo, krepšinio, futbolo, dziudo, regbio treniruotės lankantiems vaikams pirmadieniais-penktadieniais. Per dieną 20 unikalių apsilankymų. Vasaros laikotarpiu neaktualu.	32 sav.X 5 d/sav. X 20 vaikų = 3200 unikalių apsilankymų
Universali salė	Treniruotės ir varžybos – pirmadieniais-penktadieniais 8:00 – 19:00, šeštadieniais 10.00 – 14.00 val.	255 d.d X 11 val 52 d. X 4 val. Viso 3013 val.
Dziudo salė	Treniruotės – pirmadieniais-penktadieniais 8:00 – 19:00	255 d.d X 11 val Viso 2805 val.
Lengvosios atletikos salė	Treniruotės – pirmadieniais-penktadieniais 8:00 – 19:00	255 d.d X 11 val Viso 2805 val.

Šaltinis: sudaryta autorių

Apskaičiavus viešosios paslaugos poreikį, nustatomas komercinis potencialas, kuris apibūdintas sekančioje lentelėje:

4.3.3.2. lentelė. Komercinės veiklos potencialas

Objektas	Veiklos detalizacija	Komercinės veiklos potencialas
Baseinas	Baseino darbo laikas 6:00-22:00 darbo dienomis ir 7:00-21:00 savaitgalio dienomis. Rūgpiūčio mėn. skiriamas profilaktikai, vandens pakeitimui, tuo metu baseinas nedirba. Bendras veiklos potencialas – 255 d.d x 16 val. + 101 s.d x 14 val.= 5494 val.-22 d.d.x16 val.-9 s.d.x 14 val.=5016 val.	Kai baseino dydis 4 takeliai - viso 11464 takvalandžių Kai baseino dydis 6 takeliai – 17196 takvalandžių Apskaičiuota atėmus viešosios paslaugos poreikį
Treniruoklių salė	Viešosios paslaugos naudotojai integruosis į bendrą lankytojų srautą. 250 kv.m treniruoklių salės potencialas yra 200 nuolatinių abonementų	200 nuolatinių abonementų
Universali salė	Darbo dienomis salės potencialas yra 19.00-21.00, šeštadieniais 15.00-21.00, sekmadieniais 9.00-21.00. Apskaičiuota atėmus viešosios paslaugos poreikį. Bendras potencialas 255 d.d. x 2 val +55 s.d. X 6 val. + 55 s.d. X 12 val. = 1600 val. Salė bus dalinama į dalis, todėl potencialas dvigubėja	3200 val.
Dziudo salė	Darbo dienomis salės potencialas yra 19.00-21.00, savaitgaliais 10.00-21.00. Bendras potencialas 255 d.d. x 2 val +110 s.d. X 11 val. = 1820 val	1820 val
Lengvosios atletikos salė	Nenumatoma, kad būtų paklausu	0 val.

Šaltinis: sudaryta autorių

Universalios salės užimtumo veikla. Komercinės veiklos potencialas yra 3200 val. per metus. Panašių salių nuomos kaina kituose miestuose yra 40 Eur. Nors salė turėtų būti paklausu tarp vartotojų, tačiau daroma konservatyvi prielaida, kad ji bus išnuomota 60 proc. laiko. Vadinasi, iš salės nuomos bus uždirbama **76800 Eur** pajamų.

Baseinas. Naudojantis komerciniams vartotojams susiformavusi praktika, kad 1 baseino takeliu vienu metu naudojasi 2 klientai. Yra daug kainodaros būdų, tačiau praktikoje vieno apsilankymo vidutinė svertinė kaina yra 6 eurai (Rokiškio baseinas, Anykščių baseinas, Fabijoniškių baseinas). Daroma konservatyvi prielaida, kad potencialūs komerciniai baseino pajėgumai bus išnaudojami 70 proc. Tokiu būdu gaunama, kad 4 takelių baseino atveju pajamos bus 11464 takvalandžių x 2 klientai x 6 Eur x 70 proc. = **96297,6 Eur**, 6 takelių baseino atveju pajamos bus 17196 takvalandžių x 2 klientai x 6 Eur x 70 proc.=**144446,4 Eur**. Unikalių apsilankymų skaičius (neskaitant neformalaus ugdymo) šiuo atveju atitinka vidutinės normos. 4 takelių baseine būtų 16000, 6 takelių baseine – 24000 unikalių komercinių apsilankymų.

Treniruoklių salės užimtumo veikla. Remiantis kitų sporto klubų patirtimi, per metus bus parduodama 200 vnt. abonementų, kurių kaina sieks 360 Eur (vidutinė metinio abonemento kaina Kauno regione). Tokiu būdu iš treniruoklių salės veiklos per metus bus gauta **72000 Eur** pajamų.

Maitinimo patalpų nuoma. Bendras plotas, kurį ketinama perduoti vykdyti maitinimo veiklą, yra 150 kv.m. Maitinimo patalpų plotas bus išnuomotas už 10 Eur kainą už 1 kv.m. Maitinimo paslaugų teikėjas turės savo lėšomis įsirengti virtuvę ir klientų aptarnavimo zonas, tačiau maitinimo paslaugų operatorių atrinkti nebus sudėtinga, nes objekte numatomi dideli klientų srautai (krepšinio varžybos,

koncertai, treniruoklių salė, SPA zona, viešbučio klientų maitinimas). Per metus iš maitinimo patalpų nuomos privatus partneris gaus **18000 Eur** su PVM pajamų.

Dziudo salės užimtumo veikla. Šio objekto komercinis potencialas yra 1820 val. Salė gali būti populiari tarp kovinio sporto mėgėjų, jos kaina gali siekti 20 Eur/val. Darant konservatyvią prielaidą, kad salė bus užimta 50 proc. laiko, per metus už jos nuomą bus gaunama **18200 Eur** pajamų.

PVM skaičiavimo tikslais būtina pažymėti, kad PVM neapmokestinamos pelno nesiekiančių juridinių asmenų teikiamos su kūno kultūra ir sportu susijusios paslaugos. Su kūno kultūra ir sportu susijusiomis paslaugomis laikoma:

- 1) teisės dalyvauti kūno kultūros arba sporto renginyje suteikimas. Šio punkto nuostatos netaikomos bilietų į kūno kultūros arba sporto renginius pardavimui;
- 2) paslaugos, teikiamos kūno kultūros ir sporto dalyviams, tiesiogiai susijusios su jų dalyvavimu, t. y. teisės naudotis kūno kultūrai ir sportui pritaikytomis patalpomis, teritorijomis ir (arba) inventoriumi suteikimas, kūno kultūros ir sporto dalyvių treniravimo ir kitos panašios paslaugos. Prie tokių paslaugų nepriskiriamos apgyvendinimo, maitinimo ir vežimo paslaugos.

Pagal LR pridėtinės vertės įstatymo 71 str. 2 dalies nuostatas, Lietuvos apmokestinamasis asmuo (vykdantis bet kokio pobūdžio ekonominę veiklą), privalo pateikti prašymą registruoti jį PVM mokėtoju, jeigu atlygio už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas PVM apmokestinamas prekes, suteiktas PVM apmokestinamas paslaugas suma per metus (paskutinius 12 mėnesių) viršijo 45000 Eur ribą. Apskaičiuojant 45000 Eur ribą, kurią viršijus atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoju, neįskaičiuojamas atlygis iš PVM neapmokestinamos veiklos.

Kūno kultūros ir sporto dalyviai yra fiziniai asmenys, kurie lanko sporto klubus, baseinus ir pan. Nėra svarbu, kas apmoka už suteikiamas paslaugas – pats fizinis asmuo ar pvz. juridinis asmuo už savo darbuotojų (fizinį asmenų) lankymąsi sporto klube ir pan.

PVMĮ taikymo tikslais, pelno nesiekiančiu asmeniu laikomas pelno nesiekiančio juridinio asmens požymius atitinkantis asmuo, kurio vykdomos veiklos nežymią dalį sudaro veikla, iš kurios gaunama pelno. Tuo atveju, kai veiklą vykdo asmuo, kurio tikslas nėra pelno siekimas, tačiau kurio vykdomos veiklos reikšmingą dalį sudaro veikla, iš kurios gaunama pelno, tai toks asmuo, taikant PVMĮ nuostatas, nelaikomas pelno nesiekiančiu asmeniu ir jam PVMĮ 23 str. 4 dalyje nurodytos lengvatos netaikomos.

PVM įstatymo kontekste, privatus partneris veiks kaip ekonominę veiklą vykdantis asmuo, todėl didžioji dalis iš komercinių vartotojų gaunamų pajamų bus apmokestinamos PVM.

Pirmuosius veiklos metus sporto komplekso užimtumas bus mažesnis, todėl visoms pajamoms atitinkamai pritaikyti konversijos koeficientai – pirmiesiems veiklos metams – 0,8, antriesiems – 0,9, tretiesiems veiklos metams ir vėlesniems metams – 1,0.

Apibendrinant, numatoma, jog sporto komplekso infrastruktūros valdytojas per metus uždirbs **232477,4 Eur** be PVM pajamų pradedant trečiaisiais projekto vykdymo metais. Antrosios alternatyvos atveju, pajamos per metus sudarys **302121,0 Eur** be PVM. Detalus pajamų skaičiavimai pateikiami SNA skaičiuoklėje.

4.3.4. Veiklos išlaidos

Projekto veiklos išlaidos – išlaidos, kurios patiriamos eksploatuojant IP įgyvendinimo metu sukurtą turtą viešajai paslaugai teikti. Būtina paminėti, jog iki projekto pradžios yra patiriamos išlaidos, susijusios su arenos eksploatacija, šios išlaidos atvaizduojamos VPSP skaičiuoklės A0 darbalapyje, o pastačius papildomus pastatus, veiklos sąnaudos padidės, lyginant su dabartine situacija.

Elektros energijos sąnaudos. Pradėjus eksploatuoti naują pastatą, bus patiriamos elektros energijos išlaidos. Techninio projekto nėra, todėl elektros sąnaudų apskaičiavimui tikslinga pasiremti kitų panašių projektų rodikliais.

Kretingos sporto ir laisvalaikio centras, kuriame projektuojamas baseinas, treniruoklių salės ir sporto salė. Bendras pastato plotas 4600 kv.m, prognozuojamas elektros energijos sąnaudos apšvietimui, elektros prietaisams ir vėdinimo sistemos palaikymui yra 807,85 MWh per metus.

Molėtų baseine projektuojamos 2100 kv.m. baseino patalpos, planuojamas elektros energijos suvartojimas – 430 MWh per metus.

Rokiškio baseino plotas – 2140 kv.m. Per metus faktiškai suvartojama 428 MWh per metus.

Kaišiadorių daugiavertėje arenoje projektuojamų naujų pastatų naudingas plotas apie 4200 kv.m (1 alternatyva) ir 5000 kv.m. (2 alternatyva). Suprojektuotų ir jau faktiškai veikiančių panašios paskirties pastatų analizė parodė, kad faktinės elektros energijos sąnaudos sudaro apie 0,17 mWh/1 kv.m. Apskaičiuojama, kad Kaišiadorių daugiavertėje arenoje naujos statybos pastatuose bus suvartojama 714 ir 850 MWh elektros energijos. Analizės atlikimo laikotarpiu elektros energijos paskirstymo kaina yra 17,75 Eur MWh be PVM, elektros energijos kaina – 500 Eur MWh be PVM, galios mokestis – 1,9 Eur kW per mėnesį. Skaičiuojant šiais tarifais, kai įrengtoji galia yra 200 kW, elektros energijos išlaidos per kalendorinius metus sudarys **372 870 Eur** be PVM 1 alternatyvos atveju ir **442 910 Eur** be PVM 2 alternatyvos atveju. Elektros energijos sąnaudos fiksuojamos SNA skaičiuoklės D.1.3 eilutėje.

Rekomenduojama įrengti saulės elektrinę ant pastato stogo (žr. skyrių „Investicijų išlaidos“). Elektrinė pagamins 418 MWh elektros energijos per metus (apie pusę reikalingo poreikio) ir sumažins elektros tiekimo išlaidas **204 500 Eur** kasmet kiekvienos iš alternatyvų atveju.

Vandens tiekimas ir nuotekų valymas. Baseino ir kitų patalpų eksploatacijai numatoma, kad 1 alternatyvos atveju reikės 3 000 m³ šalto vandens, 2 alternatyvos atveju -3500 m³, kas UAB „Kaišiadorių vandenys“ įkainiais (1,7 Eur be PVM/1 m³) sudarys atitinkamai **5100 Eur** ir **5950 Eur** be PVM išlaidų per metus. Šios išlaidos fiksuojamos SNA skaičiuoklės „Kitų išlaidų“ eilutėje.

Šildymas. Įrengus baseiną ir naujų paslaugų infrastruktūrą, numatoma, jog baseino patalpoms apšildyti bei išvėdinti bus sunaudojama 642 MWh elektros energijos per metus. Išnagrinėjus Kretingos, Molėtų ir Rokiškio sporto centrų išlaidas šiluminei energijai nustatyta, kad 1 kv.m. šildymo sąnaudos sudaro 0,145-0,33 MWh/1 kv.m. (Kretingoje suprojektuota– 0,145 MWh/1 kv.m, Molėtuose suprojektuota – 0,33 MWh/1 kv.m., Rokiškio baseino realios sąnaudos – 0,32 MWh/1 kv.m.). Šio projekto kontekste tikslingiausiai naudoti žemesnę sąnaudų reikšmę, kadangi ne didžioji patalpų dalis bus skirta vandens pramogų zonai – naudotina reikšmė yra 0,153 MWh/1 kv.m. 4200 kv.m. naujo pastato šildymui bus sunaudojama 642 MWh šilumos energijos, o 5000 kv.m. naujo pastato šildymui bus sunaudojama 765 MWh šilumos energijos, o tai galiojančiomis UAB „Kaišiadorių šiluma“ kainomis (8,27 ct/kWh be PVM) sudarys atitinkamai **53093,4 Eur** ir **63265,5 Eur** be PVM papildomų išlaidų per metus.

Infrastruktūros palaikymo išlaidos. Nekilnojamo turto sukūrimo vertė pagal skirtingas alternatyvas bus **8 653 429,24 Eur** ir **10 724 964,90 Eur**. Draudimo įmoka tokios apimties pastatui sudaro 0,022 proc., tad metinė draudimo įmoka bus **1903,8 Eur** ir **2359,5 Eur**. Infrastruktūros geros būklės palaikymui numatoma 5 pirmus metus skirti po 0,2 proc. nuo pastato vertės, likusius metus norma iškils iki 0,4 proc. nuo pastato vertės per metus. Naudojant šias normas, gaunama, jog infrastruktūros geros būklės palaikymui pirmus 5 metus bus skiriama po **17306,9 Eur** **21449,9 Eur** per metus, sekančius metus šios išlaidos sieks po **43267,1 Eur** ir **53624,8 Eur** per metus.

Darbo užmokestis. Po sporto centro komplekso įrengimo numatoma, jog bus reikalingi šių profesijų atstovai: vadovas, ūkvedys, biuro administratorius, sporto renginių organizatorius, valytojas, klientų administratorius, pastato inžinierius, instruktorius gelbėtojas, sporto salės darbuotojas, plaukimo mokytojas bei buhalteris. Apskačiuojant šių profesijų atstovų potencialius atlyginimus, buvo naudojamas statistinis vidutinis atlyginimas Lietuvos Respublikoje 2022 rugpjūčio mėn. (1780,5 Eur) bei kiekvienai profesijai pritaikomas atlyginimo koeficientas, pavyzdžiui, vadovo atlyginimui buvo taikomas 1,3 dydžio koeficientas, kuomet valytojui taikomas 0,6 atlyginimo koeficientas. Detali atlyginimų informacija pateikiama 4.3.4.1. lentelėje. Etatų skaičiaus pasirinkimas grindžiamas analogiškuose objektuose įdarbintų etatų skaičiumi.

4.3.4.1. lentelė. Darbo užmokesčio išlaidos 1 alternatyva

Darbuotojų poreikis	Etatų skaičius	VDU	Atlyginimo koeficientas	Suma per metus
Vadovas	1	1780	1,3	27768
Buhalteris	1	1780	1,2	25632
Pastato inžinierius	1	1780	1,2	25632
Ūkvedys	1	1780	1	21360
Biuro administratorius	1	1780	1	21360
Vadybininkas	1	1780	1	21360
Valytojas	4	1780	0,6	51264
Klientų administratorius	2	1780	1	42720
Gelbėtojas	2	1780	1	42720
Kiemsargis	0,5	1780	0,6	6408
Sporto salės darbuotojas	1	1780	1	21360
Iš viso:	15,5			307584

Šaltinis: sudaryta autorių

4.3.4.2. lentelė. Darbo užmokesčio išlaidos 2 alternatyva

Darbuotojų poreikis	Etatų skaičius	VDU	Atlyginimo koeficientas	Suma per metus
Vadovas	1	1780	1,3	27768
Buhalteris	1	1780	1,2	25632
Pastato inžinierius	1	1780	1,2	25632
Ūkvedys	1	1780	1	21360
Biuro administratorius	1	1780	1	21360
Vadybininkas	1	1780	1	21360
Valytojas	4	1780	0,6	51264
Klientų administratorius	2	1780	1	42720
Gelbėtojas	3	1780	1	64080
Kiemsargis	0,5	1780	0,6	6408
Sporto salės darbuotojas	1	1780	1	21360
Iš viso:	16,5			328944

Šaltinis: sudaryta autorių

Taigi, po projekto įgyvendinimo, pradėjus eksploatuoti naują infrastruktūrą, darbuotojų išlaikymo išlaidos sieks **307 584** Eur arba **328 944** Eur per metus.

Kitos išlaidos. Numatoma, kad kitų išlaidų (cheminės medžiagos, įrenginių aptarnavimas, internetinis ryšys, valymo priemonės, rinkodaros išlaidos, higienos priemonių krepšelis, komunalinių atliekų tvarkymas, nuotekos ir kt.) dalis sieks **27000 Eur** ir **29000 Eur** per metus (žiūrėti SNA priedą).

Numatoma, kad, 1 alternatyvos atveju, pradėjus eksploatuoti naują sporto kompleksą, veiklos išlaidos sieks **594 956 Eur** per metus, o pasirinkus 2 alternatyvą - **692 304 Eur** per metus

Detalūs išlaidų skaičiavimai pateikiami SNA skaičiuoklėje.

4.3.5. Mokesčiai

Projekto mokesčiai. Tai piniginiai srautai, kurie atsiranda dėl investicinio projekto veiklų įgyvendinimo. PVM neapmokestinamos **pelno nesiekiančių juridinių asmenų** teikiamos su kūno kultūra ir sportu susijusios paslaugos. Su kūno kultūra ir sportu susijusiomis paslaugomis šiame straipsnyje laikoma:

- 1) teisės dalyvauti kūno kultūros arba sporto renginyje suteikimas. Šio punkto nuostatos netaikomos bilietų į kūno kultūros arba sporto renginius pardavimui;
- 2) paslaugos, teikiamos kūno kultūros ir sporto dalyviams, tiesiogiai susijusios su jų dalyvavimu, t. y. teisės naudotis kūno kultūrai ir sportui pritaikytomis patalpomis, teritorijomis ir (arba) inventoriumi suteikimas, kūno kultūros ir sporto dalyvių treniravimo ir kitos panašios paslaugos. Prie tokių paslaugų nepriskiriamos apgyvendinimo, maitinimo ir vežimo paslaugos.

Nesant duomenų, ar sporto infrastruktūros operatorius bus pelno siekianti ar nesiekianti organizacija, o taip pat siekiant projekto alternatyvų palyginamumo, visi projekto pajamų, išlaidų ir investicijų srautai **apskaitomi be PVM**.

4.3.6. Finansavimas

Investicijų projekto įgyvendinimui reikalingas projekto finansavimas skirstomas į šias grupes:

- 1) finansavimas iš ES struktūrinės paramos ir kitų negrąžintiną paramą teikiančių fondų, organizacijų, institucijų;
- 2) viešasis įnašas – tai lėšos, kurių kilmė – valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetai bei kiti viešųjų lėšų šaltiniai, tikslingai suplanuoti investicijų projektui įgyvendinti;
- 3) privatus įnašas – tai privačios kilmės lėšos, kurias galima numatyti investicijų projekte, kai projekto organizacijoje yra bent vienas privatus subjektas.
- 4) kiti šaltiniai – tai investicijų projekto įgyvendinimui skolintos lėšos.

1 ir 2 alternatyvos atveju SNA skaičiuoklėje įtrauktas finansavimas iš skolintų lėšų, kai privatus partneris arba viešasis subjektas investuoja 30 proc. nuo investicijų sumos ir skolinasi 70 proc. investicijų sumos ir pirkimo PVM iš finansinių institucijų. Piniginiuose srautuose paskolos sąlygos yra 10 metų terminas ir 5 proc. palūkanos.

4.4. Finansiniai rodikliai

Viešosioms paslaugoms būdinga tai, kad investavimas siekiant pagerinti viešosios paslaugos kokybinius parametrus lemia viešojo finansavimo poreikio padidėjimą pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui. Dėl šios priežasties svarbu įvertinti, ar projekto savininkas yra pajėgus finansuoti projektą ir užtikrinti projekto tęstinumą.

4.4.1. Investicijų finansiniai rodikliai

Investicijų finansinė grynoji dabartinė vertė skaičiuojama siekiant įvertinti planuojamų investicijų naudą šiandien, t. y. grynoji dabartinė vertė parodo, ar verta investuoti į projektą. Iš viso atliekant sąnaudų ir naudos analizę, vertinamos trys gryniosios dabartinės vertės reikšmės, ir pirmoji iš jų – investicijų finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV). Investicijų FGDV parodo, kokią finansinę naudą padeda gauti projekto investicijos per ataskaitinį laikotarpį ir kiek ši nauda verta šiandien. Jei investicijų FGDV < 0, tai reiškia, kad diskontuoti projekto grynųjų pajamų srautai nepadengia diskontuotų investicijų ir projektas per ataskaitinį laikotarpį finansiškai neatsiperka. Kai investicijų FGDV < 0, įgyvendinant projektą finansinė nauda nebus gauta. Esant teigiamai investicijų FGDV reikšmei, diskontuoti grynųjų pajamų srautai padengia diskontuotas investicijas, todėl projektas yra finansiškai patrauklus investuotojams. Kitaip tariant, jeigu investicijų FGDV teigiama, vadinasi, investicija atsipirks, projekto finansinė nauda padengs investuotų lėšų sumą.

Investicijų finansinė vidinė gražos norma (FVGN) yra antrasis finansinės analizės rodiklis, vertinamas kartu su investicijų FGDV. Esant labai neigiamai investicijų FGDV, investicijų FVGN dažniausiai neskaičiuojama. Jeigu apskaičiuota investicijų FVGN didesnė už rinkoje esančią vidutinę palūkanų normą, vadinasi, projekto sukuriamą finansinę naudą didesnė už lėšų projektui įgyvendinti skolinimosi išlaidas.

Jei iš projekto gaunama pajamų, turi būti paskaičiuotas finansinis naudos ir išlaidų santykis (FNIS). Kadangi abiejų alternatyvų atveju projektai pajamų negeneruos, tai šis rodiklis nebus skaičiuojamas.

Skaičiuojant FGDV gautas pinigų srautas yra diskontuojamas 4 proc. diskonto norma. Lietuvoje įgyvendinamiems investicijų projektams finansinė diskonto norma (FDN) turi būti nustatyta atskiru Finansų ministerijos priimtu teisės aktu. Tokiu atveju, atliekant finansinę analizę, reikėtų taikyti Finansų ministerijos nustatytą FDN. Tol, kol valstybės lygmeniu FDN nenustatyta, finansinėje analizėje taikykite 4 proc. FDN.

Investicijų finansiniai rodikliai yra skaičiuojami remiantis Centrinės projekto valdymo agentūros (CPVA) rekomendacijomis (finansinių rodiklių skaičiuokle).

4.4.1.1. lentelė. Projekto įgyvendinimo alternatyvų finansinių rodiklių palyginimas

Eil.Nr.	Finansiniai rodikliai	1 alternatyva	2 alternatyva	Išvados
1.	FGDV(I)	-11 838 551	-13 781 342	Investicijų projekto alternatyvos yra finansiškai neatsiperkančios
2.	FVGN(I)	Nėra reikšmės	Nėra reikšmės	
3.	FNIS	0,16	0,1ū	
4.	Išvada dėl finansinio gyvybingumo	Taip	Taip	
5.	FGDV(K)	-20 723 735	-24 585 565	
6.	FVGN(K)	Nėra reikšmės	Nėra reikšmės	

Šaltinis: sudaryta autorių

Atlikus alternatyvų skaičiavimus, paaiškėjo, kad alternatyvos turi neigiamą finansinę grynąją dabartinę vertę ir investicijoms ir yra finansiškai neatsiperkančios. Lyginant visas alternatyvas, 1 alternatyva turi mažiausiai neigiamas FGDV(I) bei FGDV(K) reikšmes dėl mažesnių investicijų.

4.4.2. Išvada dėl finansinio gyvybingumo

Projekto finansinis gyvybingumas vertinamas nagrinėjant projekto pajamas bei visas, su projektu susijusias veiklos išlaidas. Siekiant, kad projektas būtų gyvybingas, per visą projekto ataskaitinį laikotarpį sukauptas grynųjų pinigų srautas turi būti ne neigiamas. Projekto sukauptas grynųjų pinigų srautas parodo, kaip projekto ataskaitiniu laikotarpiu numatomos įplaukos padengs išlaidas atitinkamu laikotarpiu. Kaupiant pinigų srautus kiekvienų metų pinigų likučiai perkeliama į paskesnius metus. Pagal sukauptajį grynųjų pinigų srautą sprendžiama, ar įgyvendinant projektą pajėgiama užtikrinti reikalingus pinigų srautus per visą ataskaitinį laikotarpį. Šio projekto kontekste projektui negeneruojant tokių pajamų, jog uždirbamos pajamos padengtų privataus partnerio patiriamas išlaidas, jo finansinis srautas turės būti finansuojamas paskolų, privataus partnerio arba viešosios institucijos lėšomis.

4.4.3. Kapitalo finansiniai rodikliai

Kapitalo finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV(K)) atskleidžia, kokią finansinę naudą per ataskaitinį laikotarpį sukuria jo savininko investuotas kapitalas. Kai investicijų projektą planuojama įgyvendinti viešajame sektoriuje ir projekto organizaciją sudaro viešojo sektoriaus subjektai, projekto savininkas yra Lietuvos valstybė, kadangi prie projekto įgyvendinimo prisidedama biudžeto lėšomis. Jei $FGDV(K) < 0$, projekto savininkui finansiškai nėra naudinga vykdyti projektą, nes projekto generuojami diskontuoti pinigų srautai nepadengia savininko įnašo. Esant teigiamai FGDV(K) reikšmei, projekto savininkui naudinga įgyvendinti projektą, nes projekto pinigų srautai padengia į projektą investuotą kapitalą. FVGN(K) skaičiuojama kaip antrasis rodiklis. Jeigu FVGN(K) didesnė už rinkoje esančią palūkanų normą, vadinasi, projektas duos didesnę naudą už kapitalo skolinimosi išlaidas.

Projekto alternatyvų FGDV(K) rodikliai yra neigiami. Tai rodo, kad projekto savininkui nėra finansiškai naudinga įgyvendinti investicijų projektą, nes investicijų projekto pinigų srautai nepadengia į projektą investuotų sumų nepasiant skirtingų alternatyvų. Projekto FVGN(K) rodikliai yra labai maži, todėl laikoma, kad jie neturi reikšmės.

Apibendrinimas. Neigiami investicijų grynosios dabartinės vertės ir investicijų vidinės grąžos normos rodikliai rodo, kad investicijų projektas yra finansiškai neatsiperkantis. Tai yra normali viešosios sporto ir sveikatingumo infrastruktūros projektų praktika, kadangi viešosios sporto ir sveikatingumo infrastruktūros projektų nauda patiriama per socialinę - ekonominę, o ne finansinę naudą, nes kitokiu atveju projektas turėtų būti įgyvendinamas kaip pelno siekianti ūkinė komercinė veikla. Numatomas įgyvendinti projektas yra finansiškai gyvybingas, tai yra numatomi pinigų srautai dengia einamąsias išlaidas. Lyginant dviejų alternatyvų finansinio gyvybingumo bei kapitalo rodiklius, 1 alternatyvos rodikliai yra mažiausiai neigiami, todėl finansiškai savivaldybei labiausiai apsimoka plėtoti šią alternatyvą.

5. EKONOMINĖ ANALIZĖ

Socialinė-ekonominė analizė įvertina projekto indėlį regiono ar visos šalies ekonominei gerovei.

Kaip jau buvo paminėta kituose investicijų skyriuose, socialinė ekonominė nauda investicijų į sporto ir laisvalaikio paslaugų infrastruktūrą, o taip pat neformaliojo švietimo infrastruktūrą ir aplinkos modernizavimą yra pagrindinė viešųjų investicijų projektų nauda. Atsižvelgiant į socialinės ekonominės naudos vertinimo rodiklius, bus įvertinta pasirinkta alternatyva ir nurodyti rodikliai, kuriais remiantis bus nustatyta, ar investicijų projekto įgyvendinimas sukuria didesnę naudą nei patiriami kaštai.

5.1. Rinkos kainų pavertimas į ekonomines

Finansinėje analizėje apskaičiuotų pinigų srautų vertę paprastai veikia netobula konkurencinė, mokestinė aplinka ir kiti veiksniai, dėl kurių pasireiškimo finansinėje analizėje įvertinti pinigų srautai neatspindi tikrosios pinigų vertės. Projekto finansinius pinigų srautus paversti ekonominiais padeda konversijos koeficientai. Konversijos koeficientas (angl. *conversion factor*) – koeficientas, naudojamas pakoreguoti stebimas kainas, kai jos neatitinka išteklių ir produkcijos tikrų socialinių alternatyviųjų sąnaudų. Šie koeficientai įtraukti į skaičiuoklę, todėl perskaičiavimai atliekami automatiškai.

5.2. Socialinė diskonto norma

Socialiniams ekonominiams rodikliams apskaičiuoti naudojama socialinė diskonto norma. Socialinė diskonto norma (SDN) atskleidžia visuomenės požiūrį į ateities naudą ir sąnaudas, parodo visuomenės pasiryžimą atidėti vartojimą šiandien dėl vartojimo rytoj (ateityje). Socialinės ekonominės naudos vertinimo metu naudojama socialinė diskonto norma skiriasi nuo finansinėje analizėje naudojamos diskonto normos ir lygi **5,0 proc.**

5.3. Išorinio poveikio nustatymas

Nustatant išorinį poveikį, įvertinama IP sukuriamą ekonominę-socialinę naudą (žalą).

Išorinio poveikio įvertinimas – projekto sukuriamų rezultatų (naudos ir žalos) nustatymas. Siekiant tinkamai palyginti išorinį visų projekto alternatyvų įgyvendinimo poveikį, numatoma įvertinti kriterijus, jų tikėtiną mastą ir galimą socialinę-ekonominę vertę. Poveikio komponentai nustatomi vadovaujantis „Konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio – ekonominio poveikio (naudos/žalos) vertinimo metodika“, patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2019 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. 2019/8-1.

Projektu „Universalios daugiafunkcinės sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas“ būtų pasiekta **socialinė-ekonominė** nauda, kuri yra detalizuojama toliau pateikiamose lentelėse.

5.3.1. lentelė. Projektui taikomi naudos komponentai

Projekto tipas	Taikomi žalos (naudos) komponentai
Pagrindinis ekonominės veiklos sektoriaus projektų tipas – investicijos į sporto ir laisvalaikio paslaugų infrastruktūrą.	Pasiryžimas sumokėti už apsilankymą kultūros objekte
Papildomas ekonominės veiklos sektoriaus projekto tipas – investicijos į neformaliojo švietimo infrastruktūrą bei aplinkos modernizavimą.	Pasiryžimas sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą ir pagerėjusią kokybę (išvengtos auklės samdymo sąnaudos)

Šaltinis: sudaryta autorių

Siekiant tinkamai palyginti išorinį projekto įgyvendinimo poveikį, numatoma įvertinti lentelėje pateiktus kriterijus, jų tikėtiną mastą ir galimą finansinę-ekonominę vertę. Poveikio komponentai nustatomi vadovaujantis „Konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio – ekonominio poveikio (naudos/žalos) vertinimo metodika“ rekomendacijomis. Atitinkamai pateikiami nustatyty socialinio ekonominio poveikio kriterijų ekonominiai įvertinimai.

5.3.2. lentelė. Pasirinktų kriterijų masto ir finansinės-ekonominės vertės vertinimas

Kriteijus	Kriterijaus taikymo prielaida
1.Išvengtos auklės samdymo išlaidos	Jeį investicinis projektas apima infrastruktūrą, skirtą teikti popamokines paslaugas vaikams, pasiryžimas sumokėti gali būti apskaičiuojamas kaip dėl vaikų dalyvavimo popamokinėje veikloje išvengtos vaiko priežiūros paslaugų, už kurias tėvai turi mokėti, kad jiems dirbant po pamokų būtų pasirūpinta jų vaikais, sąnaudos. Remiantis Konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio-ekonominio poveikio (naudos/žalos) vertinimo metodikos 5-6 priedu, numatoma, jog vienos valandos vertė, kuomet vaikas dalyvauja užsiėmime (išvengiamos išlaidos auklei) 2025 m sieks 3,48 Eur. Socialinė ekonominė nauda pagal šį komponentą yra apskaičiuojama įvertinant vaikų lankymąsi kiekviename iš investicijų objektų. Baseinas. Plaukimo treniruotes Kaišiadorių rajone lanko 229 vaikai, plaukimo pamokas – 352 vaikai. Plaukimo treniruotės vyksta 4 kartus per savaitę po 1,5 val., plaukimo pamokos – 1 kartą per savaitę po 1 val. Bendra trukmė plaukimo treniruotėms – 40 savaitių, plaukimo pamokoms – 32 savaitės per metus.. Apskaičiuojama, kad šio objekto ir komponento socialinė ekonominė nauda bus 230 460 Eur pradedant 2025 metais. Sporto salė. Sporto salė bus skirta vaikų treniruotėms. Salė bus dalijama į 2 dalis, per dieną joje sportuos iki 100 vaikų po 1,5 val. Aktyvių dienų skaičius per metus – 200 (be vasaros mėnesių). Apskaičiuojama, kad šio objekto ir komponento socialinė ekonominė nauda bus 139 200 Eur pradedant 2025 metais. Dziudo salė. Salėje vyks vaikų užsiėmimai, per dieną joje sportuos iki 50 vaikų po 1,5 val. Aktyvių dienų skaičius per metus – 200 (be vasaros mėnesių). Apskaičiuojama, kad šio objekto ir komponento socialinė ekonominė nauda bus 139 200 Eur pradedant 2025 metais. Lengvosios atletikos salė (tik 2 alternatyva). Salėje vyks vaikų užsiėmimai, per dieną joje sportuos iki 50 vaikų po 1,5 val. Aktyvių dienų skaičius per metus – 200 (be vasaros mėnesių). Apskaičiuojama, kad šio objekto ir komponento socialinė ekonominė nauda bus 34 800 Eur pradedant 2025 metais. Detalūs skaičiavimai pateikiami Sąnaudų ir naudos analizės lentelės (skaičiuoklėje) prielaidose.
2.Pasiryžimas sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų	Investicijų į neformaliojo švietimo infrastruktūrą nauda pasireiškia įvairiems šios infrastruktūros naudotojams: tiek suaugusiems (kuriems aktualus, pavyzdžiui, daigafunkcinių centrų, skirtų kultūrinėms, sveikatingumo

Kriteijus	Kriterijaus taikymo prielaida
prieinamumą (laiko sąnaudos)	skatinimo ir pan. veikloms vykdyti, steigimas), tiek vaikams (kuriems aktualus, pavyzdžiui, popamokinės veiklos centrų įkūrimas). Investicinis projektas dalinai yra orientuotas į suaugusiųjų reikmėms skirtą infrastruktūrą, tad pasiryžimas sumokėti prilygintinas visoms kelionės, reikalingos pasiekti infrastruktūroje teikiamas paslaugas, sąnaudoms. Remiantis Konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio-ekonominio poveikio (naudos/žalos) vertinimo metodikos 5-6 priedu, pasiryžimo sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą (laiko vertė ne darbo reikalais vykstantiems keleiviams) konversijos koeficientas 2023 metais sieks 4,88 Eur. Šio komponento nauda apskaičiuojama skirtingiems objektams. Sporto salė. Sporto salės komercinis potencialas yra 3200 val. ir jis bus išnaudojamas 60 proc., t.y. bus 1920 aktyvių valandų. Vienkartinio užimtumo trukmė – 2 val., tad unikalių grupinių apsilankymų skaičius bus 960, vienu metu sportuos 20 asmenų. Panašių salių Kaišiadorių rajone nėra, tad kiekvienas sportuojantysis išvengs 2 val. kelionės laiko sąnaudų. Išvengto laiko 2026 metais esant 4,88 Eur, ekonominė nauda 2026 metais sudaro 187 392 Eur. Baseinas. Kito panašaus vandens pramogų centro Kaišiadoryse nėra, artimiausias – Kaune, tad laikoma, kad Kaišiadorių miesto ir rajono gyventojai išvengs 2 val. laiko sąnaudų, lyginant su apsilankymu alternatyviame objekte. Ekonominė nauda apskaičiuojama apsilankymų skaičių dauginant iš išvengtų laiko sąnaudų 2 val. ir valandos įkainio ir 2026 metais sudaro 156 644 Eur (1 alternatyva) ir 234 966 Eur (2 alternatyva) Dziudo salė. Salės komercinis potencialas yra 1820 val. ir jis bus išnaudojamas 50 proc., t.y. bus 910 aktyvių valandų. Vienkartinio užimtumo trukmė – 2 val., tad unikalių grupinių apsilankymų skaičius bus 455, vienu metu sportuos 20 asmenų. Panašių salių Kaišiadorių rajone nėra, tad kiekvienas sportuojantysis išvengs 2 val. kelionės laiko sąnaudų. Išvengto laiko 2026 metais esant 4,88 Eur, ekonominė nauda 2026 metais sudaro 88 816 Eur. Treniruoklių salė. Kuriamas objektas pasižymi kompleksiskumu, kada vienoje vietoje galima gauti įvairias sporto paslaugas (treniruoklių salė, vandens pramogos, sporto salė,). Treniruoklių salės lankytojai, siekiantys gauti analogiškos kokybės paslaugas, turėtų vykti į didesnę miestą ir sugaišti ne mažiau kaip 1 val. kelionei pirmyn – atgal. Laikoma, kad treniruoklių salės lankytojams tai taip pat bus išvengtos laiko sąnaudos. Ekonominė nauda apskaičiuojama apsilankymų skaičių dauginant iš išvengtų laiko sąnaudų 1 val. ir valandos įkainio ir 2026 metais sudaro 163 968 Eur. Detalūs skaičiavimai pateikiami SNA skaičiuoklėje, skiltyje A1-A3 Ekonominė nauda.
Pasiryžimas sumokėti už apsilankymą kultūros objekte	Šis naudos komponentas pasirinktas pagal metodiką - „Konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio-ekonominio poveikio (naudos / žalos) vertinimo metodika“.

Kriteijus	Kriterijaus taikymo prielaida
	Socialinio-ekonominio poveikio (naudos ir žalos) komponentų pasirinkimas grindžiamas kultūros sričiai būdingais projektų tipais. Kultūros sektoriui būdinga ir sporto bei laisvalaikio veikla, susijusi su sporto ir laisvalaikio renginiais ir jų lankomumu, dėl šios priežasties kultūros sektoriuje išskiriama papildoma investicijų grupė - investicijos į sporto ir laisvalaikio infrastruktūrą. Šio komponento nauda pasireiškia per renginių organizavimą sporto centre ir klientų pasiryžimą sumokėti už šiuos renginius. Renginiai baseine (tik 2 alternatyvos atveju). Kasmet baseine numatoma organizuoti iki 20 renginių, į kuriuos atvyks po 180 žiūrovų, iš kurių 90 proc. bus vietiniai lankytojai, 10 proc. – vietiniai lankytojai, atvykstantys pėsčiomis. Renginio trukmė – 4 val. Pagal šiuos prognozuojamus rodiklius apskaičiuota ekonominė nauda 2026 metais sudaro 130 464 Eur.

Šaltinis: sudaryta autorių

5.4. Ekonominiai rodikliai

Šioje dalyje įvertinami pagrindiniai socialinės –ekonominės analizės rezultatai: EGDV rodiklis, EVGN rodiklis ir ENIS rodiklis.

5.4.1. EGDV rodiklis

Ekonominė grynoji dabartinė vertė (EGDV) parodo, kokia socialinė ekonominė nauda projektu bus sukurta išorinėje projekto aplinkoje. Jei $EGDV < 0$, projekto sukuriamą diskontuotą nauda nepadengia diskontuotų sąnaudų, todėl toks projektas neturėtų būti įgyvendinamas. Esant $EGDV > 0$, projektu kuriama pridėtinė vertė visuomenei ir jo įgyvendinimo galimybės turi būti nagrinėjamos ir lyginamos su projekto įgyvendinimo išlaidomis. Taigi, socialiniu ekonominiu požiūriu IP yra pagrįstas, jei jo EGDV yra teigiama.

5.4.1.1. lentelė. Projekto įgyvendinimo alternatyvų ekonominių rodiklių palyginimas

Eil. Nr.	Rodiklis	1 alternatyva	2 alternatyva	Išvados
1.	EGDV	1 042 143,51 Eur	1 351 311,48 Eur	Investicijų projekto įgyvendinimas socialiniu ekonominiu požiūriu yra atsiperkantis

Šaltinis: sudaryta autorių

Iš apskaičiuoto EGDV rodiklio matome, kad ekonominiu - socialiniu požiūriu projektu kuriama socialinė – ekonominė nauda abiejų alternatyvos atveju yra didesnė, nei investicijos ir išlaidos. Lyginant abi nagrinėjamas alternatyvas, 2 alternatyva kuria didesnę ekonominę-socialinę naudą. Ekonominės naudos skaičiavimuose neatsižvelgiama į gaunamas finansines pajamas iš vartotojų.

5.4.2. EVGN rodiklis

Ekonominė vidinė grąžos norma (EVGN) – tai diskonto norma, kuriai esant EGDV yra lygi nuliui. Kadangi skaičiuojant EGDV gryųjų pinigų srautai yra taip pat diskontuojami, apskaičiuotoji EVGN lyginama su SDN, pritaikyta EGDV apskaičiuoti. Žymią socialinę ekonominę naudą duodančio investicijų projekto EVGN turėtų būti didesnė nei pritaikyta socialinė diskonto norma.

5.4.2.1. lentelė. Projekto įgyvendinimo alternatyvų ekonominių rodiklių palyginimas

Eil. Nr.	Rodiklis	1 alternatyva	2 alternatyva	Išvados
1.	EVGN	6,58%	6,66%	Investicijų projekto įgyvendinimas socialiniu ekonominiu požiūriu yra atsiperkantis

Šaltinis: sudaryta autorių

Apskaičiuotos EVGN projekto alternatyvų atvejais yra teigiamos.

5.4.3. ENIS rodiklis

Ekonominis naudos ir sąnaudų santykis (ENIS) – svarbiausias socialinės ekonominės analizės rodiklis, atskleidžiantis, kiek kartų projekto sukuriamą naudą viršija jam įgyvendinti reikalingas išlaidas. Apskaičiuojamas dalijant suminės ekonominės naudos grynąją dabartinę vertę iš suminės ekonominių išlaidų grynosios dabartinės vertės.

5.4.3.1. lentelė. Projekto įgyvendinimo alternatyvų ekonominių rodiklių palyginimas

Eil. Nr.	Rodiklis	1 alternatyva	2 alternatyva	Išvados
1.	ENIS	1,08	1,09	Investicijų projekto įgyvendinimas socialiniu ekonominiu požiūriu yra atsiperkantis

Šaltinis: sudaryta autorių

ENIS rodikliai visų alternatyvų atvejais yra didesnės už 1. Didžiausias rodiklis gaunamas 2 alternatyvos atveju.

5.4.4. Projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimas

2 alternatyvos „Sporto centras su 6 baseino takeliais“ atveju, EGDV rodikliai yra geresni, **todėl ši alternatyva yra priimama kaip aktuali ir bus nagrinėjama sekančiuose skyriuose.**

6. JAUTRUMAS IR RIZIKOS

Rengiant IP yra prognozuojami projekto ateities finansiniai srautai, o prognozuojant bet kokius ateities parametrus tikėtinos prognozavimo klaidos ir netikslumai. Šių klaidų ir netikslumų priežastys gali apimti istorinių duomenų trūkumą, subjektyvių, neplanuotų ir (ar) objektyviai neidentifikuojamų veiksmų pasireiškimą įgyvendinant Projektą. Dėl šios priežasties, šioje IP dalyje įvertinama Projekto įgyvendinimo alternatyvos „Sporto centras su 6 baseino takeliais“ vertinimo prielaidų tikėtinų pokyčių (prognozių paklaidų) įtaka apskaičiuotiems finansiniams bei ekonominiams rodikliams, taip pat įvertinamos su Projekto įgyvendinimu susijusios rizikos, jų priimtumas bei galimos valdymo priemonės.

6.1. Jautrumo analizė

Jautrumo analizė atskleidžia, kaip kiekvieno atskiro kintamojo pasikeitimas įtakoja analizuojamo IP rezultatus. Jautrumo analizę reikia atlikti atskirai keičiant prielaidas dėl kiekvieno kintamojo reikšmės ir stebint, kaip šis pasikeitimas įtakoja finansinius (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominius (EGDV, EVGN) rodiklius.

Jautrumo analizės rezultatas yra kritinių kintamųjų ir jų lūžio taškų sąrašas, kritinių kintamųjų įtaka. Nurodytą sąrašą reikia sudaryti, atlikus visų kintamųjų jautrumo analizę. Kritiniais kintamaisiais laikomi kintamieji, kurių reikšmei pasikeitus 1%, projekto FGDV(I), FVGN(I), EGDV, EVGN pasikeičia daugiau nei 1 %.

Jautrumo analizė atliekama tik nustatytai optimaliausiai Projekto įgyvendinimo alternatyvai „Sporto centras su 6 baseinų takeliu“. Jautrumo analizė atliekama tokiu eiliškumu:

- 1) Nustatomi kintamieji;
- 2) Eliminuojama kintamųjų tarpusavio priklausomybė;
- 3) Atliekama elastingumo analizė;
- 4) Nustatomi kritiniai kintamieji ir jų lūžio taškai.

6.1.1. Kintamųjų nustatymas

Jautrumo analizė leidžia identifikuoti pagrindinius Projekto kintamuosius, darančius didžiausią įtaką projekto rezultatams. Pastarieji skirstomi į tris grupes:

1. Bendruosius – bendrosios Projektui taikomo finansinio modelio prielaidos (Projekto ataskaitinis laikotarpis, finansinė diskonto norma, socialinė diskonto norma);
2. Tiesioginius – Projekto investicijų srautai, investicijų likutinė vertė, veiklos pajamos, veiklos ir finansinės išlaidos, mokesčiai, socialinio-ekonominio poveikio finansinė išraiška;
3. Specifinius – Projektui būdingi specifiniai rizikos veiksniai, susiję su Projekto specifine veikla ar jo įgyvendinimo ypatumais.

Projekto įgyvendinimo optimaliausios alternatyvos apimtyse aktualūs bendrieji kintamieji (finansinė diskonto norma; socialinė diskonto norma; Projekto ataskaitinis laikotarpis) ir tiesioginiai kintamieji (rangos darbai; projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą susijusios paslaugos; reinvesticijos; investicijų likutinė vertė; elektros energijos išlaidos; infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos; kitos išlaidos; ekonominės naudos faktoriai).

6.1.2. Tarpusavio priklausomybės nustatymas

Atskiri specifiniai kintamieji gali būti to paties tiesioginio kintamojo sudedamoji dalis, o tai gali sąlygoti jautrumo (scenarijų) analizės rezultatų iškraipymą. Dėl šios priežasties IP skaičiuoklėje atliekama visų tiesioginių kintamųjų, kuriems yra suteikta finansinė išraiška, elastingumo analizė, skaičiuojant atitinkamus rodiklius. Tai reiškia, kad jautrumo analizei atlikti buvo panaudotas visų projekto

finansinių (finansiniams rodikliams) ir ekonominių lėšų (finansiniams ir ekonominiams rodikliams) kitimo vertinimas.

6.1.3. Elastingumo analizė

Elastingumo analizė parodo, kaip kiekvieno atskiro kintamojo pasikeitimas įtakoja IP rezultatus. Projekto atveju buvo atlikta skaičiuojamoji elastingumo analizė pasirenkant, kad atitinkamas kintamasis kis tokiomis procentiniais dydžiais: -25%, -20%, -15%, -10%, -5%, -3%, -1%, 0%, 1%, 3%, 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, ir stebint šio pasikeitimo įtaką finansiniams (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominiams (EGDV, EVGN) rodikliams.

Detalūs Elastingumo analizės rezultatai pateikiami SNA skaičiuoklės 5.2 darbalaukyje.

6.1.4. Kritiniai kintamieji

Aukščiau atlikta elastingumo analizė identifikavo 1 kritinį kintamąjį, kurio reikšmei padidėjus (sumažėjus) 1%, bent vieno finansinio ar ekonominio rodiklio reikšmė pakinta daugiau nei 1%. Nustatytiems kritiniams kintamiesiems taip pat paskaičiuojami lūžio taškai. Lūžio taškas – tai kritinio kintamojo reikšmė, kurią pasiekus EGDV tampa lygi nuliui, arba kitaip tariant, Projekto sukuriamą socialinę-ekonominę naudą nesiekia minimalios priimtinos reikšmės, kuriai esant grynoji dabartinė projekto išlaidų vertė lygi sukuriamai naudai.

6.1.4.1. lentelė. Projekto alternatyvos kritiniai kintamieji ir jų lūžio taškai

	Pasirinktas kintamasis bei pokytis	(GDV)	(realiai)	Kritinis kintamasis	Lūžio taškai (GDV)	Lūžio taškai (% nuo plano)
-	Projekto ataskaitinis laikotarpis	-	-		-	-
-	Finansinė diskonto norma	-	-		-	-
-	Socialinė diskonto norma	-	-	Taip	-	-
A.1.	Žemė	0	0		-	-
A.2.	Nekilnojamas turtas	0	0		-	-
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	10 037 970	10 312 466	Taip	11 580 113	15%
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	417 790	434 502		1 959 372	369%
A.5.	Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą (A.1.-A.4.) susijusios paslaugos	410 193	412 499		1 869 873	356%
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	0	0		-	-
A.7.	Kitos paslaugos ir išlaidos	0	0		-	-
A.8.	Reinvesticijos	136 228	203 539		1 821 354	1237%
B.	Investicijų likutinė vertė	1 455 660	2 621 561		-104 229	-107%
C.1.	Prekių pardavimo pajamos	0	0		-	-
C.2.	Paslaugų suteikimo pajamos	2 985 873	4 139 058		-	-
C.3.	Finansinės ir investicinės veiklos bei kitos pajamos	0	0		-	-
D.1.1.	Žaliavos	0	0		-	-
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	3 341 035	4 605 216	Taip	4 911 574	47%
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	2 421 494	3 337 740	Taip	3 899 552	61%
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	642 578	885 717		2 183 198	240%
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	431 818	624 176		2 209 450	412%

	Pasirinktas kintamasis bei pokytis	(GDV)	(realiai)	Kritinis kintamasis	Lūžio taškai (GDV)	Lūžio taškai (% nuo plano)
D.1.6.	Kitos išlaidos	383 766	528 976		1 844 034	381%
D.2.	Gautų paskolų (G.3.1.) palūkanos	2 764 358	3 143 665		-	-
H.1.1.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	14 653 680	22 352 291	Taip	13 302 367	-9%
H.1.2.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	1 423 186	2 156 698	Taip	71 876	-95%

Šaltinis: autorių analizė, remiantis CPVA pateikiama SNA skaičiuokle

6.2. SCENARIJŲ ANALIZĖ

Scenarijų analizė yra speciali jautrumo analizės forma. Standartinėje jautrumo analizėje buvo išnagrinėta kiekvieno atskiro kintamojo įtaka Projekto rodikliams.

Atliekant scenarijų analizę, įvertinama kritinių kintamųjų bendra įtaka finansiniams (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominiams (EGDV, EVGN) rodikliams. Analizė atliekama esant tariamai pesimistinei ir tariamai optimistinei įvykių klostymosi eigai. Optimistinės ir pesimistinės reikšmės leidžia modeliuoti investicinio projekto rodiklius, tokiu būdu įvertinant bendrą investicinio projekto rizikingumą. Projekto finansiniai ir ekonominiai rodikliai paskaičiuoti kiekvienam kritinių kintamųjų reikšmių deriniui (scenarijui).

Optimalios alternatyvos atveju iš viso atliekama penkių galimų scenarijų analizė: 1) pesimistinis; 2) mažiau pesimistinis; 3) realus; 4) mažiau optimistinis, 5) optimistinis. Labiausiai tikėtina reikšmė yra prilyginta 100%, atitinkamai didesnė ar mažesnė už 100% reikšmė rodo tiesioginio kintamojo pokyčius atitinkamai į didesnę ar mažesnę pusę kiekvieno scenarijaus atveju (skaičiuoklėje prielaidos yra parenkamos automatiškai). Numatoma, kad daugiausiai prielaidos gali kisti +(-) 25 proc. Scenarijų analizės rezultatai pateikiami 6.2.1. lentelėje.

6.2.1. lentelė. Optimaliausios Projekto įgyvendinimo alternatyvos scenarijų analizė

Scenarijaus pavadinimas / Finansinis (ekonominis) rodiklis ir jo reikšmė	Pesimistinis	Mažiau pesimistinis	Realus	Mažiau optimistinis	Optimistinis
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-19 447 439	-16 047 775	-13 781 342	-11 514 900	-8 115 241
Finansinė vidinė grąžos norma investicijoms - FVGN(I)	Nėra reikšmės	Nėra reikšmės	Nėra reikšmės	-15,34%	-9,84%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma investicijoms - FMVGN(I)	-16,76%	-13,82%	-12,02%	-10,23%	-7,39%
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	-2 960 585	-373 447	1 351 311	3 076 070	5 663 208
Ekonominė vidinė grąžos norma - EVGN	1,71%	4,56%	6,66%	8,97%	13,07%

Šaltinis: autorių analizė, remiantis CPVA pateikiama SNA skaičiuokle

Taigi, atlikta scenarijų analizė rodė, kad mažiausia pasiekama EGDV reikšmė („Pesimistinis“ scenarijus) siekia -2 960 585 Eur, o didžiausia („Optimistinis“ scenarijus) – 5 663 208 Eur.

Detalus scenarijų analizės rezultatai bei prielaidos pateikiami SNA skaičiuoklės 5.3 darbalaukyje.

6.3. Kintamųjų tikimybės

Atliekant jautrumo ir scenarijų analizes, nebuvo atsižvelgiama į tikimybę, kad kintamasis tam tikra apimtimi gali paveikti Investicinio projekto rodiklius tikrovėje. Kitaip tariant, kintamojo reikšmės keitimas sąlyginiu procentiniu dydžiu nereiškia tikimybės, kad kintamasis pasikeis būtent tokiu dydžiu. Todėl kiekvienam kintamajam reikia nustatyti tikimybių skirstinį arba galimų kintamojo reikšmių ir kiekvienos reikšmės tikimybės sąrašą (grafiką).

Optimalios projekto alternatyvos atveju, remiantis Metodika, Investicinio projekto skaičiuoklėje kiekvienam tiesioginiam kintamajam pagal nutylėjimą parinktas labiausiai tikėtinas tikimybių skirstinys ir jo parametrų reikšmės.

6.4. Rizikų vertinimas

Rizikų vertinimas yra atliekamas šiuo eiliškumu:

- 1) nustatomas kiekvieno (tiesioginio) kintamojo rizikos įvertis;
- 2) paskirstomi rizikos įverčiai atitinkamoms rizikų grupėms;
- 3) rizikų grupėms priskirti įverčiai susumuojami;
- 4) paskirstomi kiekvieno rizikų grupės įverčio reikšmė pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus.

6.4.1. Kintamųjų rizikos įverčiai

Kiekvieno kritinio (tiesioginio) kintamojo rizikos įverčiui apskaičiuoti pasirenkama mažiausia reikšmė, kurios (pagal kaupiamosios tikimybių kreivės duomenis) kritinis (tiesioginis) kintamasis neviršija 70 proc. atvejų.

Remiantis Metodika, skaičiuoklė kiekvieno kritinio (tiesioginio) kintamojo rizikos įverčius apskaičiuoja pati. Kritiniai (tiesioginiai) kintamieji buvo nustatyti 6.1.4. IP dalyje.

6.4.2. Rizikos grupės

Nustačius tiesioginių kintamųjų rizikos įverčius, įvertinamos projekte galinčios pasireikšti rizikos. Išskiriamos 8 rizikų grupės:

- 1) Projektavimo (planavimo) kokybės rizikų grupė;
- 2) Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų grupė;
- 3) Įsigyjamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kito turto kokybės rizikų grupė;
- 4) Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizikų grupė;
- 5) Finansavimo prieinamumo rizikų grupė;
- 6) Teikiamų paslaugų rizikų grupė;
- 7) Paklausos rinkoje rizikų grupė;
- 8) Turto likutinės vertės rizikų grupė.

Vertinant Projekto rizikas būtina atsižvelgti ir įvertinti, ar konkretus rizikos veiksnys turi įtakos Projektui, kaip minimizuoti šią įtaką ir tinkamai suvaldyti jos pasireiškimą.

Vertinant Projekte galinčias pasireikšti rizikas, atskirai kiekvienai rizikų grupei pagal rizikos pasireiškimo pobūdį atitinkamai priskiriami šių tiesioginių kintamųjų rizikos įverčiai:

- 1) Projektavimo (planavimo) kokybės rizikų grupė – tiesioginiai kintamieji: projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą susijusios paslaugos, projekto administravimas ir vykdymas.
- 2) Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų grupė – tiesioginiai kintamieji: žemė, nekilnojamasis turtas, statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai.

- 3) Įsigyjamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kito turto kokybės rizikų grupė – tiesioginiai kintamieji: įranga, įrenginiai ir kitas turtas.
- 4) Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizikų grupė – tiesioginiai kintamieji: kitos paslaugos.
- 5) Finansavimo prieinamumo rizikų grupė – tiesioginiai kintamieji: gautų paskolų palūkanos.
- 6) Teikiamų paslaugų rizikų grupė – tiesioginiai kintamieji: išlaidos (išskyrus paskolų palūkanas).
- 7) Paklausos rinkoje rizikų grupė – tiesioginiai kintamieji: pajamos.
- 8) Turto likutinės vertės rizikų grupė – tiesioginiai kintamieji: investicijų likutinė vertė, reinvesticijos.

Šio Projekto atveju bus nagrinėjamos 1 pagrindinė rizikų grupė, kuriai tenka 68 proc. visos rizikų vertės – rangos darbų rizika.

6.4.3. Vertės rizikos grupėse

Kiekvienai rizikų grupei priskyrus tiesioginių kintamųjų rizikos įverčius, kiekvienoje jų rizikų įverčiai susumuojami. Tokiu būdu apskaičiuojama kiekvienoje rizikos grupių galimų pasireikšti rizikų vertė. Skaičiuoklė savarankiškai priskiria rizikos įverčius atitinkamoms rizikų grupėms ir apskaičiuoja galimos pasireikšti rizikos atskirose rizikų grupėse vertę.

6.4.4. Rizikos grupių vertės

Kiekvieną rizikos įvertį pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus skaičiuoklė paskirsto proporcingai šios rizikų grupės įtakojamo tiesioginio kintamojo lėšų srautui.

Žemiau esančioje 6.4.4.1 lentelėje pateikiamas Projekto rizikų finansinis vertinimas bei rizikų įtaka Projektui.

6.4.4.1. lentelė. Optimalios projekto alternatyvos rizikų vertinimas

Rizikų grupės pavadinimas	Rizikų finansinė diskontuota vertė	Biudžeto eilutės, įtakojamos rizikų grupės
1. Projektavimo rizika	126 480	A.5., A.6.
2. Rangos darbų rizika	3 463 309	A.1., A.2., A.3.
3. Įsigyjamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika	74 520	A.4.
4. Įsigyjamų Paslaugų rizika	0	A.7.
5. Finansavimo prieinamumo rizika	909 970	D.2.
6. Teikiamų Paslaugų rizika	2 376 904	D.1.1., D.1.2., D.1.3., D.1.4.,
7. Paklausos rinkoje rizika	782 897	C.1., C.2., C.3.
8. Turto likutinės vertės rizika	518 619	A.8., B.

Šaltinis: autorių analizė, remiantis CPVA pateikiama SNA skaičiuokle

Bendra identifikuotų rizikų vertė yra 8 252 700 Eur, iš kurių 42 proc. sudaro rangos darbų rizika ir 29 proc. teikiamų paslaugų rizikų grupei priskirta rizikų vertė, todėl atitinkamai šioms rizikoms ir turi būti numatytas ypatingas dėmesys bei atitinkami rizikų valdymo veiksniai ir jų valdymo priemonės. Remiantis aukščiau pateiktais duomenimis, būtina pažymėti ir tai, kad siekiant iš anksto eliminuoti galimas rizikas bei jų pasekmes, būtina užtikrinti įsigyjamų darbų kokybę ir kainą (t. y. skirti didelį dėmesį rangos darbų įsigijimo kainai ir jos kokybei), užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę, kurią įtakoja planuojamų išlaidų pasikeitimai.

6.5. Rizikos priimtumas

Skaiciavimuose buvo atlikta rizikos priimtumo analizė Monte Carlo metodu. Monte Carlo metodas – statistikoje taikomas simuliacijos metodas, kurio esmė – galimų proceso (algoritmo) rezultatų simulavimas. Metodas taikomas 3 žingsniais: nustatomos galimų kintamųjų reikšmių leistinos ribos, generuojami atsitiktiniai kintamieji, esantys nustatytose ribose, atliekami deterministiniai skaičiavimai su pasirinktomis kintamųjų reikšmėmis, agreguojami individualių skaičiavimų rezultatai į vieną visumą. Agreguoti rezultatai sudaro statistinės distribucijos kreivę, kuri rizikos analizės atveju atspindi analizuojamos rizikos poveikio efekto tikimybių kreivę. Projekto skaičiavimams buvo atlikta 500 simuliacijų.

Šis metodas leido nustatyti, kokia tikimybė yra pasiekti norimus rezultatus. Skaiciavimuose buvo nurodyta, kad pageidaujami finansiniai rodikliai būtų bent tokie, kad Projektas taptų atsiperkantis. Ekonominiai rodikliai buvo nustatytos ribos, kad ekonominis atsiperkamumas būtų bent didesnis už socialinę diskonto normą, žr. 6.5.1 lentelę.

6.5.1. lentelė. Monte Carlo metodo analizės rezultatai

Rodiklis	Nurodykite pageidaujamą (minimaliai priimtina) rodiklio reikšmę	Tikimybė, kad Jūsų nurodyta reikšmė bus pasiekta	Labiausiai tikėtina rodiklio reikšmė
FGDV(I)	0	0,0%	-12 235 234
FVGN(I)	0,0%	0,0%	-16,4%
EGDV	1	40,8%	-365 475
EVGN	5,1%	40,5%	4,1%

Šaltinis: autorių analizė, remiantis CPVA pateikiama SNA skaičiuokle

Atliktos analizės rezultatai rodo, kad:

- Labiausiai tikėtina EGDV reikšmė yra -365 475 Eur, o tikimybė, kad EGDV bus teigiamas prilyginama 40,8 proc.;
- Labiausiai tikėtina EVGN reikšmė yra 4,1 proc., o tikimybė, kad EVGN bus didesnė nei socialinio diskonto norma 40,5 proc.

6.6. Rizikų valdymo veiksmai

Investicijų projektuose, remiantis Metodika, išskiriamos 8 rizikų grupės. Investicijų projekto atveju, bus nagrinėjama 1 rizikų grupė:

- 1) Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų grupė;
- 2) Kiekvienai projekto rizikai suvaldyti reikalinga pasirinkti efektyviausią valdymo būdą. Pagrindiniai galimi rizikos valdymo būdai:
- 3) Rizikos išvengimas – pašalinamas rizikos sukėlėjas (-ai);
- 4) Rizikos prevencija – mažinama rizikos pasireiškimo tikimybė, vykdant prevencines veiklas ar investuojant daugiau lėšų į infrastruktūros sukūrimą;
- 5) Rizikos draudimas – įsigyjamas draudimas nuo rizikų, nuo kurių įmanoma apsidrausti (force majeure rizikos, statybos (rangos darbų) rizikos, civilinės atsakomybės rizikos ir pan.);
- 6) Rizikos perdavimas – rizika perduodama tai šaliai, kuri pajėgesnė ją valdyti (pvz.: projektas įgyvendinamas pasitelkus partnerį, kuris yra įgijęs atitinkamos rizikos valdymo patirties);
- 7) Rizikos išlaikymas – riziką nusprendžiama valdyti patiems, sudarant atitinkamą organizacinę struktūrą, paskirstant atsakomybes už visas galimas rizikas projekto organizacijos viduje ir pan.

6.6.1. lentelė. Rizikos veiksniai ir jų valdymas

Rizikos veiksniai	Paiškinimas (detalizavimas)	Valdymo būdai
1. Įsigijamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika		
Užsitęsę viešieji pirkimai	Projekto veiklos gali vėluoti dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų. Rizikos atsiradimą gali įtakoti užsitęsios sudėtingos pasiūlymų vertinimo procedūros (jei pasiūlymai vertinami remiantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijumi) ir teisminiai procesai. Gavus skundus dėl pirkimo procedūrų, gali būti sustabdytos tolimesnės pirkimo procedūros, kol teismas priims sprendimą.	Parngti aiškūs ir išsamūs viešųjų pirkimų dokumentai. Tiksliai nustatytos numatomos įsigyti įrangos, įrenginių ir kito turto apimtys. Siekiant išvengti skundų dėl pirkimo vykdymo, išsamiai aprašytos perkamų objektų techninės specifikacijos, vertinimo kriterijai ir jais tinkamai vadovaujamasi priimant sprendimus viešųjų pirkimų komisijoje. Pirkimo dokumentuose išsamiai aprašyta ginčų nagrinėjimo tvarka ir galimos teisinių ginčų pasekmės. Konkurso būdu parinkti įsigyti įrangos, įrenginių ir kito turto teikėjai, kurių kvalifikacija atitinka keliamus reikalavimus. Įrangos, įrenginių ir kito turto įsigijimo sutarties projektuose tiksliai apibrėžiami turto pristatymo terminai, sankcijos dėl vėlavimo, numatyta delspinigių dydžio, skaičiavimo ir išsireikalavimo tvarka už ne laiku pateiktas prekes.
Projektų veiklų vėlavimas ir įgyvendinimo grafiko nesilaikymas	Dažniausiai projekto veiklos vėluoja dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų, tačiau projekto veiklų vėlavimą gali įtakoti ir nepakankama komunikacija tarp perkančiosios organizacijos ir įrangos, įrenginių bei kito turto teikėjų atstovų, nesavalaikis problemų sprendimas, atitinkamas veiklas vykdančių darbuotojų žinių bei įgūdžių trūkumas.	Planuojant projekto veiklas, įvertintas laiko rezervas nenumatytiems atvejams. Pasirašytų sutarčių plano sudarymas ir valdymas bei kontrolė siekiant, kad prekės būtų patiektos iki numatytos projekto įgyvendinimo pabaigos. Jeį įmanoma, sutarčių įgyvendinimo terminai numatyti 1-2 mėn. trumpesni nei projektų veiklų įgyvendinimo pabaiga. Susitikimų organizavimas su įrangos, įrenginių bei kito turto teikėjais. Nuolatinė komunikacija, kontrolė bei bendradarbiavimas prisidės prie sėkmingo projekto įgyvendinimo.
Nenugalimos jėgos (force majeure) rizika	Ši rizika gali kilti dėl nenugalimos jėgos aplinkybių (pvz., gaisro, potvynio, streiko, stichinės nelaimės ir pan.). Ši rizika yra visiškai neapibrėžta ir gali kilti bet kada.	Apibrėžti sutartyse įrangos, įrenginių ir kito turto tiekėjų atsakomybę, susijusią su šios rizikos pasireiškimu. Tokiu būdu bus išvengiama situacijų, kai tiekėjai gali manipuliuoti nenugalimos jėgos aplinkybėmis, siekdami išvengti sutartinių įsipareigojimų vykdymo.
2. Įsigijamų paslaugų rizika		
Teikiamų paslaugų neatitiktis saugumo ar kitiems privalomiems reikalavimams	Rizikos veiksnys dažnai pasireiškia ne iš karto, o pradėjus eksploatuoti įsigytą infrastruktūrą, t.y. per projekto ataskaitinį laikotarpį, kai atnaujinta infrastruktūra bus naudojama.	Naudoti turtą pagal paskirtį, griežtai laikytis šios paskirties turtui keliamų priežiūros, higienos, priešgaisrinės saugos, sanitarinių reikalavimų ir kitų su turto eksploatavimu susijusių taisyklių. Projekto pareiškėjo įsipareigojimas vykdyti nuolatinę atnaujintos infrastruktūros priežiūrą,

Rizikos veiksniai	Paaiškinimas (detalizavimas)	Valdymo būdai
		atsiradus trūkumams, gedimams, nedelsiant užtikrinti jų šalinimą. Paslaugų, darbų sutartyse numatyti garantinį laiką įsigytam/ sukurtam turtui (rangos darbams – pagal statybos įstatymą, prekėms – prekių garantija).
Paslaugų teikimo sąnaudų padidėjimas	Veiklos išlaidos yra vienas iš pagrindinių projekto rezultatų tęstinumą užtikrinančių veiksnių, todėl jos turi būti suplanuotos atsižvelgus į paslaugų teikimo standartus, pastovias veiklos išlaidas, kintamas veiklų įgyvendinimo sąnaudas ir pan. Paslaugų teikimo sąnaudų padidėjimas gali lemti projekto negyvybingumą, vartotojams reiškiantį paslaugų prieinamumo sumažėjimą.	Veiklos išlaidas patirs privatus partneris. Išlaidos yra detalios įvertintos, remiantis esama situacija. Dėl nenumatytų aplinkybių padidėjus veiklos sąnaudoms, jas dengs privatus partneris.
3. Paklausos rinkoje rizika		
Pasikeičia demografiniai veiksniai	Galima situacija, kai paklausa pasikeičia dėl vartotojų skaičiaus, jų sudėties, gyvenamosios vietos ir kitų pokyčių – t. y. demografinių veiksnių. Demografiniai veiksniai gali lemti tiek paklausos išaugimą, tiek jos sumažėjimą, kas turi įtakos veiklos pajamoms.	Įgyvendinamas projektas paremtas realiu paslaugų poreikiu įvertinimu.
4. Nepakankamo finansavimo rizika		
Rizikų veiksniai gali pasireikšti dėl blogai įvertintų finansavimo šaltinių pajėgumų ir lėšų poreikio, išorinių veiksnių, mokesčių politikos šalyje pasikeitimo.	Galimas rizikos veiksnių pasireiškimo poveikis: užsitęsęs projekto įgyvendinimas, išaugusi darbų ir įrenginių vertė, sumažėjusi arba išaugusi projekto apimtis, sustabdytas projekto įgyvendinimas.	Projekto biudžetas planuojamas atsižvelgiant į rinkoje vyraujančias kainas. Įrangos kainos paskaičiuotos remiantis sąmatomis, pasiūlymais, viešai prieinamais kainynais. Įrangos tiekimo rizika perduodama privačiam partneriui.
5. Turto likutinės vertės rizika		
Nepakankamas infrastruktūros būklės palaikymas arba netiksliai suplanuotos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	Rizikos veiksnys dažnai pasireiškia ne iš karto, o pradėjus eksploatuoti įsigytą infrastruktūrą, t.y. per projekto ataskaitinį laikotarpį, kai atnaujinta infrastruktūra bus naudojama.	Privataus partnerio įsipareigojimas vykdyti nuolatinę atnaujintos infrastruktūros priežiūrą, atsiradus trūkumams, gedimams, nedelsiant užtikrinti jų šalinimą.

Šaltinis: sudaryta autorių

7. PROJEKTO VYKDYMO PLANAS

Šioje investicijų projekto dalyje bus aprašyta projekto trukmė ir etapai, projekto įgyvendinimo vieta bei vykdymo komanda bei, galiausiai, pateikiamos išvados.

7.1. Projekto trukmė ir etapai

Jeigu projektas įgyvendinamas VPSP būdu, Privataus subjekto (partnerio) atrankos konkurso dokumentų parengimas ir suderinimas su atsakingomis institucijomis užtruks 6 mėn. (iki 2023-03). Sutarties pasirašymas (su privataus subjekto atrankos konkurso organizavimu) truks apie 9 mėn. iki 2023-12. Infrastruktūros įrengimo darbus numatoma atlikti per 24 mėn. nuo sutarties pasirašymo. Viso projekto vykdymo metu bus vykdoma sutarties įgyvendinimo kontrolė.

7.1.1. lentelė. Projekto įgyvendinimo grafikas

Eil. Nr.	Veikla	Atsakingas	Numatomi veiklos terminai		
			Trukmė	Pradžia	Pabaiga
1.	Privataus subjekto (partnerio) atrankos konkurso dokumentų parengimas ir suderinimas su atsakingomis institucijomis	Projekto vykdytojas (Savivaldybė)	3 mėnesiai	2022-10	2023-03
2.	Privataus subjekto (partnerio) atrankos konkurso organizavimas bei sutarties pasirašymas		9 mėnesių	2023-03	2023-12
3.	Įrengto objekto eksploatavimas, administravimas ir priežiūra	Privatus subjektas (partneris)	VPSP sutarties galiojimo laikotarpiu	VPSP sutarties galiojimo laikotarpiu	
4.	VPSP sutarties įgyvendinimo stebėseną bei kontrolė	Projekto vykdytojas	VPSP sutarties galiojimo laikotarpiu	VPSP sutarties galiojimo laikotarpiu	

Šaltinis: sudaryta autorių

7.2. Projekto įgyvendinimo vieta

Projekto teritorinės ribos apima Kaišiadorių rajono savivaldybės patikėjimo teise valdomą sklypą (unikalus daikto Nr. 4400-1940-5522, unikalus Nr., plotas 2,6228), kuriame šiuo metu jokių statinių nėra.

7.2.1. pav. Projekto teritorinės ribos

Šaltinis: www.regia.lt

7.3. Projekto komanda

Pradėjus įgyvendinti Projektą, iš atsakingų Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų bus sudaryta Projekto valdymo komanda, kuri rūpinsis tinkamu Projekto įgyvendinimu ir kontrole. Tipinę projekto valdymo komandą sudaro Projekto vadovas, finansininkas ir koordinatorius. Valdymo komandos atsakomybės pateikiamos 7.3.1. lentelėje.

7.3.1. lentelė. Projekto valdymo komanda

Pareigybė	Atsakomybės
Projekto vadovas	Projekto finansavimo ir administravimo sutarties vykdymo, projekto pasiekimų įgyvendinimo kontrolė; Vadovavimas projektui, projekto veiklų įgyvendinimo kontrolė; Projekto veiklų planavimas, organizavimas; Viešųjų pirkimų inicijavimas; Bendradarbiavimas su įgyvendinančia institucija, ryšių palaikymas.
Projekto finansininkas	Projekto apskaitos dokumentų rengimas, jų patvirtinimas ir kaupimas; Atskiros nuo įstaigos projekto apskaitos tvarkymas; Išlaidų tinkamumo kontrolė; Finansinių dokumentų, reikalingų mokėjimo prašymų, projekto ataskaitos rengimui, paruošimas ir pateikimas projekto administravimo paslaugas teikiančiai bendrovei.
Projekto koordinatorius	Atsakingas už projekto vykdymo priežiūrą ir darbų tarp projekto komandos narių ir trečiųjų šalių koordinavimą; Pirkimų procedūrų, įskaitant konkursus, organizavimą; Projekto dokumentų ir ataskaitų, išskyrus finansines, parengimą; Bendradarbiavimą su projekto įgyvendinimą prižiūrinčių ir kontroliuojančių institucijų atstovais, kitų, finansavimo sutartyje nustatytų, įsipareigojimų vykdymo organizavimą.

Šaltinis: sudaryta autorių

7.4. Projekto prielaidos ir tęstinumas

Numatomos šios pagrindinės prielaidos, kurias išpildžius Projekto įgyvendinimas bus sėkmingas:

- projektas išspręs aktualią problematiką – užtikrins kokybišką Kaišiadorių rajono savivaldybės sporto ir sveikatingumo paslaugų pasiūlą.
- sporto ir sveikatingumo paslaugų gerinimo poreikis išliks nuolatinis ir augantis.
Inicijuojamo projekto tęstinumas bus užtikrintas šiais lygmenimis:
- *instituciniu (teisiniu)* – pagrindinė sąlyga, kuri įtakoja Projekto įgyvendinimą instituciniu aspektu, yra su Projektu susijusios paslaugos pobūdis. Viešoji bendruomeninė infrastruktūros paslauga yra viešoji paslauga priskiriama Savivaldybės savarankiškųjų funkcijų vykdymui, todėl jos organizavimą, o kartu infrastruktūros plėtros organizavimą vykdo pati Savivaldybė. Tai ji gali padaryti pati (per pavaldžias įstaigas ar įmones) arba įstatymų nustatyta tvarka paslaugos teikimą patikėti vykdyti kitiems juridiniams asmenims. Įgyvendinus Projektą nuosavybės ir disponavimo teisių pasikeitimas nenumatomas, t. y. sukurtas/įgytas turtas visą laikotarpį nuosavybės forma išliks Savivaldybės. Projekto rezultatais nevaržomai galės naudotis visi Kaišiadorių rajono savivaldybės gyventojai ir svečiai – jokie infrastruktūros naudojimo apribojimai nėra ir nebus numatomi. Teisės aktų ar poįstatyminių teisės aktų pasikeitimai, kurie galėtų riboti naudojimą naujai sukurta infrastruktūra taip pat nenumatomi. Projekto įgyvendinimo institucinį tęstinumą užtikrina ir tai, jog Projekto metu numatomos įgyvendinti veiklos yra numatytos Kaišiadorių rajono savivaldybės strateginiuose dokumentuose;
- *finansiniu* – Projekto metu sukurtai infrastruktūrai bus užtikrintas reikalingas finansavimas. Infrastruktūros priežiūrai ir eksploatacijai kasmet lėšas skirs privatus partneris, o finansinį srautą užtikrins Kaišiadorių rajono savivaldybė.
- *technologiniu* – prognozuojama, kad Projekto apimtyse įrengtoms patalpoms jokie didesni remontai nebus reikalingi bent 15 metų. Numatomos naudoti technologijos yra pažangios, patvarios bei ilgaamžės.
- *aplinkosauginiu* – Projekto metu bus naudojamos sertifikuotos ir visus aplinkosauginius reikalavimus atitinkančios medžiagos, todėl aplinkosauginiu požiūriu poveikis aplinkai – minimalus.

7.5. Kitos išvados

Šiame dokumente yra pateiktas investicijų projekto „Universalios daugiavilkinės sporto arenos su plaukimo baseinu įrengimas“ įvertinimas. Investicijų projekte nustatyta spręstina problema yra neužtikrintas kokybiškas sporto ir sveikatingumo paslaugų prieinamumas Kaišiadorių rajono savivaldybėje.

7.5.1. lentelė. Projekto loginis pagrindimas

Tikslas – gerinti Kaišiadorių rajono savivaldybės sveikatinimo paslaugų kokybę ir didinti sporto infrastruktūros prieinamumą Kaišiadorių rajono gyventojams, profesinio meistriškumo siekiantiems sportininkams bei miesto svečiams.			
Uždavinys	Projekto veikla	Fizinio rodiklio pavadinimas	Fizinio rodiklio siekiama reikšmė
1. Pastatyti ir įrengti sporto centro pastatą, pritaikant jį vietos gyventojų, miesto svečių bei profesinio meistriškumo siekiančių sportininkų poreikiams.	1.1. Naujų pastatų statyba	1.1.1. Pastatytas ir įrengtas naujas pastatas	1 objektas, apie 6200 kv.m.

Šaltinis: sudaryta autorių

Žemiau pateikiamos pagrindinės išvados, parengus Investicijų projektą ir įvertinus numatomas įgyvendinti veiklas:

- Išanalizavus kitus Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos įgyvendintus ir/ar įgyvendinamus bei planuojamus įgyvendinti projektus nustatyta, kad dvigubo finansavimo rizikos šio Investicijų projekto kontekste nėra;
- Projekto įgyvendinimui preliminarai yra reikalingos 11 159 466,94 Eur (be PVM) investicijos.
- Projekto objektas yra viešoji sporto ir sveikatingumo paslauga, todėl Projektas turi socialinę, o ne komercinę prigimtį ir yra orientuotas ne į pajamas, tačiau į ekonominės naudos sukūrimą. Socialinės-ekonominės naudos analizė parodė, kad įgyvendinus priimtinausią alternatyvą (*Projekto įgyvendinimas pilna apimtimi viešosios privačios partnerystės būdu*) numatoma socialinė-ekonominė nauda grynąja dabartine verte sudaro (EGDV) 16 076 866 Eur, ekonominė vidinė grąžos norma – 6,66 proc.
- Projekto įgyvendinimui atlikus rizikų analizę, įvardinti kritiniai kintamieji, parinktos adekvačios rizikų valdymo priemonės, kurios užtikrina Savivaldybės administracijai priimtina investicijų projekto rizikingumo lygį.

Apibendrinimas. Numatomas įgyvendinti Investicijų projektas vertinamas, kaip tinkamas įgyvendinti, prisidedantis prie esamų problemų sprendimo bei Kaišiadorių rajono savivaldybės strateginių tikslų įgyvendinimo, apskaičiuota socialinė ekonominė nauda yra teigiama.